ВІСТІ
КОМБАТАНТА

1

ТОРОНТО – НЬЮ-ЙОРК 2013

Nadia Kostruba Estates Inc.

Заснувавши Фундацію в імені і у світлу пам'ять своєї коханої дружини Наді, я втілив в життя ідеали допомоги, якими ми керувались впродовж всього нашого щасливого подружнього життя.

Це підтримка і сприяння розвитку і діяльності
- української Церкви,
- суспільно-громадських і політичних організацій в Канаді і Україні,
- української молоді і студентства,
- видавничої діяльності УДО та СУМу,
- спонсорування важливих національно патріотичних проектів та проведення різноманітних акцій для процвітання України та добра українців у світі.

Евген Коструба
Президент Фундації

ВІСТІ КОМБАТАНТА **Рік 2013 Торонто–Нью-Йорк. Ч. 1 (273)**

ЗМІСТ

КОМЕНТАРІ

ЛЮДИ, ПОДІЇ, ОПІНІЇ

УКРАЇНА СЬОГОДНІ

ПІСЛЯВИБОРЧІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ І ПРОГНОЗИ

УКРАЇНСЬКА ДІЯСПОРА

ІСТОРИЧНІ РОКОВИНИ

УКРАЇНА у ХХ СТОЛІТТІ

КОНКУРС з УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ім. П. ЯЦИКА

СПРАВИ ЦЕРКОВНІ

Закінчення на ст. 108

ВІСТІ КОМБАТАНТА

1

2013

ВИДАВЦІ: Головна Управа Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, Головна Управа Братства кол. вояків 1-ої УД УНА

СПІВУЧАСНІ: Братство Українських Січових Стрільців Об'єднання кол. вояків УПА,Броди-Лев Інк., Українська Стрілецька Громада в Канаді

РЕДАКТОР: Роман Колісник

АДМІНІСТРАТОР: Іларій Кушніренко, тел. (416) 247-5039

VETERAN'S NEWS, quarterly published jointly by:
United Ukrainian War Veterans in America, Brotherhood of Former Soildiers of the 1st Ukrainian Division of the UNA.
In association with:
Brotherhood of Ukrainian Sichovi Striltsi, Former Members of the Ukrainian Insurgent Army, Inc.; Brody - Lev, Inc.; Ukrainian War Veterans' Association in Canada

НОВА АДРЕСА ➜

VETERANS' NEWS
15 LaRose Ave., Apt. 614
Toronto, Ontario, Canada
M9P 1A7

Статті, підписані прізвищем чи ініціялами автора, не завжди відповідають поглядам редакції.
Редакція застерігає собі право скорочувати статті і справляти мову.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:
В Канаді річна передплата 35.00 дол. В США і інших країнах 35.00 ам. дол.

АДРЕСИ ПРЕДСТАВНИКІВ:

УКРАЇНА
Євген Куцик
вул. Личаківська, 37а/2
м. Львів 79010
Україна—Ukraine
тел. (2) 76-7313

АНГЛІЯ
Mr. S. Wasylko
4 The Hollows, Silverdale
Nottingham, NG11 7FJ
ENGLAND
тел. (0115) 981-8978

АВСТРАЛІЯ
Mr. Wasyl Stanko
3 Jean Ave.
Paradise, S.A. 5075
AUSTRALIA

Typesetting and layout by
Creative Touch COMMUNICATIONS

Printed by

TRIDENT Associates Printing
Українська Друкарня ТРИЗУБ
1-800-216-9136 www.trident-printing.com

Коментарі

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ

ЛИХО ДАВНЄ Й СЬОГОЧАСНЕ, або НАДІЯ НА ТВЕРДИЙ ШАНС

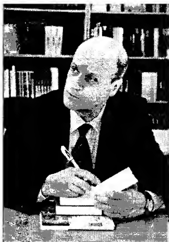

Чи не вся українська історія позначена драматичними колізіями непримиренного протистояння саме українських (чи тих, хто так себе позиціонував) сил. Вони виснажували одне одного в міжусобицях, безжально нищили своїх, яких оголошували не своїми, бо ті були не в їхній кліці, а представляли їхніх конкурентів, що також боролися проти спільного для всіх українців ворога. Інколи навіть видається, що на цю міжусобицю українці витрачали більше натхнення і сил, аніж на боротьбу з ворогом.

Звичайно, такі сумні й ганебні факти є в історії багатьох народів. Це не можна назвать суто українською „специфікою". Згадаймо бодай Грузію, на яку ми часто посилаємося як на недосяжний для нас зразок національної свідомости та солідарности. Тільки за роки незалежности–і громадянська війна, і вбивство президента Гамсахурдія, і повзучий державний напівпереворот, коли на виборах до парляменту більшість населення виступила проти діючого президента Саакашвілі, який провадив ефективні економічні реформи, зламав хребет корупції, все робив для євроінтеграції держави і зміцнення її реальної незалежности.

Тисячу разів розумію: є партійні доктрини, є різне бачення шляхів досягнення позитивних державотворчих результатів. І необхідно все це враховувати, а не плекати наївну віру: ось, мовляв, усі патріоти в Україні дружно об'єднаються і, виступивши єдиним фронтом, переможуть усіх ворогів і всі труднощі, котрі стоять перед Україною.

Розумію, що є в нас прихильники ліберальних доктрин, є солідаристи, є центристи, є лівоцентристи, є правоцентристи, є праві, є крайні праві і т. ін. А тому між ними завжди будуть ідейні суперечки. Але одна річ–дискусія, полеміка, а зовсім інша–перманентна війна. І війна буквально на знищення. Війна, завдяки якій легку перемогу здобуває ворог. Власне, цю перемогу йому як приз, підносять на тарілочці ворогуючі сторони однієї сторони.

Недаремно Володимир Винниченко зрозпачено вигукнув: „Українську історію не можна читати без брому!" (Щоправда і всі його політичні діяння не можна згадувати без брому–такого нездалого керівника уряду ще треба пошукати).

Отого брому виникає бажання попрохати в переважній більшості сюжетів українських потягнень. Озираєшся в недалеку історію–і тебе неодноразово охоплює подив, гнів, обурення від безглуздости діянь провідників національно-демократичного табору, від їхніх роздутих амбіцій і цим спричинених міжусобиць. І ось: був один Рух–стало два, а потім уже й три Рухи. І пішла на спад його популярність у масах. Бо чи не вперше те прозвучало: „Демократи гризуться за владу". Була одна сильна Республіканська партія, а далі тріснула надвоє, а ще далі все посипалося й дійшло до того, що безнадійно змарґіналізувалося в рештках розрізнених груп „республіканців".

Стільки було задекларовано благородних патріотичних проєктів: Конґрес національно-демократичних сил. Де він? Навіть відлуння від нього не лишилося. Демократичне об'єднання „Україна". Чи хоч якийсь слід по ньому зберігся? Жодного. Конґрес української інтеліґенції. Кажуть, буцімто він ще навіть є. Але ніхто про нього ніде не чув і нічим конкретним він своєї присутности на цьому світі не виявляє. Одне слово, виходить за Гоголем: „Мертві душі".

Бачачи, що і як у нас перманентно йде „не туди", вже навіть утрачаєш здатність дивуватися. Наперед знаєш, що наші провідники завжди з усіх варіянтів безпомильно виберуть найгірший. Здається, жодного разу не зрадили собі.

Скінчилися перші президентські вибори в Україні. Переміг Кравчук. На радощах звернувся до Руху: давайте кандидатури до уряду. А рухівський амбітний провід гнівно вирік: ні, ми йдемо в опозицію. І пішли. І почали деструктивний наступ на державу, яка тільки-но творилася, на її інституції, яких, по суті, ще й не було, оскільки Україна тільки пробувала вибратися з реліктів Радянського Союзу. Замість допомогти в цьому процесі,–рухівські очільники блокували сам процес творення держави. Кравчук деклярував намір опертися на них, а вони для цього не далися.

Звичайно, перший президент міг і не віддати всі ключові посади в уряді рухівським представникам; щоб задовольнити різні сили в розбурханому суспільстві, міг сформувати Кабмін за принципом „Лебідь, Рак і Щука", однак дорога у владу націонал-демократам була відкрита, і вони мусили б рішуче туди йти, а не розводити дискусії про те, що їхній варіянт стосунків із президентом–це „конструктивна опозиція". Отже, замість ініціювати з президентом діялог і співпрацю, рухівці обрали непродуктивну конфронтацію.

Націонал-демократи з усіх трибун заявляли, що не довіряють колишньому секретареві ЦК Компартії Леонідові Кравчуку. Якоюсь мірою їх навіть можна зрозуміти–не такого за своєю біографією главу держави хотілося б бачити. Он у Чехословаччині–Вацлав Гавел, у Польщі–Лех Валенса, лідери опозиції. Але треба навчитися рахуватися з реальністю, виходити з неї, а не зі своїх бажань. Он у Литві колишній перший секретар ЦК Компартії Бразаускас, який виграв вибори у кандидата націонал-демократів, став справжнім, національним лідером, який ефективно діяв на своєму посту, розбудовуючи незалежну демократичну Литву. Треба було дати шанс і Леонідові Кравчукові. Не звинувачувати його в тому, що він буцімто засланий аґент компартії, політичний диверсант, який почне демонтувати нашу державну незалежність, а справді підтримати його, щоб він допевнився: єдина сила, яка реально допомагає йому в державотворчих моментах, це Рух. То більше, що з комуністами він рішуче порвав. Отже, опинився з „цього боку". Однак тутешні лідери йому не подали руки. І тоді Кравчук „поплив" до іншого берега.

І на сцену вийшли ті елементи, які важко звинуватити в проукраїнських сентиментах. А якщо такі хлопці дориваються до влади, то її в них так просто не відбереш, їх хіба що на багнетах можна винести з владних кабінетів. Ці вміють не тільки боротися за владу, а й тримати її. Це не Ющенко зі своєю вінеґретною командою–завжди розсвареною, пихатою, нестримною в патріотичному словолистві й доможно лінивою до будь-якої роботи–це бульдозер, який змітає на своєму шляху все. Якби з такою потужністю, як реґіонали нищать в Україні все українське, помаранчеві будували й утверджували все українське, то не тільки національна справа й мовна ситуація були б не в такому катастрофічному стані. Та де вже візьметься в них національний ентузіязм, якщо навіть у багатьох очільників помаранчевого табору всередині сидить невитравний „совок", який буквально на кожному кроці виставляє свою бридку парсуну.

Такий промовистий епізод. Під Українським домом громадськість протестує проти прийняття зловісного мовного закону Колесніченка, Ківалова. Нагрянули туди й наші нардепи. Покрутилися-покрутилися перед телекамерами, повибухали патріотичними словесами, а зникли камери–зникли й нардепи. І, схоже, геть забули про акцію протесту. Лишилися під Українським домом кількасот студентів, пенсіонерів та представників громадських організацій, які впродовж тривалого часу не полишали вахти протесту. Політики-патріоти в цей час пакували валізи в далекі теплі краї–починалися парляментські вакації…

Тоді, під Українським домом, вразила така похмуро символічна деталь, яка проливає світло на багато речей. Тандем вождів опозиції Яценюк-Турчинов між собою спілкується російською мовою. Навіть під

час протестів проти зросійщення України! Невже після цієї подробиці не зрозуміло, що ці люди дуже далекі від нашої національної справи?! І їхня боротьба–це не боротьба за справжню Україну. Це боротьба за владу. Зрештою, коли вони були на вершинах влади, то тоді в них не помітилося жодного натяку на якийсь український сентимент. Вони тільки намагаються підігравати нам, щоб скористати для себе з ситуації, заробивши в справді патріотичного загалу якісь дивіденди. Тож не дурімо себе, говорячи, що в їхніх особах маємо україноцентричних діячів. Ні, це „совківські" продукти, які заробляють політичні бали на українському патріотизмі. Не випадково так різко пише американський журналіст, колишній редактор „Kyiv Post" Зенон Завада, що „від політиків-опозиціонерів чути фрази: „Ми нічого не можемо робити, доки ви не вийдете на вулиці!". А хіба вони прийшли на вулиці, де живе простий народ? Бо там вони знайшли б багато роботи. Після виборів у жовтні не видно жодної громадської приймальні відкритою чи реклямованою у Києві. Від 2010 року опозиція не організувала національної чи локальної мережі малих та середніх підприємців для лобіювання їхніх інтересів. Жодної національної мережі, щоб боротися з корупцією в податковій чи пожежній інспекції. Жодної локальної організації, спрямованої на реформування ЖЕКів..."

Зрештою, всі ці „не" можна перелічувати й перелічувати, ілюструючи безнадійну яловість нашої опозиції. Хіба що „Свободу" подекуди треба виокремити–час від часу вона дає про себе знати якимись рішучими діями. А ось Кличкові „ударники" і „Батьківщина" мовби неохоче відбувають свою повинність. Їхня активність помітна хіба що в дурних ток-шоу Савіка Шустера, де вони можуть „посвітитися" і сказати (в кращому разі) кілька патріотичних фраз, та на всяких ґламурних вечірках, де вони обіймаються зі своїми буцімто ідейними супротивниками з парляменту. Виявляється, і на своїх корпоративних святкових заходах вони здебільшого спілкуються російською. Вибухнув же нещодавно скандал, коли Олександр Бригинець на знак протесту проти того, що захід іде російською, покинув святкову вечірку „Батьківщини". І ці люди не соромляться запевняти нас, що вони мають наміри будувати справжню Україну!

Цілком слушно наголошують Святослав Потоцький та Андрій Скумін на сторінках „Українського тижня", що виконувач обов'язків лідера опозиції Арсеній Яценюк–ще далеко не національний лідер. Надто багато є до нього принципових запитань, поміж яких–і його розуміння національної ідеї, і справжнє ставлення (не риторичнотрибунне) до української мови, і до питання, хто ж насправді його друзі й спонсори, і що поєднує його з Віктором Пінчуком, і чому він так полюбляє працювати з російськими політтехнологами. І це–ще не всі можливі запитання до того, хто претендує бути лідером усієї національ-

но-демократичної опозиції сьогодні, а завтра–єдиним од неї кандидатом у президенти. Відсилаю того, кого все те цікавить, до вже згадуваної попереду статті С. Потоцького й А. Скуміна в „Українському тижні".

Я ж повертаюся до хроніки наших буднів, крізь які, як мовиться, червоною ниткою проходить перманентне протистояння і майже канібалізм у наших рядах. Оптимісти говорять: маємо подякувати „донецьким" і табачникам, бо вони консолідують нас для протистояння їм.

Песимісти нагадують результати „консолідації": була одна „Наша Україна", а вже нині–дві.

Нещодавно відзначали день пам'яті героїв Крут. Це відбувалося подекуди під таким знаком „єдности" й „консолідації". Вінниця–дві патріотичні ходи і два мітинґи, бо одна частина тамтешніх патріотів не хоче спілкуватися з другою.

Рівне–аналогічна ситуація: кілька патріотичних організацій не можуть проводити мітинґ спільними силами й теж поділили все надвоє.

Спостерігаючи це, починаєш вірити: це якась хронічна хвороба української ментальности–деструктивна анархічність. Здається, ми змагаємося хто кого перевершить передовсім у цьому.

У такому разі хочеться запитати: нащо нам ті вороги? Ми самі собі–найперші і найнебезпечніші вороги?

Ми–постійна загроза самим собі впродовж чи не всієї нашої історії. Ми–наше лихо давнє й сьогочасне, скажемо словами Панаса Мирного. Якщо ми не навчимося перемагати себе, то про жодні перемоги й думати не повинні.

Історія не любить тих, хто не вчиться, хто не зважає на доконечну потребу невпинного самовдосконалення. Історія перекреслює їх і викидає в небуття. Але даючи людині й народові можливість вибору соціяльної поведінки, вона дає і надію. А це вже–немало. Бо це–твердий шанс.

Київ, 5 лютого 2013

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У статті Ігора Чмоли „Спомин про батька–Івана Чмолу", ч. 4, 2012, ст. 47-52, помилково названо дружину Івана й матір Ігоря „Ганною".

Її справжнє ім'я: Параскева (Ася).

За помилку перепрошуємо.

Редакція

Олександер СКІПАЛЬСЬКИЙ

„ПОРЯДНИХ ЛЮДЕЙ У ВЛАДУ ТРЕБА ЗАГАНЯТИ ПАЛИЦЕЮ"

З інтерв'ю

Фото: intv.ua

Після Київської Русі 25 поколінь українців жили без власної держави, тому мають хуторянське мислення–пристосовуватися, сховатися, а не боротися у відкритому бою.

Про це в інтерв'ю *Газеті по-українськи* сказав генерал-лейтенант Служби безпеки України (СБУ) Олександер Скіпальський.

„Катастрофа в тому, що на початку 1990-х до влади не прийшли національно-патріотично налаштовані люди. У мене 100-відсоткова інформація, що президент Кравчук прибув на III з'їзд Руху з указом про призначення Чорновола прем'єр-міністром. Проте прорадянські сили отримали інформацію й не допустили цього альянсу. Включилися спецслужби. Рухівці відмовилися від посад. Заявили, що переходять у конструктивну опозицію. До кого? До своєї держави? Кравчук зробив ставку на стару радянську номенклятуру, що і призвело до теперішнього стану",–сказав Скіпальський.

За його словами, коли почала заводитися „бациля олігархічного капіталу", СБУ не забезпечила рівномірного розподілу національного багатства.

„Навпаки, в силу особистої зацікавлености тодішніх керівників, допомогла передати його в руки кланів. Так сталося, бо не відбулося процесу люстрації. Діяти треба було мудро, бо такої кількости аґентури колишнього КДБ, як в Україні, не було в жодній із країн соцтабору. Було багато провокацій. Найважливішою операцією російських спецслужб став Харківський собор 1992 року, який проголосив УПЦ Московського патріярхату. Потім боротьба перейшла на вищі щаблі. Радники президента Кучми підказували йому пошвидше проводити приватизацію, яку вони ж і контролювали. До влади приходили люди, яких розставляв Дмитро Табачник як голова Адміністрації президента. А національно свідомі кадри вибивали",–зауважив генерал-лейтенант.

На його думку, національно-свідомих людей не пускають до влади.

„Але ще фараони писали, що порядних людей у владу треба заганяти палицею. Порядна людина–скромна, не буде пробиватися ліктями, підкуповувати",–зазначив Скіпальський.

gazeta.ua

Кардинал Любомир ГУЗАР

„СЬОГОДНІШНЯ ВЛАДА–ЦЕ ВЕЛЕТЕНЬ НА ГЛИНЯНИХ НОГАХ"

Кардинал Любомир Гузар

„Носієм влади в нормальній державі є народ. Група людей, яких ми називаємо владою,–особи, яким народ щось доручив. Але вони не є абсолютними носіями влади, а тільки покликані виконувати волю народу". Таке переконання висловив учасник ініціятиви „Першого грудня" кардинал Любомир Гузар. Він наголошував, що українці „мусять застановитися, в якій спосіб відстоювати свої права". На його думку, Французька революція–це екстремальний випадок, який не дав ефективної розв'язки. „Більш природним та ефективним є еволюція",–каже він.

Архиєпископ вважає, що треба підготувати покоління людей, які „старатимуться сумлінно виконувати свої обов'язки", і водночас реагувати на різні зловживання.–„Не треба мовчати. На мою думку, дуже добрий приклад громадської активности–справа бідної Оксани Макар.* Саме тоді юридична влада почала серйозно працювати, щоб покарати винуватців. Але саме люди домагалися цього".

Він переконаний, що влада „дуже сензитивна до того, щоб люди не перебрали мірку". Але люди повинні спокійно сказати те, що їм не подобається.–„Мені здається, що в Україні є достатньо людей на будь-якому рівні, які могли б протистояти діям сьогоднішньої влади, але… вони бояться. І люди, які щиро хочуть змін на краще, мають допомогти іншим подолати страх. Як каже приказка: страх має великі очі. Але хіба можуть усіх звільнити з роботи?! Ні! Отже, на мою думку, повинен настати момент, і що швидше, то краще, коли певне число скаже: „Досить!"–Найбільша сила–говорити правду і говорити її голосно. І не важливо, на його думку, скільки людей її почує, важливо, щоб хоча хтось почув. Слід заохочувати людей до правильних позитивних вчинків, бо інформація про зловживання змушує людей замислитися.

„Правда в будь-якому разі дає ефект. З правдою ми дійдемо до чогось позитивного, до того, що самі собі бажаємо. Таким чином створюється певна атмосфера і люди починають набирати охоти робити добре, перестають боятися. І крок за кроком змінюється атмосфера. Чинна влада уявляє собі, що вона є дуже-дуже потужна, що може все

зробити. Гляньмо в історію... Мені видається, що сьогоднішня влада–це велетень на глиняних ногах. Чому влада так поводиться? Бо вона є в більшому страху, ніж населення";–сказав Блаженніший Любомир, закликаючи українців не боятися протистояти владі, яка не виконує належно своїх обов'язків.

* Ініціятивна група „Першого грудня" створена у 20-ту річницю референдуму за незалежність. Хартію підписали: В'ячеслав Брюховецький, Богдан Гаврилишин, Семен Глузман, Володимир Горбулін, кардинал Любомир Гузар, Іван Дзюба, Мирослав Маринович, Мирослав Попович, Євген Сверстюк, Вадим Скуратівський, Ігор Юхновський.

** 10 березня 2013 року в Миколаєві відбулася трагедія з однією вісімнадцятирічною дівчиною, яка стала жертвою мутованого елементу суспільства в особі трьох істот людської подоби. Молоду дівчину троє молодиків спочатку заманили у квартиру, потім зґвалтували, спробували задушити, і нарешті намагалися спалити живцем.

Але, завдяки дивовижному збігу обставин, крики обгорілої дівчини почув чоловік, який проходив повз закинуту будівлю, і тим самим подарував дівчині примарний шанс на життя. А правосуддю–можливість покарати злочинців.

Перший шанс був втрачений 29 березня. Після трьох тижнів страждань та марних зусиль лікарів рятувати дівчину, Оксана Макар померла.

Оксана Макар

Залишилось дочекатися другого...

Саме тому, що дівчина 20 днів залишалася живою після жорстоких тортур й інцидент набув широкого розголосу в суспільстві та викликав неабияке обурення серед громадськості всієї України, було повторно затримано двох, раніше відпущених „свідків"; а винних у їхньому звільненні було знято із займаних державних посад.

НАЙБІЛЬШЕ РОЗЧАРУВАННЯ 2012 РОКУ–ЯНУКОВИЧ

Українці вважають президента Віктора Януковича найбільшим розчаруванням 2012 року. Про це свідчать результати соцопитування, що його провів Фонд „Демократичні ініціятиви" спільно з соціологічною службою Центру ім. Разумкова.

Таким чином, 15,7% респондентів вважають, що розчаруванням 2012 року є президент Янукович, 11,8% назвали розчаруванням року прем'єр-міністра Миколу Азарова.

Для 6,3% найбільшим розчаруванням року став Сергій Тігіпко, 5,5% назвали розчаруванням року лідера партії „Україна–Вперед!" Наталію Королевську. У ході дослідження опитано 2009 респондентів у всіх областях України.

Юлія ТИМОШЕНКО

СІМ'Я ЯНУКОВИЧА ПЕРЕМОГЛА ОЛІГАРХІВ

Призначення президентом Віктором Януковичем уряду–продовження політики монархізації країни. Таку думку озвучила екс-прем'єр Юлія Тимошенко, яку цитує прес-служба партії „Батьківщина".

–Янукович призначив новий склад Кабінету міністрів, однак це нічого не означає, оскільки за все, що відбувається в країні–складну економічну та політичну ситуацію, сповзання країни подалі від демократії до авторитаризму,–відповідає сам Янукович,–зазначила вона.

–Тезу про продовження політики монархізації країни яскраво підтверджує присутність членів сім'ї Януковича на всіх ключових посадах у силових та фінансових структурах уряду. Це дуже загрозлива для України тенденція, яку Freedom House у своєму останньому звіті називає familyзацією влади, –нагадала екс-прем'єр.

–Скажу відверто, що після оголошення складу уряду Януковича мені стало щиро жаль Миколу Азарова, оскільки він лише номінально займає посаду керівника уряду та не є фактичним прем'єром.

–Янукович фактично призначив два уряди: перший–з прем'єром Арбузовим, якому де-факто будуть підконтрольні усі міністри, а другий–уряд у складі одного Азарова, в якого є гарний портфель, але немає підлеглих–це приблизно, як мати генеральські погони, але залишитися без армії,–уточнила вона.

–В уряді ще фігурує представник так званої „групи РосУкрЕнерго"–Юрій Бойко. Звісно, в нього є кошти, відмиті від оборудок щодо купівлі газодобувних вишок, є також сумнозвісний фахівець з питань LNG терміналів–еспанський лижний інструктор,–однак, справжньої влади в Бойка немає,–вважає політик.

–Аналіза складу цього уряду ще раз підтверджує тезу про те, що сім'я Януковича в цій конкуренції перемогла олігархів,–підкреслила Тимошенко.

–Також зазначу, що спроби піар-служби Банкової, яка вже почала позиціонувати цей уряд як уряд технократів, розумних людей, не зможуть ввести в оману, оскільки люди знають ціну цим „технократам", які насправді є справжніми казнокрадами і такими їх вже давно знає країна,–додала вона.

Екс-прем'єр підсумувала, що „нічого нового чи кардинального не відбулося і не могло відбутися, оскільки зараз країною править Сім'я, зміни можливі лише без Януковича". (*Джерело: zaxid.net*)

Володимир В'ЯТРОВИЧ

ПОМАРАНЧЕВИЙ УРОК ІСТОРІЇ, або ЧОМУ В НАС СТІЛЬКИ ДНІВ НЕЗАЛЕЖНОСТИ?

22 січня 1918, 1 листопада 1918, 15 березня 1939, 30 червня 1941 і 24 серпня 1991. Всі ці дати–дні проголошення незалежності України. До них впевнено можемо додати –День Свободи.

Напевно, жоден народ немає в своєму календарі стільки днів незалежности, як українці. Очевидно, це свідчить про волелюбність нашого народу, його готовність до боротьби навіть у дуже несприятливих умовах, його здатність перемагати навіть дуже сильних ворогів.

Але це також означає, що ми не вміли користатися своїми успіхами і постійно втрачали важко здобуту перемогу.

Вісім років тому, восени 2004-го, українці змобілізувалися у вкрай скрутній ситуації, яка загрожувала згортанням демократії чи навіть втратою державного суверенітету. Попри запевнення аналітиків та технологів про неможливість масового протесту в Україні, він відбувся і вилився у феєричне явище під назвою Помаранчева революція.

Загнаний у свою маленьку нірку, переляканий чиновниками, міліцією, есбеушниками, податківцями, українець несподівано–може навіть для самого себе–піднявся, випростав згорблену за десятки років спину, згадав про гордість.

Таким новонародженим його побачив світ, тому саме він–українець–тижнями не сходив із передовиць провідних газет, з екранів головних телеканалів світу, став сенсацією. Таким він перелякав владу, яка зрозуміла, що проти нього безсила будь-яка зброя.

Ми перемогли тоді, в листопаді 2004-го, бо не соромилися бути щирими, не боялися стати проти кривди, поставили наше спільне громадське понад особисте. Але ми програли згодом, тому що вирішили, що бути такими досить протягом трьох тижнів. На жаль, загальним гаслом стало „я своє відстояв на Майдані". Українці здійснили революцію і надіялися, що справи й надалі підуть самі собою, що якимось містичним шляхом „народ перебере все в свої руки".

„Ситуація вимагала надзвичайних здібностей з боку керівників і надзвичайної готовності до дій з боку мас. Але керівники виявилися дуже пасивними, а вичерпані маси не виявили великої готовності до дій". Це слова Василя Кучабського про події після. Вони надзвичайно точно

окреслюють період після іншого листопада–2004 року.

Після Майдану всі були певні того, що ми своє зробили, далі–хай роблять вони. А вони, тобто політики, виявилися нічим не кращими за звичайних громадян. Як і ми з вами часто продовжували вирішувати власні питання (з житлом, навчанням, роботою) через звичні механізми корупції та хабарництва, так і вони користали своїм новим становищем.

Ми зробили собі ідолів Ющенка чи Тимошенко, яких підняли до самих небес, лиш би скинути згодом на них усю відповідальність за майбутнє країни. Співали їм дружнім хором „Осанна!"–для того, аби потім з повним правом кричати „Розіпни!". Період 2005-2010 рр. став часом невикористаних нами всіма–владою, громадянами–унікальних можливостей. Ми виявилися не готовими.

Схоже, як і у 1918 році, Україна знала, як вибороти державу, але не знала, як її будувати. Українці були чудовими опонентами влади–повстанцями, дисидентами, вміли боротися з нею, однак не вміли скористатися її здобуттям.

З одного боку, не було людей, підготовлених для зайняття державних посад (адже наші молодіжні організації навіть в незалежній Україні готували партизан і лісовиків, а не необхідних країні службовців), з іншого–громада категорично не сприймала „своїх" при владі.

Для українців влада була завжди чужою. Тож коли в ній з'явилися „наші", ми геть не знали, як з ними поводитися. Одні, як звично, бачили у владі ворогів, і тих, хто пішов на державну службу, вважали мало не запроданцями. Інші вдавалися в іншу крайність–боялися сказати бодай щось критичне про „наших" і закривали очі на те, як вони впевнено ставали схожими на минулих опонентів.

Історія не вчить, як треба робити, але вона показує, чого робити не слід. Історія України повинна навчити нас не розслаблятися після важких перемог, продовжувати активну роботу із втілення ідеалів. Історія–дуже вимоглива вчителька, і вона повторюватиме свої уроки безліч разів, допоки ми їх не засвоїмо.

Напевно, саме для того, аби ми нічого не навчилися у нашого минулого, теперішня влада відверто цензурує історію. З про окремих осіб, цілі періоди, наші трагедії та перемоги, серед вилученого–Помаранчева революція.

Але пам'ять–не книжка, з неї не викинеш комусь не потрібні сторінки. Ми пам'ятатимемо про нашу перемогу 2004 року, ця пам'ять надихатиме до подальшої боротьби, до наступних перемог. І найважливіше–готуватиме до важкої роботи після здобуття нової перемоги.

Володимир В'ятрович*–історик. Директор галузевого архіву СБУ (2008-2010). Голова Вченої ради Центру досліджень визвольного руху.*

(„Українська правда")

Ігор ГОЛОД

ТРОЯНСЬКИЙ КІНЬ
Збройні сили України контролюють росіяни

(Скорочено)

Президент Віктор Янукович неабияк стривожив своїх співвітчизників-патріотів, призначивши в уряд України чергових вихідців зі сусідньої держави.

„Без бою віддає"

Найгучніше б'є на сполох із приводу нового уряду Ростислав Новожененець, заступник голови Української республіканської партії (УРП). А особливу увагу привертає до Міністерства оборони. Дослівно ж заявив таке:

П. Лебедєв

–Збройні сили України (ЗСУ) віднедавна повністю перебувають під контролем наших стратегічних воріженьків. Новопризначений міністер оборони України Павел Лебедєв–етнічний росіянин із Краснодарського краю Російської Федерації (РФ), командувач Сухопутних військ ЗСУ Ґеннадій Во-робйов–росіянин із Грузії, командувач Повітряних сил ЗСУ Юрій Байдак–росіянин з Івановської области РФ, командувач Військово-Морських сил ЗСУ Юрій Ільїн–росіянин із Білорусі.

З огляду на те, що Андрій Клюєв, секретар Ради національної безпеки й оборони України (РНБОУ)–тієї ж національности, хоча із Донецька, будь-які розмови про обороноздатність України втрачають зміст,–резюмує п. Новоженець.

Адже дотепер залишаються актуальними слова Михайла Грушевського, сказані 1918 року: „Після проголошення самостійности Української республіки... є боротьба двох держав–України і Великоросії". То хто ж без бою віддає чужинцям власну армію?

А нагадуючи, що новий міністер оборони проголосив „призупинення призову на строкову військову службу з одночасним переходом до комплектування армії винятково за контрактом", заступник голови УРП прогнозує:

–Закономірно, що керівники ЗСУ будуть підбирати в контрактники собі подібних за національністю. Кількість росіян для цього вистачить в одній лише Донецькій області.

Відтак Ростислав Новоженець нагадує президентові витяг зі статті 17 Конституції України.

–Оборона України, захист її суверенітету, територіяльної цілісности й недоторканості покладаються на Збройні сили України.

Нагадує апартеїд

Звертає заступник голови УРП увагу й на те, що, окрім п. Лебедєва, росіянами є також інші новопризначені урядовці–перший віце-прем'єр Сергій Арбузов і міністри, відповідно, фінансів Юрій Коробов, економічного розвитку та торгівлі Ігор Прасолов, екології та природних ресурсів Олег Проскуряков, соціяльної політики Наталія Коро-левська, охорони здоров'я Раїса Богатирьова. Причому п. Прасолов і п. Богатирьова, як і п. Лебедєв, народилися в Росії, вихідцем із якої є й голова українського уряду Микола Азаров, але його та екс-прем'єра Юрія Бойка й Костянтина Грищенка, а також міністрів енерґетики Едуарда Ставицького, реґіонального розвитку Ґеннадія Темника й освіти Дмитра Табачника п. Новоженець зараховує до євреїв, а віце-прем'єра Олександра Вілкула–до молдаван.

Висновок заступника голови УРП:

–Призначення Міністрів України ще раз підтвердили окупаційний характер нинішньої влади на чолі з Януковичем. Серед керівників вищого рівня виконавчої влади в Україні українці за національністю є, радше, винятком, аніж правилом. На тому тлі, що в Україні 78% населення є етнічними українцями, кадрова політика президента Януковича (етнічного білоруса) усе більше нагадує політику апартеїду в Південно-Африканській Республіці, де в 1960-х чорношкіра більшість була загнана до резервацій, а владу захопили білі колонізатори.

Уряд формували в Москві?

Ростислав Новоженець–не єдиний, хто відреаґував на „іногородні тіла" в уряді. Київський журнал „Український тиждень" також констатує, що „кожен третій член нового Кабінету Міністрів–родом не з України", бо „шестеро представників українського уряду народилося в Росії, Молдові (міністер Кабміну Олена Лукаш) і Казахстані (Проскуряков)."

Видання зауважує також, що „голова українського уряду й шестеро міністрів закінчили російські вищі навчальні заклади, троє (Азаров, Бойко й Грищенко)–престижні в радянські часи московські вищі, двоє–військові, у російській глибинці (Темник–Воронезьке вище військове авіяційне інженерне училище, а Лебедєв навчався в Ярославському вищому військово-фінансовому, й один (Прасолов)–у Ростові". Окрім того, міністер аґрарної політики та продовольства Микола Присяжнюк закінчив Воронезький державний університет.

Ще один київський журнал–„Коментарі"–теж зауважив, що „не обділили при роздачі кабмінівських портфелів і представників „російського лобі": свій пост зберіг керівник Міносвіти Дмитро Табачник", а „на посаді голови Міноборони росіянина Дмитра Саламатіна змінив інший росіянин–севастопольский нардеп Павло

Лебедєв, який є тісно пов`язаний із російським бізнесом".

Відтак видання прогнозує:

–Події будуть розвиватися виключно за одним сценарієм: протиставлення „ми"–за дружбу з Росією, за слов'янський світ, за наш добробут (як тут не згадати вже призабуті тези часів 2004-го „Донбас годує всю Україну"), і „вони"–„фашистські молодчики" зі „Свободи", націонал-демократи та ліберали всіх мастей, яких підтримує Захід.

Навіть київська філія московського інтернет-видання Newsru.com–Newsru.ua–визнала:

–Цілком можуть підозрювати у зв'язках із сусідньою державою й маловідомого Лебедєва. Багатьох, наприклад, може збентежити те, що новий міністер–уродженець Краснодарського краю, який закінчив Ярославське вище військове фінансове училище.

Львівські засоби масової інформації відреагували на його призначення, звісно ж, різкіше. Приміром, Роман Онишкевич, головний редактор інтернет-видання „Новий погляд", висновує:

–Може скластися враження, що цей уряд формував Дмитро Медведєв (прем'єр РФ).

Боїться українців?

Натомість політолог Олександер Палій висловився щодо нового Кабміну так:

–Попри те, що значна частина попереднього уряду була фактично призначена за вказівкою Москви, і в новому не обійшлося без цього. Інакше важко пояснити, чому Янукович відверто не призначає українців на високі посади, пов'язані з обороною, національною безпекою. Колишній міністер оборони народився не в Україні, і цей–також. Схоже, Янукович боїться українців зі зброєю.

Із цим твердженням погоджується Володимир Фесенко, керівник Центру прикладних політичних досліджень „Пента":

–Складається дивна традиція: останніми роками на це міністерське крісло призначають людей, пов'язаних із нашим північним сусідом.

Політолог упевнений, що це–„демонстрація лояльности Москві".Але прогнозує, що „призначення на ключові державні посади чиновників, які контролюються з боку РФ, призведе до послаблення повноважень президента", бо „якщо буде такий розвиток подій, то глава української держави перетвориться на губернатора Володимира Путіна".

Своєю чергою, Микола Сунгуровський, керівник військових програм аналітичного Центру досліджень імені Разумкова, зауважив щодо нового міністра оборони:

–Усі чомусь шукають логіку, яка мала би виходити з національних інтересів. Але такою логікою я не можу пояснити не лише призначення міністра оборони, а й багато інших призначень.

Микола Томенко, депутат з опозиційної парляментської фракції „Батьківщина", теж заявив у етері телевізійного „5-го каналу", що „новопризначені чиновники: міністер освіти, науки, молоді та спорту Дмитро Табачник і міністер оборони Павло Лебедєв–є квотою Росії".

Щодо них, як „абсолютно переконаний" п. Томенко, „не Янукович приймав рішення, а це Росія приймала рішення, і він змушений був на це відреагувати". Із такою думкою солідарний і Андрій Мохник, депутат фракції „Свободи":

–Сьогодні ми бачимо, що квота російської імперії в українському уряді збереглася. Про це свідчить призначення Табачника, який проводить українофобську політику в гуманітарній сфері, який вириває з підручників історії сторінки української історії–про Голодомор, УПА, який деукраїнізує освіту. Те саме стосується й призначення Лебедєва, та й іще можна назвати інших. По суті, п'ята колона сьогодні представлена в уряді.

Перекинчик і грошолюб

Що ж, аби завершити портрет нового голови оборонного відомства, залишається лише додати, що п. Лебедєву вже доводилося зраджувати: 2006 року він був обраний депутатом Верховної Ради у складі Блоку Юлії Тимошенко, а 2007-го–головного опонента БЮТ, Партії регіонів (ПР). А ще виникає запитання: як і коли займатиметься своїми прямими обов'язками новий міністер оборони, бо ж він повсякчас зайнятий нагромадженням своїх статків. Так, недавно він хизувався: „Моя декларація за минулий рік–4,5 млн ам. долярів".

А київський журнал „Коментарі" ще й уточнює:

–Має стосунки до будівельної компанії „Парангон" (Севастополь), телерадіокомпанії „Перший севастопольський", аквапарку „Зурбаган" (Севастополь), заводу „Сатурн", торгового центру „Равелін", туристичного центру „Аквамарин". Журнал „Кореспондент" своєю чергою, 2011 р. оцінив активи Павла Лебедєва 57 млн ам. дол., завдяки яким той посів 91-ше місце в рейтингу „Золота сотня".

(„Міст")

ДЕМОНТУВАЛИ ПАМ'ЯТНИК ЛЕНІНУ

15 лютого активісти партії ВО „Свобода" разом із нардепом Ігорем Мірошниченком демонтували пам'ятник Леніну в місті Охтирці, на Слобожанщині. Після цього учасники акції потрапили до міліції. „Усі цивілізовані держави колишнього соцтабору вже давно заборонили будь-які прояви комуністичної ідеології та символіки, що закріплено в законодавстві цих держав,–мотивував свої дії п. Мірошниченко.– Комуністична символіка й ідеологія не мають місця в Европейській Україні, і якщо влада не може усунути будь-якого її прояву–ми його усунемо власними силами".

МОВНА ВАКХАНАЛІЯ НА ЗАКАРПАТТІ

У місті Берегове на Закарпатті українську мову після ухвалення сумнозвісного закону Колісніченка-Ківалова поступово витісняє або російська, або угорська. Наприклад, чиновники угорської національности на звертання українською відповідають російською, оскільки українською майже не володіють.

Голова Берегівської „Свободи" Василь Вовкунович розповідає, що подібне ставлення до виконання службових обов'язків спостерігає у найжвавішому місці–у державного реєстратора, зокрема, Берегівської міської ради, де не почуєш відповіді українською. Під час масових заходів, як, наприклад, футбольних матчів місцевого клюбу „Береґвідейк", з кабіни коментатора звучить тільки угорська та російська мови–українською коментатор не володіє, а на зауваження глядачів, які на 70 відсотків є україномовними, ані він, ані керівництво клюбу не зважають. Справжньою провокацією є гимн клюбу, де звучать такі слова (звичайно, російською): „українські хлопці–угорська душа..." Інтриґа у тому, що в команді нема жодного угорця, переважно це–хлопці з Галичини, які зовсім не згодні продавати свою душу. Напрошується запитання: хто й той Люцифер, який скуповує душі?..

Після ухвалення „мовного" рішення у Берегівській міській раді (нагадаємо, тут ухвалено реґіональною угорську мову!)–понад сто україномовних державних службовців записалися на курси... угорської мови, проте аналогічних кроків з боку угорців не видно. Це призводить до частих конфліктів у державних установах, банках тощо. Зокрема, у поліклініці представники ромської національности вимагають від лікарів та медсестер спілкуватися виключно угорською мовою, бо іншою не володіють. Якщо цей процес набиратиме сили, незабаром доведеться вивчати ще й місцевий ромський діялект...

Припускаємо, що за незнання державної мови ніхто не несе жодної відповідальности. Воістину, в Береговому в мовному питанні все поставлено з ніг на голову, і це може поширитися на все Закарпаття. Видається, що угорці лукавлять, коли говорять про евроінтеграційні процеси. Та ще й у такий складний час депутати Закарпатської облради зраджують інтереси народу, який їм таки довірив своє майбутнє,–роблять зухвалі спроби запровадити реґіональною угорську мову на всій території Закарпатської області...

Ірина ГАРМАСІЙ

(„Свобода")

* * *

Якщо ми хочемо, щоб нас поважали інші, мусимо навчитися поважати самі себе.

Павло Загребельний–письменник

Євген КЛЕН

УКРАЇНА ОЧОЛИЛА ОБСЕ Й ОЧЕС

Новий 2013-й є роком головування України в Організації з безпеки та співпраці в Европі (ОБСЕ). Ірляндія передала Україні головування в ОБСЕ на початку грудня 2012-го в Дубліні під час 19-го засідання Ради міністрів цієї організації.

Одним із пріоритетів діяльности України як голови ОБСЕ президент Янукович назвав запобігання конфліктам на ранній стадії. Українська держава приділятиме увагу врегулюванню придністровського та нагірнокарабаського протистоянь і сприятиме Женевським дискусіям із безпеки та стабільности на Кавказі, наголосив Віктор Янукович, виступаючи на 67-й сесії Ґенасамблеї ООН.

Віце-прем'єр Костянтин Грищенко, ще перебуваючи в статусі міністра закордонних справ, заявляв, що Україна активно використовуватиме цей час для боротьби з торгівлею людьми.

Також 1 січня Україна стала на чолі Організації Чорноморської економічної співпраці (ОЧЕС). Офіційна церемонія передачі від Туреччини Україні головування, яке триватиме по 30 червня 2013 р., відбулося ще 15 грудня.

Також Цвіркун, генеральний секретар Постійного міжнародного секретаріяту ОЧЕС, зазначив, що пріоритетним завданням України під час очолювання нею організації є реалізація економічної програми. У червні 2012-го була схвалена економічна програма країн ОЧЕС, яка передбачає діяльність у різних сферах економіки країн-членів і більш тісну взаємодію між державами, зокрема в енерґетиці, сільському господарстві, захисті навколишнього середовища, медицині й освіті. Членами ОЧЕС є 12 країн: Азербайджан, Албанія, Болгарія, Вірменія, Грузія, Молдова, Росія, Румунія, Сербія, Туреччина й Україна.

„НЕОБХІДНО БУДЕ ПЕРЕСЕЛИТИ 7 МІЛЬЙОНІВ УКРАЇНЦІВ У СИБІР"

Після імовірного вступу України до Митного союзу, необхідно буде переселити 7 мільйонів українців у Сибір для того, щоб створити демографічний кордон проти напливу китайців,–про це 21 грудня заявив секретар Ростовського реґіонального відділення партії „Єдіная Расія" Антон Брєдіхін.

Маячню коментувати складно, але, як влучно сказав народний депутат від ВО „Свобода" Андрій Мохник, „ідея гідна прізвища тої людини, яка його виголосила–Бредіхін. ...Вже 21 рік Росія просто задихається від того, що вона не може реалізувати свої імперські амбіції. Їй не вистачає ні території, ні ресурсів, у першу чергу людських".

ОЛЕГ ТЯГНИБОК–НАЙУСПІШНІШИЙ ПОЛІТИК 2012 РОКУ

О. Тягнибок

Підсумовуючи бурхливий на політичні події рік, Фонд „Демократичні ініціятиви" визначив найбільш і найменш успішного політика у 2012 році.

У рамках опитування „Рік 2012 в оцінках експертів" Фонд опитав 50 експертів. Їм, як повідомляє "The Kiev Times", пропонували назвати не більше ніж три прізвища. Більшість експертів (40) найуспішнішим політиком року назвали голову ВО „Свобода" Олега ТЯГНИБОКА.

Багато хто–33 експерти–згадали також Віталія Кличка, 10–Арсенія Яценюка, 6–Віктора Януковича, 4–Миколу Азарова, по 2 експерти вважають успішним політиком голову Верховної Ради сьомого скликання Володимира Рибака, Юлію Тимошенко і Петра Порошенка. А от найменш успішним політиком 2012 року експерти назвали лідера партії „Україна–Вперед!" Наталію Королевську.

БІОМЕТРИЧНІ ПАШПОРТИ В УКРАЇНІ

КИЇВ. – Від 1 січня 2013 року в Україні почали діяти біометричні пашпорти. Пашпорт містить вмонтований чіп з біометричною інформацією: фото людини, відбитки пальців та інформацію про громадянина, що міститься в діючому пашпорті. За бажанням може бути включено додаткову інформацію. Водночас інформація біометричних пашпортів вноситься до Єдиного державного демографічного реєстру–це електронна інформаційно-телекомунікаційна система, призначена для зберігання, обробки, використання інформації про громадянина держави. Також, згідно з законом, така інформація є конфіденційною, а її нерозголошення ґарантуються державою.

Кожен громадянин України, незалежно від віку, зобов'язаний одержати біометричний пашпорт. Оформлення біометричного пашпорту для всіх осіб, починаючи з народження (замінивши тим самим сві-доцтво про народження), оновлюється кожні 10 років. Введення в Україні біометричних пашпортів обумовлене Пляном дій щодо введення безвізового режиму з Европейським союзом, схваленим у листопаді 2010 року.

(УНІАН)

У дев'яту сумну річницю відходу у вічність
коханої дружини, улюбленої мами і найдорожчої бабуні,

св. п. НАДІ КОСТРУБИ,

її глибокозасмучений чоловік Евген,
доня Ляриса, сини Орест і Адріян з родинами
у невимовному смутку в молитвах за спокій її душі,
просять Господа, щоб оселив душу покійної в Царстві небеснім,
де немає ні журби, ні смутку, а життя вічне і безконечне.

Вічна їй пам'ять!

У глибокій скорботі біля могили
коханої дружини невтішний дивізійник.

Післявиборчі спостереження і прогнози

POST SCRIPTUM

Що важливіше? Самі вибори? Передвиборча кампанія? Поствиборчі реалії? Все важливе. Бо одне з одним пов'язане, як любовний трикутник. Але... Не в усіх. А в українців позаяк...

Чому? Бо українці є „поза як".. І так живуть, щоб жити, голосувати в обставинах, що творять вибрані ними політики-олігархи з соціялістами, комуністами і ще з ким то.

І яка рада-порада?

Їм радять радники-порадники–соціологічні, соціялістичні, комуністичні, капіталістичні, олігархічні ітеде–свої і іноземні, приятельські і суперприятельські, вітчизняні і діяспорні. Будь мудрий! Хіба йти за радою-порадою президента Ющенка: „Голосуй проти всіх!"

Але... де Ющенко? Нема „проти кого" голосувати...

Вибори поза нами, однак про них говорять, не наговоряться.

Ось пару коментарів–владних і провладних:

Прем'єр-міністер України Азаров заявив: „Ці вибори–кращі за всю історію нашої незалежної країни. Під час цих виборів зафіксована мінімальна кількість порушень. Вибори 2012 року–це дуже серйозний проґрес щодо прозорости, демократії та забезпечення чесности."

Коментар: Спостерігачі зафіксували у сина прем'єра кандидата-мажоритарника від Партії реґіонів Олексія Азарова більше тисячі фактів порушень ведення виборчої кампанії.

Керівник уряду заявив, що „демократия–это преемственность власти" (демократія–це спадкоємність влади).

І Роман Чайка у статті „Магія цифр" зауважив, що уряд зробив усе, щоб „успадкоємити" цю владу.

„Ще на початку 2012 року стало очевидним, що майбутня виборча кампанія партії влади з одного реґіону відбудеться за всіма правилами воєнної тактики: облога, психологічне залякування, здача в полон мирного населення і як наслідок–стокгольмський синдром полонених. *

Заради казкових гасел якоїсь „стабільности" і щось там із сталінського аґітпропу про залізну руку, яка усіх добровільно загонить до „омріяного добробуту", в облогу взяли усю господарку країни. Але крім обложеної економіки у заручники захопили усіх мешканців краю.

* Авторство терміну належить криміналісту Нільсу Біджероту (Nils Bejerot), який увів його під час захоплення заручників в Стокгольмі у серпні 1973 року. Це–дружба заручника з викрадачем–психологічний стан, який виникає при захоплені заручників, коли заручники починають симпатизувати викрадачам або навіть ототожнювати себе з ними.

Частина виборців, фактично кожен четвертий, піддалися стокгольмському синдрому і пішли голосувати за тих, хто їх зробив заручником своїх виборчих гасел. Курс гривні з питань політичної доцільности виборчого штабу просто заморозили без огляду на економічні реалії світової рецесії, на кон'юнктуру ринку та дико нереалістичний передвиборчий бюджет.

Покарання реальної економіки прийшло невідворотно й одразу після останньої атаки „Беркута" на виборчу комісію..."

* * *

Місія Канада представляла найбільшу в історії канадського уряду групу спостерігачів за виборами. Місію фінансував уряд Канади, а виконувала неурядова організація CANADEM, Canada's Civilian Reserve. Короткострокова місія спостерігачів складалася з 365 додаткових канадських спостерігачів, що приїхали до України 20 жовтня 2012 року для спостереження за виборами. Загалом Місія Канада складалася з 430 довгострокових та короткострокових спостерігачів.

Спостерігачі Mission Canada помітили випадки тиску та залякування членів дільничних та окружних комісій. „Цей факт у поєднанні з умисними затримками всього процесу підрахунку голосів свідчить про спроби маніпуляції результатів, особливо там, де невеликий розрив голосів, зокрема в округах міста Києва та Київської області."

Місія спостерігачів Канади відзначила серйозні порушення під час підрахунку голосів за мажоритарною складовою, що ставить під сумнів достовірність результатів виборів у низці округ.

Зі спостереження за виборами у Верховну Раду, сенатор канадського парляменту Реінел Андрейчук заявила: „Ці вибори відобразили певний реґрес у демократії."

* * *

Міжнародна Громадська Місія Спостереження за Парляментськими Виборами в Україні (МГМСПВУ) організована неурядовими організаціями з Польщі (Фонд ім. Стефана Баторія), Німеччини (Европейський обмін) і Литви (Центр Східноевропейських досліджень) під патронатом Олександра Квасьневського та Маркуса Мекеля. Місія працюала в Україні з 17 вересня по 16 листопада. До складу місії входило 15 довготермінових співробітників (експерти й спостерігачі), і короткотермінові спостерігачі були направлені по всій країні. Звіт подає:

Громадянське суспільство відіграло активну роль у спостереженні за різними аспектами виборчого процесу. З майже 40 000 офіційно зареєстрованих місцевих безпартійних спостерігачів, тільки ОПОРА (неурядова, позапартійна і фінансово незалежна всеукраїнська мережа громадських активістів) та Комітет виборців України (КВУ)–дві найбільші загальнонаціональні НУО (неурядова організація–громадські об'єднан-

ня індивідів або груп за певними інтересами, які беруть участь у громадській діяльності)–зареєстрували більше 10 000 спостерігачів. Окрім спостереження, ОПОРА провела паралельний підрахунок голосів. Інші національні організації НУО використовували інформацію від ініціятивних громадян на місцях для фіксації порушень на інтерактивних інтернет-плятформах. Дві найпопулярніші плятформи–„Майдан моніторинг" і Elect.ua–зафіксували тисячі таких порушень.

НУО повідомляли про численні порушення закону про вибори на всіх етапах виборчої кампанії, в тому числі таких інцидентів, як помилкове розмежування виборчих округів, підкуп виборців і чорний піар під час виборчої кампанії, а також порушення в день виборів і після. За заявами опублікованими ОПОРОЮ і Майданом, порушення були масові і системні. У передвиборчий період місцеві спостерігачі могли працювати без серйозних перешкод. Серія DDOS-атак на сервери вищезгаданих організацій привела до того, що їхні сайти були частково недоступні в день виборів, тому ОПОРА була змушена затримати представлення результатів по паралельному підрахунку голосів.

Повторне введення одномандатних виборчих округ (ОВО) неґативно вплинуло на перебіг виборів, беручи до уваги політичну ситуацію і особливий досвід країни, незважаючи на те, що це було відображенням консенсусу між основними політичними гравцями. Це посилило політичну поляризацію і підвищило рівень такого неґативного досвіду, як купування голосів, застосування чорного піару, залякування кандидатів і використання адміністративних ресурсів. Про це свідчать повідомлення про інциденти, котрі в основному стосувались одномандатних округ.

Незважаючи на те, що закон про вибори не передбачає скасування результатів виборів в одномандатних округах, ЦВК ухвалила рішення про те, що через ймовірне шахрайство, результати виборів не можуть бути визнані дійсними в п'яти одномандатних виборчих округах.

У багатьох випадках з'являлась інформація про використання правлячою партією адміністративних ресурсів, в тому числі про тиск на державних службовців і працівників державних підприємств, і ситуацій, в яких проєкти, фінансовані державою, були представлені, як досягнення кандидатів.

Відсутність ефективних правил і прозорости щодо фінансування кампанії надала додаткові переваги посадовим особам при владі.

Характерним для виборчого процесу було використання різними політичними партіями і деякими незалежними кандидатами підкупу виборців.

ЗМІ (окрім інтернет-ЗМІ) були явно упередженими і фаворизували уряд, не ґарантуючи усім партіям та кандидатам рівних можливостей для представлення своїх програм...

Суди не шукали об'єктивної істини, звертаючи увагу на технічні деталі і формальні порушення. Такий підхід знизив шанси на отримання ефективного правового захисту, ігноруючи справжню волю виборців і піддаючи сумнівам неупередженість правосуддя.

Підготував з ЗМІ Роман КОЛІСНИК

Дмитро ОСТАПЕНКО

ПРО МОЇ ПІДСУМКИ „ВИБОРІВ"

Отже „Вибори" пройшли. Брудно, жорстко, а подекуди й криваво. Хай там як, ця ганьба не залишиться поза увагою і назавжди залишиться в українській історії. Та чи можна зробити вже сьогодні якісь висновки на майбутнє? Впевнений, що так, і цих висновків насправді декілька.

Перше. Слова про те, що голос кожного українця в умовах диктатури важливий, перестали бути просто словами. Навіть з усіма фальсифікаціями та махінаціями влада так і не змогла здобути перемогу на окрузі „свободівця" Андрія Ілленка, який змагався із власницею мережі „Епіцентр" Ґерегою, бо якщо навіть споганити більшу частину протоколів, все одно залишиться перевага буквально в десятки голосів і це теж перевага. Подібна ситуація спостерігається і на інших округах, де влада програла, хоч розраховувала всіх надурити.

Друге. Мажоритарна система в Україні–тотальний „бєспрєдєл" і ганьба, в яку нас втягнула влада задля збереження диктатури. Їхня логіка цілком зрозуміла: ледве отримавши 30% за партійними списками, вони впевнено набрали 70% за мажоритаркою. Як це сталося? Бюджетні гроші + прогнилі наскрізь місцеві посадовці + повністю підконтрольні ЗМІ–„братки"–ось секрет успіху для кандидата від влади на цих „Виборах". Проголосували за чудового дядька, який зробив вам ліфт чи побудував дитячий майданчик–вітаю! Найближчі п'ять років ви того дядька не побачите, як і не побачите захисту ваших інтересів у Парламенті. Ліфт, чи відремонтований дах, то, звісно, класна штука і цим можна користуватися вже зараз. Та чи буде все це „добро" мати сенс, коли ваш кандидат буде впевнено тиснути на кнопку „ЗА" при вирішенні питання про закриття школи у вашому районі, чи про підвищення ставки податку, чи про визнання вас рабом? Вам все рівно? Ну тоді насолоджуйтеся…

Третє. В нашій державі остаточно зникла міліція, як правоохоронний орган. Звісно, я не наївний добродій, який весь цей час вірив в існування доброго „дяді Стьопи", який вчасно прийде і покарає злочинців, однак, до „Виборів" хоч і сяка-така, однак, міліція в нашій державі була. Тепер я лише бачу затурканих людей у міліцейській формі, яких опустили до рівня „челяді" за мізерну платню і позбавили

будь-яких прав. Я сам більше року встиг попрацювати правоохоронцем із великими надіями щось змінити, однак вони розсипалися вщент, коли я остаточно зрозумів, що єдиним варіянтом є лише повне знищення існуючих інституцій, а не косметичний ремонт всередині них. Прикро.

Четверте. „Противсіхи" впевнено набирають сили. Наташина „Мрія" набрала півтора відсотка, УДАР, який не має нічого, крім Кличка на обкладинці, досяг рекордних чотирнадцяти (!), а Дарт Вейдер (фіктивний герой фільмів „Війна звізд") та Чак Норіс (американський фільмовий актор акції), якби вони балотувалися на цих „Виборах", впевнено пройшли б до Ради навіть не маючи передвиборчих програм (хоча кого вони цікавлять, власне в цій державі..?). Мені, звісно, зрозуміле розчарування українців від існуючого політикума, однак, я розчарований тенденціями зростання довіри до, пробачте на слові, лайна. Це добре, що мої співвітчизники вже зробили крок до розуміння, що система „свій-чужий" не є орієнтиром при виборі, однак слід іти далі. Інакше матимемо довіку Раду, набиту Таїсіями Повалій, Андріями Шевченками (я про футболіста) та іншими зірками, які може й чимось допомогли б, та клепки на те не мають, бо не в своїй справі.

Підсумовуючи весь цей сум, хочу сказати, що надія все ж з'явилася. По-перше тому, що бандюки почали хоч і поступово, але програвати. А по-друге, бо в Парлямент зайшла „Свобода". Буду дивитися на дії хлопців, які, як я сподіваюся, міцно і принципово стоятимуть на захисті українства. Однак, пам'ятаючи минулі зради, в прогнозах все ж буду обережним. Поживемо–побачимо. Зрештою, якщо сині таки залишаться при владі–виборів (навіть таких) більше не буде, а от що буде замість них ми всі побачимо вже на президентських виборах.

(„Українська Правда")

Д-р Міхал НАТОРСЬКИЙ та проф. Тобіас ШУМАХЕР

ВИБОРИ В УКРАЇНІ ТА ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

(скорочено)

Европейський Союз, Европейський парлямент і Коледж Европи створили the European Neighbourhood Policy Chair (Катедра сусідської політики) з фокусом на аналізу багатогранних складних ситуацій південних і східних сусідів. Д-р Наторський є старшим науковим дослідником, а проф. Шумахер–предсідником.

28 жовтня 2012 року українці обрали нову ВР, взявши участь у виборах, які широко сприймаються як додаткова ознака згортання демократії в одній з найбільш важливих країнах-сусідах ЕС. І хоча виборчий процес і насправді був відмічений численними порушеннями, домінуюче тлумачення цих виборів у Брюсселі та інших европейських

столицях, тим не менше, є дуже оманливим. Зосередження уваги на ув'язненні колишньої Прем'єр-міністра Юлії Тимошенко та заглиблення у спекуляції щодо можливого наступного кроку Януковича в бік зміцнення авторитаризму призвели до того, що увагу багатьох доволі нав'язливо прикуто до боротьби за владу всередині українських еліт та до особистостей певних ключових гравців. Таке бачення є проблематичним, тому що воно не відображає більш широкі суспільні тенденції.

Незважаючи на численні недоліки, якими супроводжувався виборчий процес, новообраний парламент, насправді, репрезентує велику кількість поглядів. Незважаючи на втрату двох мільйонів голосів, Партія реґіонів (ПР) змогла зберегти більшість в українському парламенті–Верховній Раді–завдяки підтримці багатьох так званих „самовисуванців". Вибори також підтвердили наявність розриву між ПР та опозиційною коаліцією, яка складається з партії „Батьківщина" Юлії Тимошенко та „Фронту змін", очолюваного Арсенієм Яценюком. До того ж, до ВР потрапила сильна, хоча і різнорідна, група депутатів, що висловлює розчарування основними політичними силами країни. Отримавши майже 14% голосів по всій країні, партія УДАР, очолювана чемпіоном світу з боксу Віталієм Кличком, позиціонує себе, як поміркована сила, що виступає за модернізацію. З іншого боку, вражаючі результати, отримані Комуністичною партією та неофашистською (sic!—Ред.) партією „Свобода", відображають той факт, що через радикальні політичні альтернативи спрямовується досить високий рівень соціяльного протесту проти сучасного стану справ в Україні.

В результаті, український парламент є надзвичайно репрезентативним, на відміну від ВР сусідніх Росії та Білорусі, які страждають, відповідно на „керовану демократію" та авторитарне управління.

Вибори в Україні підтвердили, що політична система цієї країни є ані авторитарною, ані повністю демократичною, вони однозначно підкреслили її величезну складність її соціяльної структури.

Широкий спектр переконань виборців, суспільна розмаїтість, природа України, яку складає аґрарний захід та сильно індустріалізований схід, відсутність інтеґруючих, панівних політичних проєктів, що здійснили би демократичне репозиціонування в бік західної моделі ліберальної демократії, визначають політичну палітру цієї країни.

Будь-яка спроба політичного гравця в Україні відійти від поточної політики невизначености обов'язково викличе спротив суспільства. Ця складна суспільна будова є одночасно і слабкою, і сильною стороною цієї країни. З одного боку, сильний відкат до авторитарного управління наштовхнеться на значний суспільний спротив, а з іншого, достатньо велика відносна більшість українців не дає їй вийти з пастки перехідного періоду.

Українські виборці не проголосували за „більше Европи" та більше демократії. Але вибір на цих виборах був інший. Вибір українського електорату, що відчуває все більше політичне відчуження та соціяльну апатію, визначався, переважно, щоденними турботами та наближенням економічної кризи, ніж цими двома протилежностями. Так, ніби цього недостатньо, політична байдужість і навіть цинізм багатьох виборців також є результатом пост-ідеологічної природи партієподібних рухів, створених навколо лідерів, які створюють та підтримують впливові, широкі та гнучкі мережі політичного патронажу.

Визнання Европою складности української соціяльної структури вимагає індивідуального підходу, який враховує всю країну, а не лише її політичну еліту. Показати, що суспільство є вагомим елементом у підході ЕС, означає вийти за рамки політики візової лібералізації, сповненої виключень та обмежень, та невеличкої кількости нереґулярних контактів з невеликою кількістю привілейованих представників громадянського суспільства.

Якщо ж ЕС продовжуватиме свою попередню практику, европеїзація та европейська перспектива лишатиметься такою ж незбагненною та, фактично, пустою обіцянкою для більшости українців та країна лишатиметься предметом політичних маніпуляцій у внутрішній боротьбі за владу. ЕС не має чекати, поки якісь олігархічні клани зможуть побачити реалізацію своїх еґоїстичних інтересів, як наслідок звільнення Тимошенко та наступного підписання Договору про асоціяцію. Замість цього, ЕС має розглядати та використовувати цей договір як інтеґруючий інструмент, включаючи широкі верстви, щоб допомогти українській трансформації знизу. Але для того, щоб це відбулося, йому треба почати бачити українське суспільство таким, як воно є. Це означає, що Брюсселю доведеться визнати його величезне розмаїття та перестати розглядати його, як розділене на схід та захід.

Переклад Громадського руху „Ми–европейці"

Микола ВЛАДЗІМІРСЬКИЙ

РОСІЙСЬКИЙ ФАКТОР

Серед численних антиукраїнських і антидержавних партій, які вільно створені і безперешкодно функціонують в Україні, а частина їх брала участь у виборах до Верховної Ради в 2012 році, „Русский блок" виділяється особливою аґресією, до того ж дозволяючи собі проводити передвиборну агітацію під російськими триколорами. 4 серпня голова партії Ґеннадій Басов заявив на з'їзді, що українській „державі необхідна партія, яка представляє реальні інтереси Русского міра". А далі перерахував всі заходи, які треба провести для того, щоб замінити всі українські цінності в Україні на російські.

5 липня 2008 року на Графській пристані відбувся сумнозвісний антидержавний виступ, у якому взяли участь і члени партії „Русский блок", якими керували депутати Севастопольської міської ради від фракції „Російський блок" Ґеннадій Басов, Андрій Глушаков, Андрій Меркулов, Дмитро Бєлік. Вони напали на військовослужбовців строкової служби Військово-Морських Сил України і не допустили встановлення меморіяльної дошки на честь підняття на Чорноморській фльоті українських прапорів у 1918 році. Українська Феміда ніяк не покарала учасників антидержавного виступу, кваліфікувавши їхні дії як хуліганство, натомість за сприяння Костянтина Затуліна їх було навіть нагороджено медалями.

Тепер ці непокарані люди під російськими прапорами і з символом–трійкою коней, розфарбованих у кольори російського прапора–білий, синій і червоний, пішли на–за партійним списком та по мажоритарних округах. Там вони на свій антиукраїнський розсуд хочуть змінювати закони і політику Української держави…

P.S. Ця партія отримала 0.31 % голосів.

ЄВРЕСЬКИЙ ФАКТОР

Центр Симона Візенталя помістив „свободівців" Олега Тягнибока та Ігоря Мірошниченка на п'яте місце у топ-10 антисемітів та образників євреїв усього світу, повідомляє ТСН.

Тягнибок потрапив у рейтинґ за заклики „боротися з жидвою", а Мірошниченко за те, що назвав голлівудську акторку українського походження Мілу Куніс „жидівкою".

Окремо в документі уточнюється, що ця партія набрала 12% голосів виборців і отримала 41 місце в українському парляменті.

Обігнали „свободівців" в рейтинґу такі відомі юдофоби, як єгипетська ісламська партія „Мусульманське братство", президент Ірану Мамуд Агмадінеджад, віце-президент Ірану Могамад Рахімі та начальник генерального штабу іранської армії генерал-майор Гасан Фірозабада.

Нагадаємо, лос-анджелеський центр Симона Візенталя, створений для розшуку нацистських злочинців, 20 грудня направив лист українському прем'єр-міністрові Миколі Азарову, в якому розкритикував партію „Свобода". Обурення Центру викликав пост свободівця Ігоря Мірошниченка на „Фейсбуці", який стосувався голлівудської актриси Міли Куніс.

При цьому Міністерство юстиції заявило, що слово „жид" в Україні не заборонене.

wiesenthal.com

Петро ЧАСТО

ЕВРОПАРЛЯМЕНТ ПОМИЛЯЄТЬСЯ...

Надивившись, як в останні два роки „реґіональна" депутатська більшість глумилася і збиткувалася над українством, як усією своєю діяльністю нахабно давала зрозуміти, що є ворогом незалежної Української держави і її розвитку, ворогом відродження української нації, ледве чи хтось з свідомих українців сьогодні не пов'язує своїх надій з Всеукраїнським об'єднанням „Свобода"–саме з тим, що воно, попри шалені спроби „жовтої преси" і московських аґентів впливу скомпрометувати провідника об'єднання Олега Тягнибока і його однодумців, увійшло до Верховної Ради VII скликання і вже встигло засвідчити, що обране туди не для компромісів з антиукраїнством.

Можливо декому з нас це ріже вухо, бо як же, мовляв, у наші складні часи можна обійтися без компромісів. Але мова тут не про принципи, не про здорові світоглядні засади у зрілій демократії–мова про сьогоднішню ситуацію, яку режим „реґіоналів" спотворив до тієї міри, що Україна на 22-му році державної незалежности знову стоїть на межі: бути чи не бути? І коли у Верховній Раді і в уряді тон задавали безкомпромісні україножери–табачники, тихонови, колісниченки, чечетови, царькови, ім'я їм „леґіон"–то як же ми можемо відмовляти в українолюбній безкомпромісності „Свободі"? Не „Свобода" ж довела суспільство до страшного внутрішнього протистояння, коли, здається, досить чиркнути сірником, щоб стався вибух.

Ось як коментує сьогоднішнє перенапруження в Україні Ігор Луценко, один з наймолодших українських політологів: „Свобода" не прийшла у будинок парляменту займатися парляментаризмом. Вона прийшла туди на громадянську війну, бо проти нас, українців, іде громадянська війна. Довго приховувати її неможливо. Рано чи пізно прийдуть радикали і скажуть: ті, що говорять про благопристойність та ненасильство, вже не мають рації. Бо надто гарно бандити-реґіонали навчились користуватися благопристойністю та ненасильством своїх опонентів... Мораль мирного часу має відійти–„не можна битися під час фальшувань у Верховній Раді, це ж так не по-парляментському", „не можна руйнувати паркан біля Адміністрації президента та шлягбауми біля Кабміну, це ж вандалізм".. Має прийти мораль воєнного часу: „Не можна добивати поранених", „не можна катувати полонених". Тобто молоде покоління українців, виховане в умовах незалежности, усвідомлює, що проти нього і проти його незалежного майбутнього точиться страшна війна і що нема на кого в цій війні покладатися, тільки на себе.

Що нема кого–зайвий раз стало зрозуміло, коли 13 грудня Европарлямент у своїй резолюції закликав демократичні сили у Верховній

Раді „не взаємодіяти, не підтримувати і не створювати коаліцій з партією „Свобода".

Ще раз Европа вирішила навчити нас демократії. Коли на очах усього світу вороги України нищать її мову, культуру, викорінюють історичну пам'ять і вільнолюбний дух народу–то це демократія. А коли стати на захист нації–це вже зле, це–екстремізм. Бандитизм, корупція, антиукраїнство–це ваша внутрішня українська справа, але радикалізм „Свободи"–це вже наша, европейська, справа!

І ще одна цікава подробиця: коли депутат Европарляменту від групи народних партій Міхаель Галер запропонував додати до згаданої резолюції також заклик не співпрацювати у Верховній Раді з комуністами, Европарлямент–ну дуже вже демократичний!–не підтримав М. Галера.

До чести опозиції, голова депутатської фракції „Батьківщина" Арсеній Яценюк відповів, що його політична сила співпрацюватиме зі „Свободою", незважаючи на рекомендації Европарляменту.

Коментуючи ці події, Руслан Кошулинський, член фракції „Свободи" і заступник голови Верховної Ради, сказав: „Мене стурбував не стільки несправедливий, упереджений заклик щодо „Свободи", як те, що евродепутати не захотіли підтримати іншу поправку, яка прозвучала у 80-ті роковини Голодомору в Україні,–не співпрацювати з комуністами. А те, що нам приписують якісь там ксенофобські, расистські схильності, то будь-хто може взяти програму „Свободи" і переконатися, що у ній нема заклику проти якоїсь нації чи людини–є заклик підтримувати українців. Наша програма так і називається–„Програма захисту українців".

Щодо успіху „Свободи" в недавніх парляментських виборах, то добре пояснення знаходимо в авторитетного політичного експерта Костантина Матвієнка: „Цей успіх є не лише результатом розчаруванням виборців в інших політичних силах–БЮТі, „Фронті Змін", „Громадянській позиції", „Нашій Україні", Рухові, „Европейській партії", які лише декларують власну опозиційність та наміри захищати національні цінності... „Свобода", після Народного руху кінця 1980-их років,–це перша справді ідеологічна політична партія. Тому вона стала, в очах багатьох, провідником парляментського опору владі..."

Наостанок, погоджуємося з головою Світової конференції українських державницьких організацій Аскольдом Лозинським, який у своєму листі до Президента Европарляменту Мартіна Шульца порадив евродепутатам „ретельніше вибирати для своїх резолюцій слова і думки, щоб не образити націю, яка є важливою і невід'ємною частиною европейської спільноти „де-факто".

(„Свобода", США)

ЯК ПОВЕРНУТИ УКРАЇНСЬКИХ МІҐРАНТІВ?

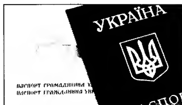

Трудові міґранти фінансово підтримують своїх родичів в Україні. Експерти нарікають, що ці інвестиції не мають довготривалого ефекту, і закликають політиків зробити так, аби ті захотіли повернутися.

У 2002 році Наталя приїхала з України до Москви в гості до родичів. Переконавшись, що рівень зарплат у російській столиці значно вищий, ніж в обласному українському центрі, вона вирішила попрацювати в Москві кілька місяців, заробити гроші на квартиру і повернутися в Україну. Наталі вдалося знайти високооплачувану роботу. Тепер вона кожен місяць перераховує гроші батькам, які живуть в Україні.

–Для мене 200 долярів на місяць–це сума, без якої я можу прожити. А у моєї мами пенсія трохи більше ста долярів. Їй ці гроші дуже потрібні, –журиться дівчина.

У 2007 році Юрій Скляр приїхав на навчання до Німеччини із Запоріжжя і відразу став підробляти в ІТ-фірмі, в якій залишився і по закінченню навчання. Тепер Юрій має можливість допомагати родичам в Україні.

–Я радий, що можу допомогти мамі. Вона працює в школі. Зарплати в школі невеликі, а ціни на продукти там відповідають европейським,–каже хлопець.

Вчитися, працювати, допомагати родичам.

Наталя та Юрій–в числі тих, хто, заробляючи гроші за кордоном, перераховує їх в Україну своїм родичам. Згідно зі статистикою Національного банку України (НБУ), сума грошових переказів, наприклад, з Росії в першому півріччі 2012 року перевищила один мільярд долярів. Росія займає першу позицію за обсягом грошових переказів в Україну.

–Гроші з Росії свідчать про те, що у нас збереглися родинні та ділові зв'язки з цією країною, тобто–ця цифра відображає не лише перекази українських трудових міґрантів, як це часто трактують,–пояснила Олена Малиновська, експертка Національного інституту стратегічних досліджень у Києві.

На другому місці за обсягом грошових переказів–США. Звідти, за даними НБУ, за першу половину 2012 року в Україну надійшло майже 290 мільйонів долярів. На третьому місці–Німеччина, звідки на українські рахунки перерахували 191 мільйон долярів. Але, як підкреслила

Малиновська в інтерв'ю DW, в Німеччину, наприклад, українці їдуть не в пошуках роботи, а часто з інших причин: на навчання або для воз'єднання сімей. А ось грошові перекази з Італії, Португалії та Еспанії, за словами української експертки, надходять саме від заробітчан.

Гроші необхідно вкладати у власний бізнес

Фінансову допомогу з-за кордону родичі міґрантів, що залишилися в Україні, зазвичай витрачають на повсякденні потреби.

–Мама розпоряджається грошима на свій розсуд. Минулої зими було холодно, їй довелося більше заплатити за газ, яким батьки опалюють будинок. У мого брата народилася друга дитина, мама і їм допомагає,–розповідає Наталя.–В основному вислані гроші розходяться на дрібниці.

Це підтверджує слова Олени Малиновської про те, що перераховані міґрантами кошти не надто сприяють розвитку української економіки, оскільки вони не вкладаються в конкретні проєкти.

–Значного інвестиційного використання цих коштів немає, оскільки це не ті суми, які можуть стати основою для власного бізнесу, – констатує експертка.–Крім того, в Україні несприятлива економічна ситуація в цілому і зокрема для розвитку малого бізнесу.

З її думкою згідна і Варвара Жлуктенко, прес-секретар Міжнародної організації з міграції в Україні.

–Ми би побачили результат, якби перераховані гроші не „проїдалися", а були інвестовані, приміром, у розвиток власного бізнесу.

Допомога рееміґрантам

Але власний бізнес на Україні ні Юрій, ні Наталя поки що відкривати не плянують. Правда, на відміну від Наталі, яка в Москві вийшла заміж і отримала російське громадянство, Юрій роздумує над тим, щоб в найближчі роки повернутися на батьківщину.

Однак, за словами Олександри Бетлій з Інституту економічних досліджень і політичних консультацій в Києві, поки українські рееміґранти не можуть сподіватися на підтримку держави.

–Українська влада ще не прийняла концепції розвитку в сфері міґрації, яка б визначала, що необхідно зробити для того, щоб повернути міґрантів, і як допомагати тим, хто повернувся, –говорить вона.

Як зазначила в бесіді з кореспондентом DW Варвара Жлуктенко, Україні необхідно запозичувати міжнародний досвід програм реінтеґрації. За її словами, уряд міг би сприяти виїзду трудових міґрантів за кордон, а потім надавати їм допомогу при поверненні на батьківщину.

–Це може відбутися за прикладом Німеччини, куди з 1960-х років приїздили на роботу турки, еспанці і португальці, –пропонує вона.

У свою чергу Олександра Бетлій також радить використовувати досвід інших країн, зокрема ФРН. Експертка впевнена, що рееміґран-

там, які хочуть розпочати власний бізнес в Україні, допомога держави необхідна саме на початковому етапі.

Та Олена Малиновська переконана, що крім таких заходів, необхідно насамперед створити сприятливі умови для інвестицій міґрантів.

–Після повернення додому їм необхідна кредитна підтримка, яка поки не передбачена законом,–підсумовує експертка.

З цим згодна і Олександра Бетлій, яка нарікає на те, що в Україні видача кредитів рееміґрантам не розвинена, а уряд не допомагає трудовим міґрантам, які повернулися на батьківщину.

„Політикантроп"

ДЕНЬ ВІЙСЬКА УКРАЇНИ В НЬЮ-ЙОРКУ

Постійний представник України в ООН, Посол Юрій Сергеєв і Представник Міністерства оборони України при Постійному представництві України в ООН генерал-майор Андрій Таран 6 грудня запросили на урочисте прийняття з нагоди Дня війська України в Постійному представництві України в ООН військових радників інших країн, дипломатів, представників громадськости.

Під час зустрічі (зліва): голова Ради оборони і допомоги Україні Українського Конґресового Комітету Америки Іван Буртик, перший заступник президента Українського Народного Союзу Михайло Козюпа, голова відділу в Пасейку, Ню-Джерзі, Організації оборони чотирьох свобід України Валентина Тарахівська, генерал-майор А. Таран, голова Організації оборони Лемківщини Зенон Галькович, віце-президент східнього узбережжя Української Американської Федеральної Кредитової спілки Ярослав Завійський, президент Української Світової Кооперативної Ради Ігор Ляшок. (Фото: *Марта Кокольська)*

(„Свобода", США*)*

Василь ШПАРИК

АКТ ЗЛУКИ 1919-го З ПОГЛЯДУ СЬОГОДЕННЯ

ЗЛУКА! Яке місце цієї події в історії України? Що дала вона нам, наступним поколінням? Яке значення її для сьогодення?

Василь Шпарик

Розбудовуючи незалежну державу, ми повинні постійно звертатися до історичного минулого України, щоб почерпнути з нього належні уроки. Серед таких повчальних подій важливе місце займає з'єднання або, як тоді ще казали, Злука східних і західних українських земель, що відбулася 22 січня 1919 року в Києві. Подія– загальновідома, тому, враховуючи можливості даної статті, зазначу, що йшлося про юридичне об'єднання двох українських держав–Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки, що виникли на українських етнічних землях за наслідками Першої світової війни. Важливо проаналізувати уроки того історичного акту, виходячи з сьогодення.

Як відомо, обидві українські держави проіснували недовго. Український народ попав під чужоземне панування: на сході Росії, яка виступила під політичним псевдонімом Союз Радянських Соціялістичних Республік, на заході–більша частина під панування Польської держави, решта–Чехословаччини та Румунії. Така роз'єднаність призвела до формування окремих ментальностей, що дають про себе знати у наше сьогодення. Проте на перший плян виступають **незалежність, соборність і українськість**. Саме вони є мірилом відношення до української державности.

Дуже небезпечними є зусилля проросійськи налаштованих сил залучити Україну в різні союзи і блоки, у яких домінує Росія. Наша стабільність полягає у тому, що становлення України як незалежної держави відбувалося на рудиментах пострадянського минулого при наявности на сході і півдні України відносно більшої частки у населенні росіян, які, зрозуміло, тяжіють до Росії. Ми не маємо права забувати про антиукраїнські акції в Сіверськодонецьку та в Харкові, де наприкінці 2004 року неприкрито прихильники Януковича закликали до утворення т. зв. Південно-східної республіки. І хоча вони згодом „перефарбувалися" у прихильників федеративного устрою України, це не зменшує тої небезпеки, яку вони виношують, спираючись на фактичну підтримку Росії. Фактично маємо справу з „п'ятою колоною" Росії.

На сучасному етапі історичного розвитку, коли Україна здобула

незалежність, **національна ідея полягає у реалізації соборности**. У це поняття вкладаю консолідацію української нації на основі збереження регіональної самоідентифікації українців. Отже, йдеться не про спроби повної ідентичности, про „навернення всіх до одного „бога"; як це намагався у свій час здійснити Радянський Союз, а про об'єднання, згуртування в одне ціле громадян України з регіональними відмінностями, що склалися в процесі історичного минулого. Таким чином, йдеться про „ціле, що складається із розмаїття"; бо донеччанин, галичанин, волинянин, буковинець, слобожанин, мешканець Центру чи Півдня–це ті „квіти одного букета"; які складають психокультурне багатство українського народу.

Наявність у нашій соборності західної гілки має значно більше значення, ніж частка західних областей у населенні України. Тут, як свідчать неодноразові вибори до всеукраїнських органів влади, є дуже активне і стійке позитивне ставлення до незалежности і соборности. Центром виступає Галичина. Так, наприклад, якщо брати до уваги останні парляментські вибори у жовтні 2012 року, то саме в Галичині, як ніде інде, комуністи не подолали 5-відсотковий рубіж, а у Львівській області навіть Партія регіонів Януковича стала позапрохідною. Саме із Галичини почало свій старт Всеукраїнське об'єднання „Свобода"; яке у Галичині, як ніде інде, отримало понад третину голосів виборців і 10 депутатських мандатів іа загальної кількости 37.

Ідуть постійні напади на українську мову. Держава фактично відкрила „зелену вулицю" для російської мови як регіональної, роблячи при цьому наголос на „необхідності" надання їй статусу другої державної (немає сумніву, що стала б першою). На антиукраїнських позиціях стоїть Православна церква Московського патріярхату (не можна назвати її Українською, хоча така назва наче офіційна).

У таких умовах, особливо економічної залежности від енергоносіїв з Росії, тотальним наступом Росії на інформаційному просторі, важко долати труднощі становлення державности, але народ України щораз більше схиляється до утвердження незалежности, соборности і українськости. Головне–працювати і працювати, не піддаючись будь-яким ворожим впливам.

Василь ШПАРИК,
фронтовик Другої світової війни, полковник у відставці

ПОШУК

Можливо, комусь з ветеранів Дивізії „Галичина" відомо щось про долю вояків Дивізії **Івана ШПАРИКА** та **Миколи ЗАДЕМЛЕНЮКА** з **Коломийщини**. Після повернення радянської влади у березні 1944 р. відомостей не мали. Повідомлення на адресу:

Василь ШПАРИК, м. Львів, 79017, вул. О. Басараб, 9, кв. 1.

З подякою Василь Шпарик

У 75-ту РІЧНИЦЮ ТРАГІЧНОЇ ЗАГИБЕЛІ полк. ЕВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ

Від моменту загибелі Евгена Коновальця минули десятиліття. Вибух пекельної машини на бульварі Консінгель–це вже історія. Протягом такого періоду часу, звичайно, приходить до голосу нове покоління діячів, із своїми інтересами, переживаннями й емоціями, а минуле відходить у тінь... Таким є суворий закон історії. Але історія робить також і вийнятки, коли окремі постаті вона не стирає з пам'яті, а уяскравлює, надає їм більшої виразности.

Саме до цих безсмертних небіжчиків належить Евген Коновалець, що його поштамповані смертні останки спочивають, прикриті масивною плитою, на чужій замлі. Нас не раз дивує те, що в буремних подіях 1917-19 рр. зовсім молодий Евген Коновалець виступає як зформована особистість. Скромний, тактовний, він уже несе в собі якийсь особливий чар опановувати душі людей, вселяти в них довір'я до себе, люди охоче віддаються йому під керму, і він упевнено веде їх. Організаторська жилка уже в цей час дає себе знати повністю. Організаційні здібності–це вроджений дар природи. Але не тільки. Евген Коновалець особисто в передвоєнній дійсності зробив багато, щоб ці вроджені таланти розвинути. Національно-демократична група студентів висуває його до „Українського Студентського Союзу", і тут він потрапляє до управи цієї групи. За його здібності, за активність студентство виносить його на саму гору українського організованого життя в Галичині: він стає членом Народнього Комітету. Тут він має нагоду зустрічатися з чільними українськими громадськими та політичними діячами, з парляментаріями. Зростає досвід, гартується умілість працювати, поширюється світогляд.

Коли вибухла Перша світова війна, Коновальця забрано до війська та приділено до 19-го полку австрійської піхоти. Кількамісячний вишкіл, і молодий вояк опиняється на фронті. Це вже був час, коли росіяни в своїм наступі на Галичину досягнули Карпат. Відбувається героїчний бій УССів на горі Маківці. Тут же була й військова частина Коновальця.

Багато молодих українських лицарів поклали голови за свою мрію визволення України. Тут і злая година молодого Евгена спіткала, і от опинається він у московському полоні, понад піскуватими берегами Волги, спочатку в Чорному Ярі, недалеко від Каспійського моря, а згодом у Царицині. Як тільки сталася в Петрограді революція, Коновалець разом з іншими українцями-старшинами засновує Українську Царицинську Раду.

Він працює над творенням національних військових частин. Але він знає, що в Києві започатковано будову української державности, і серце йому підказує, що його історичне покликання там. Разом з українізованим куренем він самовільно лишає царицинський табір полонених і поспішає до столиці України. Коновальцеві було ясно, що незабаром прийде нещадна важка війна за збереження засновуваної держави, і таку війну можна буде виграти лише тоді, коли створяться військові сили, надхненні мілітарним патосом, поставлені на службу державній ідеї, вишколені, добре озброєні й добре споряджені, а головне–в умовах революційної розпружености–дисципліновані й упорядковані, готові до дії, як напружена тятива у луці. Полонені галичани, найперше Усусуси, змішані з ідейним наддніпрянським військовим елементом, могли б стати підвалиною такої боєздатної армії. Так оформилася ідея Січових Стрільців, і він очолив перший Курінь Січових Стрільців.

Не будемо тут викладати історії Січових Стрільців. Але потрібно є виділити ролю Коновальця в Січовому Стрілецтві. Він був душею цієї військової формації, безумовним авторитетом у ній, вона розвивалася згідно з його плянами. Він умів об'єднати навколо себе Стрілецьку Раду.

З визвольних змагань він вийшов з великим політичним досвідом, він виробився в першорядного організатора. У цьому стані духовної провідницької зрілости Коновалець очолив Українську Військову Організацію. Національна революція зазнала часової поразки, але національна революція розгортається далі–таким було гасло Коновальця. Ворог здобув перемогу в боротьбі регулярних армій, але за українцями залишаються можливості боротьби в запіллі. „Творити державу в державі;"–так плястично висловив Коновалець ідею УВО, яка заснувалася 1920 р., за постановою Ради Старшинського Корпусу Січових Стрільців.

Евгенові Коновальцеві вдалося скоординувати та злити воєдино шляхетні пориви українського духу–і так постала ОУН. Як майстер-будівничий зводить Коновалець у височінь могутню будову Оганізації.

Небезпеки... Вони його чекали звідусіль. Але, насамперед, небезпекою для нього було те, що він був соборником не на словах, а на ділі, йому кривавилося серце на вістки про страждання національних братів над Дніпром і він мав незламне, як ґраніт, рішення йти назустріч усім смертельним небезпекам, які несе з собою особисте керування підпіллям Східньої України.

Ворог розумів, що націоналістичного підпілля в СРСР підірвати не можна, поки не вдасться знищити полковника Коновальця. І цілими роками рутиновано готує НКВД здійснення свого чорного задуму.

Вибух пекельної машини 23-го травня 1938 року знищує славну історичну особистість, людину великого серця, незамінивого організатора та незламного воїна.

Підготував–Ярослав КОЛОДІЙ

Валентин МОРОЗ

ВОЛИНЬ – 1943

На окрему увагу заслуговує тема „польських жертв" на Волині в 1943 році. На цю тему польські автори (і „комуняцькі", й післякомуністичні) розписалися дуже широко. Але є у правлячій практиці (та й в історичній теж) таке поняття, як спровокована агресія. Польські „поетичні" політики дуже довго провокували українців (досить згадати лише події в час польського панування 20-30-х років, між двома світовими війнами). І дочекались нарешті відплатної реакції українців у час Другої світової війни.

По правді кажучи: якби поляки мали тоді не „поетичних", а політичних політиків, то ці політики сказали б: „е-е-е" (чи „о-о-о"!), з українцями треба знайти спільну мову. Бо на території Західної України вже нема ані польської армії, ані польської поліції. Нова пацифікація вже неможлива... А поляки в цьому реґіоні (мається на увазі сільські території) становлять мізерну меншість. Отже: необхідно знайти порозуміння з ОУН, яка є безконкуренційним господарем цих територій.

Але в польському „політикумі" таких реальних „не-поетичних" політиків не було... Всі вони жили фантазіями... І навіть у час Другої світової війни провокували українців на відплатну реакцію.

Досить навести кілька фактів, щоб ситуація стала кришталево ясною. Перший (з розповіді очевидця). У 1943 році до Львова прибуває велика група „польських жертв" з Волині. Їх поселяють у костелі. „Командує парадою", річ ясна, ксьондз. І всі „жертви" тягнуть ту саму „мелодію": „О, як вони з нами поводились!" А ксьондз сказав у відповідь лише кілька слів: „А як ми з ними поводились?" І вся „волинська публіка" зуміла лише відповісти: „бе-е-е", „ме-е-е"... Тобто, кажучи сучасною українською мовою–всі „заткнулись". Бо всі добре знали, як „ми з ними поводились"...

Конкретно: два факти. Навіть „бандерівський" історик Мірчук пише, що двох братів Степана Бандери (Василя і Олександра) вбили в Освенцімі німці. Потім виявилось: німці не-німці! Обох братів Степана Бандери вбили „капо"–(табірна поліція з середовища в'язнів) польського походження! Те ж саме: трагедія села Ремель на рівенському Поліссі, яке було повністю знищене в 1943 році. Навіть Мірчук (як і всі) пише, що це зробили німці. Потім виявилося: це зробила „шутцполіція" в німецьких уніформах–але ж це були поляки!

На спеціяльній науковій конференції в селі Ремель (автор цих рядків був присутнім) виявились дуже цікаві деталі. Коли поляки „пацифікували" (в німецькій уніформі) село Ремель, деякі люди сховалися в

льосі. Мабуть, вони там щасливо й відсиділися б від „пацифікаторів"!, але серед них було немовля. Воно запищало... Поляки це почули, увірвалися в льох і вбили усіх, кого знайшли–і немовля також! (На вищезгаданій конференції виступав депутат Верховної Ради від Рівенщини Червоній. Він повідомив, що Польща вимагає від України... „вибачення" за волинські події 1943 року. Потім він розповів усю трагедію села Ремель і на закінчення сказав: „Нехай вони просять вибачення!")

Тут наведено лише два епізоди. Але „волинські жертви" що опинилися в 1943 році у львівському костелі, знали (річ ясна) не два, а дві тисячі таких епізодів! Бо самі ж і робили ці „епізоди"! І саме тому відразу ж „заткнулись", коли ксьондз запитав: „А як ми з ними поводились?"

Дійсно, коли глянути на цю тему не українськими, і не польськими очима, а „з точки зору" якогось Пакистану чи Папуасії, то неупереджена людина перш за все скаже: українці ж не вбили у 1943 році жодного поляка у Варшаві! Українці просто виганяли чужого колонізатора із своєї, волинської землі!

І так було не лише в 1943 році. Бо коли глянути на справу не очима емоційного поета чи емоційного історика, а тверезо, з точки зору „вічної" логіки, то доведеться визнати: те, що діялося в тому році на Волині–це був другий етап. А перший був... у 1768 році в „шевченківських краях"–Канів, Чигирин, Черкаси... Була це Коліївщина–велике гайдамацьке повстання, описане в поемі Шевченка „Гайдамаки". І сенсом його було вигнання чужих, польських колонізаторів з центральної України. А в 1943 році був це (повторюємо) другий етап; тепер виганяли польських колонізаторів уже не з центральної, а з Західної України. І–як у першому, так і в другому етапі–українці не вбили жодного поляка у Варшаві чи в Кракові! Було це і першого, і другого разу просто вигнання чужого окупанта із своєї землі.

З листів до редакції

Шановний п. Редакторе!

Я представляю себе як багаторічний читач журналу „Вісті комбатанта". У ньому я находжу багато того, що не зустрічаю у вітчизняних українських виданнях. Тому признаюсь, що прискіпливо сприймаю надруковане. У даному разі не можу промовчати суттєві неточності у статті історика Валентина Мороза ***„Події напередодні та після вибуху Другої світової війни та розкол ОУН"*** *у числі №3 за 2012 рік. Неприпустимо, коли історик подає неправильні факти, бо читач, як вважаю, завжди довіряє спеціалістам.*

А отже... і то лише найсуттєвіше.

1. На стор. 69 значиться: **„Почавши 22 червня 1941 року наступ практично від Варшави (тоді там був німецько-совітський кордон)..."**

Не відповідає дійсності, що біля Варшави був німецько-радянський кордон. Так, за первинним Таємним додатковим протоколом від 23 серпня 1939 року значилося: *„У разі територіяльних і політичних перетворень на територіях, що належать Польській державі, сфери впливу Німеччини і СРСР будуть розмежовані приблизно по лінії рік Нарва, Вісла, Сян".*

Але уже у Таємному протоколі від 28 вересня 1939 року зафіксована зміна домовлености, а саме: *„Таємний додатковий протокол, підписаний 23 серпня 1939 року, повинен бути виправлений у пункті І, відображаючи той факт, що територія Литви відійшла до сфери впливу СРСР, в той час, з іншого боку, Люблінське воєводство і частина Варшавського воєводства відійшли до сфери впливу Німеччини".*

Таким чином, на початок німецько-радянської війни в 1941 році німецько-радянський кордон проходив значно далі (біля 100 км) на схід від Варшави, хоча у довоєнний час до СРСР належала Бялостоцька область, яка після 1945 року відійшла до Польщі.

2. На стор. 71 у другому абзаці значиться: **„В 1939 році у Львові відбулися т. зв. „Народні збори Західної України і Західної Білорусії".** У Львові відбулися Народні збори Західної України. У принципі не могло бути такого сумісного заходу з Білорусією–двох окремих республік, бо йшлося про прохання Української РСР „прийняти західні області України до свого складу". Можливо, на цьому заході були представники від Білорусії, але офіційно це був захід виключно український.

3. На стор. 72 значиться: **„Відразу ж після „визволення" почалися масові арешти До речі, від них найменше потерпіло ...оунівське підпілля..."** О, ні! Не підлягає сумніву, що нова влада (радянська) заволоділа архівами польської Офензиви (політичної поліції), бо фактично арешти саме оунівців (не стверджую: членів чи симпатиків) сталися уже у Різдвяні дні 1940 року. І це були перші жертви терору.

4. Сумнівним є твердження, що події в Карпатській Україні в 1939 році стали причиною розколу в ОУН. Тут же вважає, що Карпатську Січ могла озброїти Румунія, яка буцімто мала претенсії до Гітлера із-за повернення Угорщині Трансильванії. До речі, до Першої світової війни вона входила до складу Австро-Угорщини як край королівства Угорщина, а в 1944 році Сталін після „визволення" Червоною армією „повернув" Трансильванію Румунії як нагороду за участь з 24 серпня 1944 року у війні проти Німеччини на боці СРСР, у той час, як Угорщина особливо вперто протистояла Червоній армії.

Фактично політика Гітлера була спрямована на війну проти СРСР, у якій союзниками мали бути, крім Італії і Фінляндії, Угорщина і Румунія. Але ж, якщо Румунія мала спільний кордон з СРСР, то такий

плацдарм для нападу на СРСР треба було надати і Угорщині. Йшлося передусім про гірські перевали Вишківський і Яблуницький, що вели на Долину і Коломию. Саме по них після оголошення Угорщиною війни СРСР 27 червня 1941 року угорські війська без боїв (бо радянські війська відступили, щоб не попасти в пастку, оскільки вже 30 червня 1941 року німецькі танки зайняли Тернопіль) хлинули на Покуття, зайнявши Коломию і Надвірну 1 липня, Долину, Станіславів (тепер–Івано-Франківськ) і Тлумач–2 липня, Заліщики–5 липня, а далі–шлях на південь України.

Не залишився Гітлер „у довгу" й перед Румунією. Адже їй повернув Бессарабію і навіть віддав значну територію за Дністром (т. зв. Трансністрію) до Південного Бугу, включаючи навіть Одесу.

Я зупинився детальніше на цьому питанні, бо історик В. Мороз докоряє за невикористання у воєнному конфлікті Карпатської Січі з угорськими загарбниками можливості отримати зброю від Румунії, яка буцімто „гнівалася" на Угорщину. Насправді, всі були задіяні у здійсненні стратегічного пляну завоювання „життєвого простору на Сході"–доктрини *"Drang nach Osten"*.

У довідці Інституту історії Національної академії наук України (НАНУ), наданій Верховній Раді України в 1996 році, серед іншого значиться: „З переломною віхою европейської історії–початком Другої світової війни–пов'язано розкол в ОУН. Серйозні тактичні розходження назрівали давно..." А полягали вони, як знаємо, в тому, що мельниківці, де переважали представники інтеліґентської верстви, схилялися до ненасильницького, еволюційного, з елементами лібералізму характеру політичної боротьби. Звинувачувалися у надмірній поступовості політиці Німеччини. У той час, як бандерівці, де домінувала молодь, стояли на позиціях революційної боротьби, а отже–державності 30 червня 1941 року всупереч волі Берліна, а згодом, як зазначається у довідці НАНУ–у розбудові збройних формувань у вигляді Української Повстанської Армії.

Фактично, це був **конфлікт між „батьками і дітьми"**. Отже, не лише Карпатська Україна.

З повагою

Василь ШПАРИК,
фронтовик, інвалід Другої світової війни,
полковник у відставці,
помічник-консультант народного депутата
України І. Осташа (штатний у 1994-2006 рр.)

25 жовтня 2012 р.

Міжнародний конкурс з української мови ім. Петра Яцика

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ

ЦЕ ВИСОКИЙ, ЗРАЗКОВИЙ РІВЕНЬ

9 листопада, в День української писемності, в Рівному розпочав новий мовний турнір

Ми дуже багато сил витрачаємо на суперечки одне з одним, а часто–навіть на поїдання одне одного. Замість зосередитися на якійсь конкретній–хай не аж такій глобальній, однак національно все ж важливій–справі, ми дискутуємо, сваримося, звинувачуємо всіх і все і, як правило, натхненно виправдовуємо свої лінощі, інертність, цілковиту нехіть до монотонно буденної роботи. Ніаґари голосних „ура"-слів і міліграми конкретних справ–це ми в інтер'єрі нашого дня.

Петра Яцика вельми дратувала псевдопатріотична бомбастика, до якої схильні наші провідники, і яка, як правило, не підкріплена жоднісінькою практичною справою. Яцик застерігав: далеко ми так не заїдемо, треба міняти методи й стиль; для ефективного діяння потрібне власне саме діяння. Ясна річ, слово–це теж діло, але тільки тоді, коли воно реалізується в діло.

Яцик покладав великі сподівання на цей конкурс. Він хотів, щоб ми гуртома подали іншим приклад системної чорнової роботи. Щоб це заохотило до чогось подібного інших. І щоб наш конкурс потвердив і для влади й для всього суспільства: серед молоді справді є потяг до державної мови. Молодь відчуває і розуміє значення української мови в Українській державі і не мислить себе без її знання.

Освітяни України відразу ж підтримали ідею патріотичного мовного маратону. Його успіх–це перманентність колективних зусиль передовсім учителів-словесників усієї держави. Важливо, що відразу ж із перших своїх кроків наш мовний турнір вийшов поза межі України–щороку конкурс імені Петра Яцика відбувається в різних країнах світу. І то не лише там, де є добре структурована українська діяспора (Канада, США, Австралія, Польща, Грузія, Казахстан...), а й, наприклад, у Фінляндії, Китаї, Греції, Італії. Нам це важливо ще і як дорогоцінний вияв української солідарности. Окрім усього іншого, це має і важливе виховне значення–школярі й студенти в Україні допевнюються в тому, що є дружна світова українська родина і що українська мова в неї–на пріоритетному місці.

Дванадцять конкурсів–це потвердження живучости ідеї й послідовности організаторів. Дванадцять конкурсів–це вже сотні й сотні дітей,

які в ролі переможців престижного інтелектуального турніру піднялися на сцену Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка, де ми щороку завершуємо патріотичний маратон і вручаємо найвищі його премії, і постали ці школярі та студенти в світлі юпітерів. І вони, і вся заля театру, й ті, хто це бачив із телеекранів, не могли не відчути в таку мить, що державна мова–це справді дуже важлива річ. Патосні слова в такій ситуації цілком доречні. Бо все має свою назву і свою емоційну температуру.

Конкурсові пророкували коротке життя. Його вже неодноразово хоронили, пускаючи злісні нашепти (оце, мовляв, уже кінець конкурсові, бо…), але він є і він буде, бо це–не приватна справа Загорія чи Слабошпицького.

Коли мовний маратон було піддано спробам торпедувати–в обороні важливого патріотичного проєкту постала українська громадськість із різних куточків світу,–й загрозу було відвернено. Хоч би що витівали проти конкурсу антиукраїнські сили–він триватиме й триватиме. І нові, й нові покоління школярів та студентів ставатимуть під його знамена, практично підносячи соціяльний престиж української мови в Українській державі.

Тринадцятий мовний турнір розпочинаємо на Рівненщині. Там, де є чи не найбільше переможців усіх попередніх конкурсів. Щороку ряснíс прізвищами представників Рівненщини реєстр переможців і призерів мовного маратону. Не пам'ятаю жодного року, щоб у святкових підсумкових заходах не звучала саме Рівненщина.

Від імені організаторів конкурсу маю приємність сказати найтепліші подячні слова керівникам освіти цієї області. Тут працюють надзвичайно відповідальні патріотичні люди. Вони дуже серйозно готувалися до відкриття конкурсу.

Не кожна з областей, де вже був цей захід, може тим похвалитися. У деяких областях (при цій врочистій нагоді не називатиму їх!) бували мало не провальні сюжети. Рівненщина ж має не тільки патріотичні амбіції. Рівненщина–це справді високий, зразковий рівень. А все решта–прекрасні подробиці.

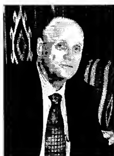

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ,
виконавчий директор Ліги українських меценатів, голова Координаційної ради Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика

МАРАТОН ВИХОДИТЬ НА ФІНІШНУ ПРЯМУ

Як це вже стало традицією, черговий–тринадцятий–мовний турнір урочисто було відкрито 9 листопада торік–у День української писемности. Також традиційно й те, що кожен конкурс бере свій початок в іншій області України. Донині це відбувалося на Черкащині, на Волині, на Львівщині, на Чернігівщині, на Кіровоградщині, на Запоріжжі, в Криму, на Буковині, на Миколаївщині, на Дніпропетровщині й на Закарпатті. Тепер організаторів престижного мовного турніру приймала Рівненщина, яка подала сиґнал усій Україні: „Старт!".

Рівненщина зразково підготувалася до відкриття конкурсу й усі події цього сценарію і в обласному музично-драматичному театрі, й поза ним продемонстрували високий організаційний рівень, що став можливим завдяки великій увазі до цього заходу обласного керівництва й усієї освітянської громади Рівненщини.

Конкурс має загальноприйнятий сюжет. Скажімо, для школярів він відбувається в чотири етапи: школа, районні змагання, обласні (або міські в Києві та Севастополі) й загальнонаціональний, де визначаються найголовніші його переможці. Студентство проходить той шлях у три етапи. Нині в кожній області, а також у столиці України й Севастополі визначено переможців й призерів. Вже віддруковано дипломи з їхніми іменами. Їх вручено „іменинникам" 26 січня–саме цього дня відбувся заключний етап мовних змагань. А після цього в урочистій обстановці учасники їх одержать дипломи й цінні подарунки від Ліґи українських меценатів. А виконані ними конкурсні роботи четвертого етапу буде привезено до Києва, де їх–після шифрування (щоб усе відбулося справді чесно)–перевірятиме авторитетне журі на чолі з його головою–директором Інституту української мови НАНУ, доктором філології Павлом Гриценком.

Якщо в учасників конкурсу чи в педагогів виникнуть якісь запитання чи претенсії, вони можуть звертатися до Наглядової ради, яку очолює голова Національної спілки письменників Віктор Баранов, а його заступники–народний депутат Ірина Фаріон, відомий мовознавець Тарас Марусик і секретар Спілки письменників Сергій Грабар.

За словами президента Ліґи українських меценатів–голови Наглядової ради фармацевтичної фірми „Дарниця", доктора фармацевтичних наук, професора Володимира Загорія, офіційне закриття, як і в попередні роки, плянується на першу половину травня в Національному академічному драматичному театрі ім. Івана Франка.

* * *

Мово рідна, слово рідне, хто тя забуває,
той у грудях не серденько, а лиш камінь має.

Справи церковні

НАБУЛИ ЧИННОСТИ РЕЗОНАНСНІ ЗМІНИ ДО ЗАКОНУ ПРО СВОБОДУ СОВІСТИ ТА РЕЛІГІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Всупереч позиції Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій, а також правозахисників, громадських активістів і науковців, які закликали В. Януковича дотриматись своєї обіцянки та не підписувати змін до законодавства про свободу совісти, не узгоджених з релігійною спільнотою, 16.10.2012 р. закон з змінами набув чинности.

Згідно нової редакції статті 13 Закону, „релігійна організація визнається юридичною особою з дня її державної реєстрації". Це передбачає обов'язкове проходження процедури держреєстрації відповідно до Закону України „Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців" в органах Державної реєстраційної служби України.

Слід зауважити, що при цьому зберігається і процедура реєстрації статутів (положень) релігійних організацій (стаття 14 Закону). Однак законодавчі зміни не пояснюють, у якій послідовности мають проходити ці реєстраційні процедури.

Нова редакція статті 29 Закону наділяє правом здійснювати державну контролю за дотриманням законодавства про свободу совісти та релігійні організації широкому колу органів влади. Серед них:

1) Міністерство культури України, яке є спеціяльно уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері релігії;

2) всі інші міністерства та державні служби, аґентства, інспекції;

3) органи прокуратури;

4) місцеві державні адміністрації (обласні та районні);

5) місцеві ради (обласні, міські, сільські та селищні).

При цьому Закон чітко не визначає види і форми державної контролі у цій сфері. Зазначено лише, що така контроля повинна здійснюватися в межах компетенції відповідних органів. Таке формулювання виводить контролюючі повноваження за межі дії законів, відсилаючи до підзаконних актів (насамперед, до указів Президента України), якими деталізується компетенція органів виконавчої влади.

Зміни у статті 30 Закону передали до повноважень Міністерства культури офіційне погодження можливости зайняття проповідницькою чи іншою канонічною діяльністю, виконання релігійних обрядів іноземними священослужителями, релігійними проповідниками, наставниками, іншими представниками зарубіжних релігійних організацій. Це додає ще більше суперечностей у нормативне регулювання діяльности в Україні іноземних священиків, вчителів і студентів духовних навчальних закладів, волонтерів тощо.

Важливо відзначити, що центральний орган виконавчої влади у сфері релігії (Мінкультури) тепер позбавлений повноважень:

- на прохання релігійних організацій сприяти досягненню домовлености з державними органами та подавати необхідну допомогу у питаннях, що потребують вирішення цих органів;
- подавати консультативну допомогу державним органам у застосуванні законодавства про свободу совісти та релігійні організації.

Крім цього, законодавчі зміни зберігають дозвільний порядок проведення публічних мирних зібрань віруючими та релігійними організаціями (ч.5 статті 21 Закону), що прямо суперечить статті 39 Конституції України. Нагадаємо, що органи місцевого самоврядування, посилаючись на цю норму, систематично забороняли віруючим у реалізації цього конституційного права.

Джерело: www.irs.in.ua

ПАПА ПІДНІС ЕКЗАРХАТ УГКЦ У ФРАНЦІЇ ДО ГІДНОСТИ ЄПАРХІЇ

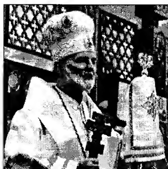

Папа Бенедикт XVI підніс Апостольський екзархат українців-католиків у Франції до статусу єпархії з титулом Святого Володимира Великого. При цьому єпископ Борис (Гудзяк) перестає бути титулярним єпископом Каркабії, а відтепер називатиметься першим єпископом єпархії Святого Володимира Великого. Архиєпископ Куїджі Вентура, Апостольський нунцій у Франції, зробив офіційне оголошення 19 січня після Архиєрейської літургії у соборі Святого Володимира в Парижі, яку очолив владика Борис.

Екзархат УГКЦ з осідком у Парижі був заснований 22 липня 1960 року. Першим екзархом був призначений владика Володимир (Маланчук). На час створення територія екзархату обмежувалася тільки Францією. Згодом, із призначенням другого екзарха, владики Михайла (Гринчишина), його душпастирський опіці були доручені також греко-католики, які мешкають у Бельгії, Нідерландах, Люксембурзі та Швайцарії.

Додамо, що 18 січня Папа Бенедикт XVI підніс до гідности єпархії дотеперішній Апостольський екзархат для українців візантійського обряду, що проживають у Великій Британії, надавши їй назву „Єпархія Пресвятої родини з осідком у Лондоні". Першим єпархом понтифік призначив владику Гліба (Лончину), дотеперішнього екзарха.

Прес-служба УКУ

Патріярх Філарет: МИ ЗА УКРАЇНСЬКУ МОВУ І ПРОТИ МИТНОГО СОЮЗУ

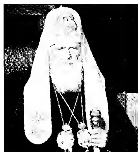

Українська православна церква Київського патріярхату відстоює українську мову і виступає проти Митного союзу.

Про це розповів патріярх Київський і всієї Руси-України Філарет, голова УПЦ КП в інтерв'ю „5 каналу".–„Я не можу сказати, що владна партія вся не підтримує українську мову, там різні є. Але церква наша зайняла тверду позицію: ми за українську державну мову"– сказав він, коментуючи мовне питання.

„Тому що через те, що ми не мали мови української державної протягом трьох з лишнім століть, ми багато втратили. І тому зараз, коли ми маємо свою державу, ця держава може стояти міцно, коли буде українська мова і буде українська церква. От тоді держава стоятиме на міцній духовній основі"–переконаний патріярх.

„А якщо основи підмиваються, то тоді при відповідних умовах держава не встоїть. Будинок державний, який ми збудували, може рухнути. Так от щоб не рухнув цей будинок, коли тільки починаються якісь рухи проти нашої української державности, ми стаємо на захист–на захист не тільки держави, а й на захист своєї церкви, української церкви"–заявив голова УПЦ КП.

Саме тому, пояснив патріярх Філарет, його церква не підтримала „мовний закон". „Ми бачимо, що це є підступ. І тому ми закликали голосувати за тих, хто відстоює українську мову. А хто відстоює українську мову? Той, хто відстоює українську державу. Тому наш вибір такий", –сказав патріярх.

Філарет також сказав, що УПЦ КП виступає проти вступу України до Митного союзу Росії, Білорусі й Казахстану. „Ми проти Митного союзу... Не тому, що ми проти Росії–Росія братня країна. Але Митний союз–це затягування України в нову імперію"–пояснив він.–„Ми не хочемо йти в нову імперію. Ми вже в імперії пожили і знаємо результати, наслідки цього. І тому ми проти Митного союзу, але не проти Росії, не проти торгівлі. А проти таких взаємовідносин, які б пошкодили нашій українській державі".

При цьому патріярх Філарет не вбачає в цих позиціях непокори чинній в Україні світській владі.–„Я не хочу сказати, що ми владі не покірні–ми покірні владі. І Христос підкорявся Римській владі. Бо коли спитали, чи треба давати податок кесарю–тобто імператору, то Христос взяв монету і запитував: „Чий тут образ?"–образ кесаря. Так ось віддавайте кесарю кесареве. Так ось Христос теж підкорявся тим законам, які тоді існували"–сказав він.

(„Українська правда")

ДИВІЗІЯ „ГАЛИЧИНА":
ШТРИХИ ДО ПОЛІТИЧНОГО ПОРТРЕТУ РЕКРУТА

Спогади сучасника творення Дивізії

У 2013 році виповнюється 70 років від часу творення Дивізії „Галичина". Щораз менше залишається у живих вояків Дивізії, проте з віддалі часу історія Дивізії стає більш зрозумілою, конкретніше визначається роля і місце Дивізії в історії українського національно-визвольного руху. Тому найменші штрихи, окремі подробиці характерних моментів важливі для її історії. Тут хотів би висловити своє бачення, бо не байдужа мені ця тема.

Ні, я не був вояком цієї Дивізії, проте в роки її творення (1943) після закінчення навчання у торговельній школі в Коломиї був призначений місцевою владою йти в Дивізію, тобто практично бути рекрутом, новобранцем. Але я поступив на навчання до торговельної фахової школи (вищого ступеня) у Станіславові, тому не без впливу ставлення до творення Дивізії ОУН(б) („бандерівців") я відмовився від такого припису влади. Український Центральний Комітет у Кракові під проводом проф. Володимира Кубійовича, який знаходився під впливом ОУН(м) („мельниківців"), під великим тиском німецької влади змушений був підтримати ініціятиву створення стрілецької дивізії із галичан. ОУН(б) не мала відношення до цього, що підтверджується офіційною позицією, опублікованою у Бюлетені Крайового Проводу ОУН(б) №11, 1943 р.:

„...без української держави, без українського уряду не може бути української армії; ...в ім'я чого, з якою метою творять німці т. зв. „галицьку дивізію"?... Позбавити запілля активного елементу–кинути його на гарматне м'ясо, словом спожиткувати його на фронті–ось справжня суть того, що зараз німецьким пляном, на жаль, і українськими руками, твориться".

А ще керівник Закордонного представництва Української Головної Визвольної Ради Микола Лебедь стверджував:

„...навесні 1943 року німці побачили, що їхнього вояка на східному фронті замало, тому почали в Галичині акцію за організуванням СС-стрілецької дивізії... Самостійницька ОУН поставилася до тієї акції ворожо".

Маючи контакти з рекрутами в дивізію, я намагався уявити „політичний портрет" рекрута. Однозначно: ***він був патріотом України і антикомуністом!*** У його пам'яті ще були тисячі замордованих краян у тюрмах НКВД (народного комісаріяту внутрішніх справ), особливо

при відступі Червоної армії у червні 1941 року. Він пережив майже два роки (з вересня 1939 р. до червня 1941 р.) „подвійне обличчя радянської влади: офіційну ланку у вигляді рад, він хоч і не сприймав, але терпів, а скритну ланку, наче „державу в державі" органів НКВД, він абсолютно не переносив. Адже саме ці органи дуже таємно при повній підтримці держави і комуністичної партії чинили терор з елементами садизму. Широко відомо, що карали на смерть чи 25 років і найменше 10 років тюрми так звані „трійки" в особі працівника НКВД, партійного керманича та для форми прокурора. І все це не за якісь реальні провини, а лише, як вважали, затриманий не вписувався у „касту гнаних і голодних"; можливо, в думках мав іншу уяву про сталінський режим, ніж його змальовувала радянська пропаґанда.

Ці рекрути однозначно вважали Німеччину як окупанта, але тимчасового, на відміну від окупанта російського (бо СРСР–це лише політичний псевдонім Російської імперії) як претендента на вічність. Таким чином ворогом №1 був для них СРСР. Саме тому вони погодилися воювати проти СРСР і його комуністичних спільників.

Безумовно, рекрути розуміли, що після поразки німецьких військ під Москвою, у Сталінграді та під Курськом, коли проти Німеччини виступав Радянський Союз не сам на сам, а спільно з альянтами США і Великою Британією, німецька армія буде активно стримувати наступ на сході і на заході, але не допустить радянських військ на власну територію III Райху–у Vaterland. Адже добре розуміли, що Черчілль і Рузвельт є лише тимчасовими спільниками Сталіна, оскільки ворогом № 1 вважали саме гітлерівську Німеччину. Передбачали, що при підході фронту до німецьких кордонів навіть у Східній Прусії німецький генералітет усуне Гітлера від влади (як знаємо, в липні 1944 року була така спроба, але невдала), піде на перемир'я і настане проблема Російської імперії–вона відмовиться від анексії не російських територій добровільно чи її заставлять зробити це спільними зусиллями США, Великої Британії і нової Німеччини. Ось тоді, як вважали, потрібна буде Українська армія.

І треба сказати, що це не було просто видумкою. Війна закінчилася поразкою Німеччини, але могло бути і по-ішому. Адже не позбавлене сенсу твердження, наведене у книжці Романа Колісника „Військова управа та Українська Дивізія „Галичина", Ярославів Вал, Київ, 2009, стор. 136, що

„...воєнний союз між Сталіним і англо-американцями розпадеться, як тільки впаде нацистський режим, а негайно після того дійде до збройного конфлікту між СРСР і західними альянтами".

Радянська армія, проходячи в 1943-1944 роках територію України, мобілізувала мільйонні людські резерви, які практично „зберегла" для

неї німецька окупація, оскільки німці не залучали українців у свої збройні сили. Дивізія „Галичина"–багато галасу про підтримку нацистської Німеччини, а насправді це–„крапля в морі", бо на фронті рахунок йшов на триста-чотириста дивізій з кожного боку як мінімум. Володіючи такою силою, Сталін відновив свій аґресивний запал. Цим разом уже проти союзників у боротьбі з Німеччиною.

Із власного пережитого можу підтвердити реальність такого припущення, бо після закінчення Другої світової війни політичні незгоди між союзниками зростали, зокрема, щодо зон окупації. Радянська сторона відмовлялася надати зони окупації США, Великій Британії та Франції у Берліні, посилаючись при цьому на відмову надати СРСР зону окупації в Італії. Одним словом, виходили із принципу: „хто що займав, те й його".

Як наслідок, радянське військове командування і особисто Сталін вважали перемогу не повною. Вважаючи, що Еспанія і Туреччина допомагали Німеччині, заговорили про необхідність ліквідації режиму генерала Франко в Еспанії та про встановлення над протоками Босфор і Дарданелли контролю СРСР.

Стосовно Еспанії, маючи на увазі наявність на дорозі Франції, політруки говорили, що „скривджена союзниками" Франція стане на бік СРСР, щодо США, що їм нема що робити в Европі, хай займаються своїми справами у Тихому океані, а щодо Великої Британії–що „старенька" (рос. „старуха") не вписується у „світову соціялістичну революцію".

Стосовно Туреччини навіть в 1946 році вирішили застосувати силу. Адже мою 1-шу артилерійську дивізію прориву, резерву головного командування, стали перекидати на радянсько-турецький кордон у Грузії, але мій 421-ий полк повернули з дороги. І сталося це після того, як став відомий командуванню виступ Черчілля у Фултоні 6 березня 1946 р., де він категорично заявив:

„Ми не змогли зупинити Гітлера, але потрібно зупинити СРСР... Ніхто не знає, що саме Радянська Росія і її міжнародна комуністична організація мають намір робити в найближчому майбутньому і чи існують якінебудь межі їхньої експансії..."

Адже СРСР тримав на Заході великі угрупування військ, не проводив демобілізації. Я, наприклад, після закінчення війни проти Німеччини прослужив повних 5 років на так званій строковій службі.

Крім реальних кроків у військах на Заході, СРСР провадив безкомпромісну боротьбу з опозиційними силами в Европі, що могли ускладнювати зв'язок військ на Заході з СРСР. Це–у прибалтійських країнах національно-демократичні підпільні угрупування, у Польщі орієнтована на Захід Армія крайова, в Україні–Українська Повстан-

ська Армія тощо.

Не треба думати, що галицькі українці, включаючи, звичайно, рекрутів Дивізії „Галичина", покладали надії на незалежність України на Німеччину, яка наглядно довела це вже на початку німецько-радянської війни. Адже Берлін виступив проти відновлення Української державности, проголошеної 30 червня 1941 року.

Мало того–з серпня 1941 року адміністративно Галичину відірвали від решти України і включили в польське Ґенерал-губернаторство (нім. Generalgouvernement). Галичани розуміли, що це дало підстави польському еміґраційному урядові у Лондоні вважати, що при повоєнному вреґулюванні Генерал-ґубернаторство раом з Галичиною увійде в Польську державу. Отже, залишалась Волинь, яка входила в „Райхскомісаріят Україна". Поляки тоді силами підпільної Армії крайової намагалися „підтвердити" польськість Волині, що стало приводом для утворення Української Повстанської Армії саме на Волині.Адже там треба було боротися і проти польської Армії крайової, і проти радянських партизанів, що утверджували „радянськість" (пізніше–„російськість") Волині, і проти німців, які чинили репресії за підтримку тих чи інших.

Дивізія довго (майже рік) готувалася до боротьби проти СРСР і ніде не була задіяна для боротьби безпосередньо проти армій США і Великої Британії. Проте вояки Дивізії були інтерновані, опинилися в американському чи англійському полоні, бо формально вони воювали проти антигітлерівської коаліції. Проте, проти вояків не було вжито будь-яких особливих санкцій, оскільки не вчинили воєнних злочинів.

Вояки Дивізії показали себе вірними синами України, тому 25 квітня 1945 р. проголосили себе 1-ою Українською дивізією Української Національної Армії (1-ої УД УНА) і склали присягу під Українським Національним Прапором боротися зі зброєю в руках за свій народ і свою Батьківщину–Україну.

Після звільнення з полону вони поселилися у Західній Европі, Британії, Північній і Південній Америках та Австралії, де проявили себе активними борцями за Українську національну ідею. І в цьому їх велика заслуга перед українським народом, бо заряд патріотизму з сорокових років XX століття вони продовжують нести до кінця своїх днів, будучи при цьому прикладом для багатьох свідомих українців в Україні і не в Україні сущих.

Василь ШПАРИК,
фронтовик Другої світової війни,
полковник армії України у відставці

Сергій КОВАЛЕНКО

УНІКАЛЬНИЙ АВІЯНОСЕЦЬ ПРОДАЛИ ЗА БЕЗЦІНЬ

Скорочено

У червні 2011 року світові ЗМІ буквально вибухнули звісткою про те, що Китай повідомив про будівництво авіяносця. Багатьох це налякало. Особливо японських урядовців, оскільки Японія перебуває у стані тліючого конфлікту з Китаєм щодо островів Сенкаку (Дяоюйдао). Введенння авіяносця в експлуатацію – це не лише додавання нового типу корабля в китайську фльоту. Його поява і використання може привести до фундаментальних змін в стилі воєнних операцій ВМФ, структурі збройних сил, воєнній теорії… Наявність і використання авіяносця також відіграє величезну роль у зміцненні статусу Китая як великої держави. Починаючи від цього часу, безперервне розпорядження авіяносцем дозволить Китаю зробити очевидний стрибок у розвитку своїх морських сил. Світову ж спільноту китайські урядовці весь час намагалися переконати, що авіяносець потрібен Китаю виключно в оборонних цілях у той час як добре відомо, що цей вид військових суден використовується насамперед з наступальною метою.

Як би там не було, а 25 вересня 2012 року авіяносець „Ляонін", названий так на честь китайської провінції, до якої належить порт його базування Далянь, був офіційно зарахований до військово-морської фльоти Китаю. Так авіяносець, на 2/3 побудований в Україні миколаївськими кораблебудівниками під назвою „Варяг", став 21-м у світі авіяносцем, що перебувають в даний час у строю.

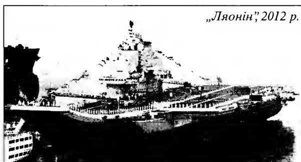

„Ляонін", 2012 р.

„Варяг", 2001 р.

За прийнятою тепер клясифікацією, перший китайський авіяносець належить до кораблів кляси „багатоцільовий авіяносець", що вважається середньою клясою авіяносців. Таких у світі в строю було три, а тепер до них додався четвертий–„Ляонін" з його тоннажем у 59 500 тонн,

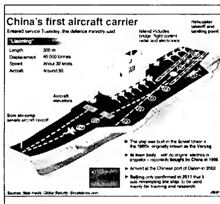

довжиною 304,5 метри, шириною 38 метрів (зі злетною палубою– 75). На авіяносці є близько 3 800 кают. Екіпаж авіяносця становить 1980 осіб, з яких 520–офіцери. Крім того, що він має потужнє ракетно-артилерійське озброєння, на його борту перебуває авіяційна група, яка складається з 26-ти палубних винищувачів. Звичайно, така потуга переводить Китай на новий рівень можливостей у світових геополітичних іграх.

Побудований на 2/3 на Чорноморському суднобудівному заводі в Миколаєві, військовий корабель „Варяг" був проданий у квітні 1998 р. китайській фірмі Chong Lot Travel Agency Ltd. з Гонконгу за скандально низькою ціною у 20 млн долярів США. Для порівняння зазначимо, що лише саме буксирування недобудованого корабля до Китаю обійшлося, за повідомленнями у пресі, у 5 млн долярів США. А взагалі то будівництво кораблів такої кляси обходиться щонайменше у 1,5-2 млрд долярів США. Отже, можна собі уявити, скільки загребли собі з цієї оборудки в Україні сущі ненажерливі чиновники родом з СССР за те, що забезпечили продаж такого технічного дива, яким був недобудований „Варяг", за ціною металобрухту.

Звичайно ж, все було обставлено „красиво". Грошей на добудову, мовляв, немає, корабель іржавіє, а тут знайшлася компанія, яка готова придбати цей непотріб для облаштування на його базі розважального комплексу з готелем і гральним салоном. Проте виникає закономірне запитання: чи не очевидно тепер, що з китайської сторони версія „розважальний комплекс" при закупівлі „Варяга" була лише прикриттям її справжніх намірів щодо цього корабля? Це прикриття якраз і служило наміру китайської сторони максимально збити ціну закупівлі. В Інтернет-сайті „Енциклопедія кораблів" пишуть, що „Лянонін" можна заносити до книги рекордів Ґіннеса як найдешевший авіяносець у світі. Тому що його корпус дістався Китаю практично даром – 1998 року за нього було заплачено всього 20 мільйонів долярів... Коли-небудь це придбання напевно буде віднесене до найбільших досягнень китайської розвідки. Чи знала про справжні наміри китайської сторони українська розвідка, а відтак і український уряд? Якщо не знали, то чого тоді вони варті, а якщо знали, то хто той злочинець, який дав вказівку цього „не знати"?

Тим часом, поки у Китаї тривала добудова „Варяга", московський уряд уклав 2004 р. з Індією контракт на модернізацію і поставку для

військово-морських сил цієї країни авіяносця „Адмірал Фльоти Совітського Союзу Горшков", побудований також на Чорноморському суднобудівному заводі в Миколаєві 1986 р. Цей авіяносець належав до того самого проєкту 1143, що й „Варяг". Переговори щодо продажу „Адмірала Горшкова" тривали протягом 1994–2004 рр., якраз у той час, коли „Варяг" швидко продали й відправили до Китаю. В результаті переговорів суму контракту було визначено у 974 млн долярів США крім суми у 530 млн дол. США, призначеної для поставки на авіяносець 16-ти винищувачів та протичовнових гелікоптерів. Згодом суму контракту було збільшено до 2,3 млрд дол. США. За повідомленнями ЗМІ цей контракт буде виконано московською стороною 2013 р.

Оце все для роздумів щодо природи теперішньої української „влади". У той час як мільйони українських інженерів та висококваліфікованих робітників тиняються без роботи за фахом і поступово зникають як явище, у той час як Чорноморський суднобудівний завод у Миколаєві, підприємство з унікальними можливостями, яких мало у світі, ледве животіє, у той час як уряд „не може" знайти 4 млрд гривень на добудову українського корвета „Володимир Великий", представники цього, з дозволу сказати, уряду не можуть придумати собі кращого заняття, ніж набивати власні кишені і підігрувати Москві у її проєктах, які могли би бути українськими і служити інтересам українського народу.

(„Технократ")

Василь НЕТУДИХАТА

ЛІКВІДОВАНО ЦЕНТР ІЗ РОЗРОБКИ БОЙОВИХ РОБОТІВ

Уряд України вирішив ліквідувати Науковий центр бойового застосування Сухопутних військ, що функціонує при Одеській військовій академії. Цей центр спеціялізувався на таких галузях, як бронетехніка, безпілотники та бойові роботи. У Сухопутних військах України тепер залишиться лише Науково-дослідний інститут при Львівській академії імені гетьмана Сагайдачного. Реорганізація, як стверджується, проводиться заради економії бюджетних коштів.

Науковий центр було створено 1992 року рішенням уряду України. Чисельність працівників центру, як повідомляється на сайті Одеської військової академії, становить 55 осіб. За час роботи колективом було впроваджено 27 дослідницьких моделей, отримано 58 патентів, виконано більш ніж 650 оперативних завдань.

Співробітники центру, зокрема, запатентували кілька модульних бойових роботів–апаратів, сконструйованих зі замінних деталей, що дає змогу виконувати різноманітні завдання (вести стрільбу, шукати міни, проводити розвідку місцевости). У центрі також був розроблений варіянт модульного робота з „верткальним ґвинтовим підйомником".

УКРАЇНА ПРИПИНЯЄ НАБІР НОВОБРАНЦІВ

КИЇВ. – З 2013 року в Україні буде припинено набір новобранців на термінову військову службу. Про це 31 грудня заявив Міністер оборони Павло Лебедєв у вітальній промові з нагоди Новорічних і Різдвяних свят. За його словами, військова реформа не обмежиться зміною структури Збройних сил, їх чисельности та принципу комплектування. Як і раніше, підкреслив П. Лебедєв, максимальна увага буде зосереджена на оснащенні армії новими і модернізованими зразками озброєння, інтенсифікації бойового підготування, забезпеченні соціяльних ґарантій військовослужбовців, а також участи у міжнародних акціях з підтримання миру та безпеки.

(„Укрінформ")

ПЛЯН СПІВРОБІТНИЦТВА між КАНАДОЮ та УКРАЇНОЮ

31 січня 2013 року аташе з питань оборони, військовий, військово-повітряний та військово-морський аташе України в Канаді полковник Ігор Лікаренко та директор програми МТСР Міністерства національної оборони Канади Ендрю Радзіуліс підписали Плян двостороннього співробітництва між Міністерствами оборони України та Канади на 2013 рік.

Зміцненню співробітництва між двома державами у галузі оборони сприятиме спільна участь підрозділів їх збройних сил у багатосторонніх військових навчаннях, а також підготовка українських офіцерів на мовних курсах у Канаді.

І ВІЙСЬКОВИКИ ЗМАГАЮТЬСЯ В ЗНАННІ МОВИ

Міністерство оборони України долучилося до конкурсу імені Петра Яцика десять років тому. І щороку в листопаді-грудні в усіх його навчальних закладах відбувається перший етап популярного мовного турніру. Завершальний етап конкурсу–в березні.

На прохання Департаменту соціяльної та гуманітарної політики Міноборони організатори мовного турніру делеґували в його журі заступника голови Наглядової ради конкурсу Тараса Марусика.

Навесні відбудеться нагородження переможців конкурсу імені Петра Яцика в Збройних Силах України. Його, як завжди, проведе Ліґа українських меценатів.

Прес-служба Ліґи українських меценатів

Максим СМИРНОВ

ЗБРОЙНІ СИЛИ США СТАЮТЬ КИТАЙСЬКОЮ ПІДРОБКОЮ

Американська армія масово використовує китайські підробки в бойовій техніці: експерти у сфері безпеки побоюються, що в критичній ситуації дешева електроніка може підвести, створюючи небезпеку як для життя і здоров'я військовиків, і підриваючи обороноздатність країни. Про те, що американські війська літають на китайських підробках, сенату Сполучених Штатів стало відомо ще в листопаді минулого року. Тоді звіт Рахункової палати вивчив сенатор Карл Левін (Carl Levin), голова сенатського Комітету з питань збройних сил, та висловив „глибоке занепокоєння" цією справою.

Рахункова палата, через кілька підставних компаній, закупила у 13 китайських постачальників частини та комплектуючі апарати для 16 різних видів озброєння, які вживають американські Збройні сили. Всі 16 куплених наборів виявилися підробками. Сім з них використовуються в винищувачах F-15 і конвертопланах V-22, що знаходяться на озброєнні Корпусу морської піхоти США і Військово-морських сил США.

Тоді американському сенату був представлений новий докладний звіт, в якому проаналізовано закупівлі американською армією в 2009-2010 роках. У дослідженні вивчили лише частину поставок, але й серед них виявлено 1800 дешевих підробок електроніки, використовуваної в літаках американських ВПС. Вони складаються з безлічі компонентів, то в цілому можна говорити про мільйони підроблених деталів. Автори звіту твердять, що „проблема підробок для американської зброї широко поширена".

„Епіцентром світової торгівлі підробленою електронікою є Китай, де було придбано 70% фальшивок"–пишуть автори звіту. Також вона знайшли підробки у Великобританії (11%) і Канаді (9%). Крім винищувачів і конвертопланів, підробки вживають в основному бойовому вертольоті армії США АН-64 „Апач" на вертольоті ВМС SH-60B „Seahawk" на різних транспортних літаках і вертольотах (Hercules, Spartan та Sea Knight) і навіть в головному комп'ютері, керуючому THAAD–мобільним протиракетним комплексом для перехоплення ракет середнього засягу, важливого елементу американської системи протиракетної оборони. Небезпеку від низькоякісних підробок не можна недооцінювати.

Аґентство протиракетної оборони–один з відділів Міністерства оборони США–провело своє дослідження. Результати виявилися ще

гіршими: тільки 20% з 1800 виробів, згаданих у першому звіті, були визнані придатними для використання у військових цілях, 50% підходять для використання в промисловості, а решта 30%–придатні тільки в комерційних цілях або навіть не можуть продаватися на території США, настільки низька виявилася їх якість.

Основною причиною цієї „афери" вважають в сенаті складну структуру поставок: фірми-постачальники закуповують електроніку у безлічі посередників, ведеться жорстка конкуренція щодо цін, а шлях до виробника вкрай далекий, і багато компаній, залучених у постачання, не є авторизованими постачальниками армії–це звичайнісінькі фірми, що діють на вільному ринку, де загроза придбати підроблену електроніку особливо висока. Коли інформація про те, що фірмам з непевною репутацією вдалося дістатися до американських ВПС, стала загальвідомою, сенату доведеться шукати винних серед генералів, відповідальних за постачання Збройних сил. Навіть як їх знайдуть і звільнять, загроза для національної безпеки США від китайських підробок не стане меншою.

(„Русская Германия", Німеччина)
Оригінал публікації: rg-rb.de

ВТРАТИ АРМІЇ США в АФГАНІСТАНІ

КАБУЛ, Афганістан. – 29 вересня в результаті чергової сутички між афганськими силами безпеки і військами міжнародної коаліції в провінції Вардак втрати американської армії в Афганістані досягли 2000 осіб. В нападі загинуло двоє громадян США–вояк та співробітник одної з фірм-підрядниць коаліції. Крім того, загинули троє афганських вояків. Як повідомляє сайт "Casualties.org", в результаті подібних нападів тільки в 2012 році було вбито 52 вояків НАТО. Всього ж за час конфлікту, крім 2000 американців, було вбито понад 1190 вояків інших країн коаліції. За даними ООН, з 2007 року, коли організація почала вести статистику, і до кінця серпня 2012 року були вбиті 13 431 цивільна особа. За іншими оцінками, загальне число жертв серед афганців за всі 11 років конфлікту перевищує 20 тис. осіб.

(„Кореспондент")

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПОКРАЩЕНОГО ОБПАЛЮЮЧОГО ПРОМІННЯ ADS

„Система активного відкидання" ADS, вперше з'явилася в робочому варіянті більше 6 років тому, була випробувана й навіть схвалена. Але за всі минулі роки не стала ні масовою, ні простою серійною. У 2010 р. комплекси ADS були розгорнуті в Афганістані, але незабаром повернули їх у США, так і не випробувавши в реальних зіткненнях.

Рафал ЗЄМКЕВІЧ

ЧИ ТРЕБА ДОБИВАТИ ЛЕМІНҐІВ?

Друкуємо з польської газети „Жицє" (в перекладі на українську) статтю польського політичного автора, письменника й журналіста з поглядом на сучасний стан у Польщі і прогнози на майбутнє.

Лемінґи–*це малі гризуни, які живуть в підарктичній зоні й відомі з того, що час до часу чинять масове самогубство, стрибаючи з високих скель.*

Я не можу надивуватися, чому засоби масової інформації не розтрубіли величезного успіху влади, що виявився у цьогорічних святкуваннях на сильвестра (напередодні нового року). Цей успіх навіть перевершив успіх футбольного турніру Евро-2012, який був такий успішний, що, здавалося, йому не дорівняти! А на сильвестра в самій Варшаві вийшло на Майдан Конституції більш 100 000 (сто тисяч!) людей, не згадуючи про Вроцлав та інші міста? А натовпи перед телевізором? А скільки вистріляно у повітря фоєрверків і вибухівок з моздірів, і корків з пляшок різних напоїв?

Рафал Зємкевіч

І преці нь поляки показали, як вміють весело провести час! Показали, що вони є нормальним, свобідним суспільством, без комплексів, вони є радісними і веселими людьми. В них все нормальне.

Ну, якщо врахувати, що влітку вони весело провели час на тих кількох футбольних матчах і нічого не завалилося (у цьому успіху милостивий Бог допоміг, бо не післав дощу під час чемпіонату з футболу, і тим самим відложив на пізніше проблему, що на стадіоні дах не замикався і на футбольній площі не було труб для спливу води). Все таки сильвестер був успішніший і мене дуже здивувало, що медії, пишучи про успіхи 2012 року, згадували чемпіонат, а не сильвестра.

Але якщо говорити серйозно, то в тому році успіхи заходів під хмаринами просто неба здивували навіть організаторів. Такі концерти завжди притягали натовпи людей, однак авдиторія у порівнянні з попередніми роками збільшилася. Хоч програма на тих концертах не була нова–зірки в переважній більшості виступають вже десятки років, починаючи ще в комуністичній епосі або на початку теперішньої державности. Ці виступи підходять більше для старшого покоління, й

навіть одна з телевізійних дискусій відкрито виявила тугу за кліматом з-перед їхнього теперішнього Круглого стола.

І ще ці події додали матеріялу до арґументів до тези, що Тускова* Третя республіка у сфері суспільного дискурсу тотально спорохнявіла. Як і в будь-якій іншій ділянці, так і в шоу-бізнесі час зупинився на Кшиштофі Кравчику і Марилі Родович [65-літні поп музиканти-співаки], і з цієї ситуації нема виходу–якби молоде покоління взагалі не існувало, не мало ніякого власного голосу, займалося тільки імітацією і споживанням старого, випасеного ще за колишнього режиму, репертуару.

Цікаве питання: чи нове покоління просто фізично не існує, тому що його найактивніша частина виїхала у світ в пошуках кращої роботи й житла, а залишилася дуже слабка, яка не здібна щось нового, свого створити–чи десь, подалі від офіційного дискурсу, ця молодь потаємно збирається й набирає енерґії, щоб теперішню офіційщину за якийсь час висадати в повітря?

Серце мені підказує, щоб поставити заклад на останніх.

Панує загальне переконання, що якщо люди хочуть забавлятися, це значить, що їм добре живеться,–і на цьому стереотипі сперта вся урядова пропаґанда. Поляки йдуть на матчі, поляки веселяться, поляки дивляться на все більше і більше глупі (хоча протягом тривалого часу, здається, глупішлго не могло бути) танці з зірками, співи з зірками та й інші вистави, то вони задоволені, їм добре. Таким чином, влада в порядку. Еліта ОК. І це „найбільший історичний успіх" Третьої республіки.

Щось в загальному стереотипі, звичайно, є: люди збираються на розваги, як правило, коли в них є почуття безпеки. Але досвід показує, що часто навіть більше хочеться розважатися, коли почуття безпеки загрожене. Подумайте про це, з ласки своєї.

Колись давшіше я традиційно пересиджував у своєму затишному селі, селі веселому, слухаючи, як за вікнами біднота гарячково вистрілює свої рештки грошей канонадою фоєрверків. Діти через вікна споглядали, як „чародійні качки" (так казково наші маленькі дівчатка називали п'яниць, по їхньому характерному ході), оббивали собі до крови лиця в центрі соціяльного життя–сільській атобусовій станції.

Якось я з дружиною дивився на телевізор і раптом згадав спомини Ґомбровича [письменника й драматурга]. Він описує кінець тридцятих років, особливо останнє передвоєнне літо: як тоді ціле покоління, яке незабаром згорить в огні війни, згине на шибеницях і в енкаведівських катівнях, невпинно переходило з приватки на приватку, випорожнювало пляшку за пляшкою і жадібно вдавалося до вільного кохання. Можна, звичайно, Ґомбровича підозрювати, що додав колориту до описаних подій, однак, знаючи з наступних подій багато таких прикладів, ця модель підтверджує, що навіть більше, ніж в хороші часи, зростає

бажання веселитися перед надходячими важкими часами. Хто ще пам'ятає фільм „Чи ж не добивається коней"?**

Очевидно, не можна порівнювати сьогоднішні передчуття з тим часом, коли Юзеф Чехович написав свій блискучий „Жаль", але механізм схожий. Підсвідомість–це холерна риса. Ви можете вмовляти в себе, досхочу, що маємо „світлий уряд і супер-президента", можемо цитувати пресові повідомлення і повторяти за Вікацим: „Добре є, добре є, чорт бери, а хто каже, що ні,–тому в пику!"***–Але передчуття не можна заглушити.

Так звана Третя республіка не має майбутнього, це спорохнявілий, зогнилий човен, який буде плавати так довго, як довго буде гарна погода. Як вийдуть більші хвилі–розлетиться на друзки. Можна робити різні висновки, але багато вважає, що треба діяти, поки можливо. Особливо, коли це можна робити безкарно. Можна б давати десятки прогноз, однак у пост-колоніяльній державі, в якій ми живемо, є тільки дві можливості: або революція, дай Боже безкровна, яка призвела би до будови демократичної держави та громадянського суспільства,–або повторна колонізація.

Кінець року приніс ще одну новину: щорічний рейтинґ заможности европейських суспільств. З цього рейтинґу видно, що в минулому році відносний достаток польського суспільства знизився. До цих пір ми займали в Европейському Союзі п'яте місце з кінця–попереду Литви, Латвії, Болгарії і Румунії. У минулому році Литва посунулася поза нас, і ми на четвертому місці в славній кінцівці.

Мені дуже цікаво, як владні пропаґандисти пояснять це незвичайне явище. Протягом декількох років вся Европа загрузла в кризі, а ми–„зелений острів", і ця Европа знову випередила нас на один крок! Так хто ж перед нами? Литва, де рецесія в однин час досягнула двоциферний показник? Ну, що ж тепер викомбінуєте? Наплюєте на евростатистику, яку склали паплюжники й параноїки?

Ну, недавно я сам писав у моїй книзі, що показник валової внутрішньої продукції є дуже оманливим. Крім того, часто твої власні змисли вводять тебе в оману. Бо кожен, хто був у Литві, скаже, з глибоким переконанням: але там жити набагато гірше, ніж жити в нас! І має рацію. Гірше жити теж в Словаччині, Чеській Республіці, а також у Греції–багато таких країн в рейтинґу евростатистики стоять вище нас, деякі набагато вище.

Але рівень життя і заможність–це дві різні речі. Рівень життя можна підвищити, наприклад, шляхом продажу активів або роздачі ліворуч і праворуч позичених коштів. Правляча пост-колоніяльна монопартія Третьої республіки використовує для підкупу виборців одну й другу методу. Перша вже закінчилася, бо продано практично все, що мало якусь цінність. Друга ще працює. Це успіх Туска, бо він практично

перестав повертати кошти та виплачувати пенсії, і тим переконав міжнародних лихварів, що його уряд віддасть їм всі довги з відсотками, навіть якщо доведе поляків до руїни. Бо народ так спацифікований і одурманений, що навіть не м'явкне.

Однак, таке переконання дуже крихке. Багато прикладів у світі, що ласка так званих фінансових ринків їздить на строкатому коні. Ці ж спекулянти, які той чи інший уряд тривало підгодовували, одного дня можуть вирішити його зарізати й згрошовити.

„Забавляйтеся, пийте, діточки, як тільки вмієте"–як співав Качмарський під щасливий новий рік.

---

* Дональд Туск, прем'єр–міністер від 2007 року.

** Фільм, в якому герой добиває свого приятеля.

*** Станіслав Іґнаци Віткевіч, псевдо Witkacy (1885-1939)–польський художник, фотограф, письменник, драматург.

Ірина КОЛЯДА

У ПОЛЬЩІ БУДУТЬ ЗНАКИ УКРАЇНСЬКОЮ

У Польщі на теренах, де мешкають лемки, установлять вказівники українською мовою. У восьми місцевостях Лемківщини, у ґміні Устя Горлицьке (Горлицький повіт Малопольського воєвідства) з'являться двомовні польсько-українські таблиці з назвами сіл. Плекання національної тотожности та пошана до багатокультурности–таку мету ставить собі Об'єднання лемків, яке запропонувало встановити двомовні знаки. Під час громадських консультацій за пропозицію одноголосно проголосували всі мешканці села Регетова.

„Перед акцією „Вісла", коли з південно-східної Польщі на західні землі масово депортовано лемків, у ґміні Устя Горлицьке проживало майже 100% лемків. Тепер їх тут живе близько 8%"–сказала Олена Дуць-Файвер, одна з ініціяторів запровадження двомовних таблиць і представниця лемків у Спільній комісії уряду та національних і етнічних меншин.

Двомовні знаки вже є у близько 800 населених пунктів на території Польщі. Залежно від місця знаходження, крім польської назви, на таблицях є написи німецькою, кашубською, литовською, білоруською й українською мовами.

Польща дозволила подвійне громадянство та спростила надання його іноземцям, серед яких у країні найбільше є українців. За даними Польської адміністрації в справах іноземців (UDSC), на початку цього року в 38-мільйонній Польщі леґально жило понад 100 тис. громадян іноземних держав, найбільше з яких–майже 30 тис.–з України. Серед українців близько 18 тис. мали дозволи на постійне перебування в країні, тоді як 12 тис.–тимчасовий дозвіл, що видається на термін не довший ніж на два роки.

До історії УПА

Петро СОДОЛЬ
майор армії США у відставці

КОМАНДИРИ ВОЄННИХ ОКРУГ УПА

Драбина командирських відповідальностей чи функцій в організаційній структурі Української Повстанської Армії (УПА) була майже така сама як у кожній реґулярній армії того часу. Титули командирських функцій та назви частин були трохи інакші. Першим щаблем здолини був ройовий, тоді чотовий, сотенний, курінний (командир батальйону). На п'ятому щаблі–командир загону (полка), на шостому–командир Воєнної Округи (ВО)–на правах дивізії, на сьомому–Крайовий командир УПА (командувач корпусом). На найвищому щаблі знаходимо Головного командира УПА (командуючого армією).

Кожен член Пласту, СУМу та, мабуть, інших патріотичних організацій знає, що протягом бойової діяльности (1943-1949) УПА її Головним командиром був генерал Роман Шухевич „Тарас Чупринка". Більшість також може назвати хоч одного із двох найбільш заслужених крайових командирів: полк. Дмитро Клячківський–„Клим Савур" (УПА-Північ, 1943-1945) та полк. Василь Сидор–„Шелест" (УПА–Захід 1944-1949). Але рідко хто зможе назвати більше, як одного командира Воєнної Округи (ВО). А саме на цьому рівні починалося керування тактичними бойовими діями.

ВО були створені вже у 1943 році як підрозділи Ґенеральних Воєнних Округ (ГВО). ГВО були територіяльні й спочатку їх було дві–терен Великі Полісся, де діяла УПА-Північ, та галицькі області, де діяла УПА-Захід. Обі ГВО були підпорядковані Головній Військовій Референтурі при проводі ОУН під керівництвом Р. Шухевича. Ця референтура дня 15 липня 1943-го перетворилася на Головний Військовий Штаб (ГВШ), а Шухевич формально перебрав функції Головного командира УПА. В січні 1944-го було сформовано третю ГВО під назвою УПА-Південь, яка мала діяти на осередніх областях України. Кожна ВО мала свою територію, а всі місцеві бойові відділи УПА творили групу, якою командував командир ВО. На теренах УПА-Північ і УПА-Південь від осені 1944-го, на місці ВО, утворився термін „З'єднані групи" (ЗГ), але значення залишилось те саме.

Хоча при створенні ВО зразу було сказано, що вони діють „на правах дивізії", але тому що ВО були територіяльні, то їхня чисельність та кількість боєвих відділів були різні. Коли дивізії майже кожної реґулярної армії у ті часи звичайно мали три полки (кожний по три батальйони), то ВО УПА в середньому мали від 3 до 9 куренів. Чисельно най-

меншою була Львівська (місто) ВО1 „Башта" УПА-Захід (тільки один курінь влітку 1944), а найбільша–це Карпатська ВО4 „Ґоверля" УПА-Захід (14 куренів взимку 1944-1945). Чинники, які впливали на кількість бойових відділів на якійсь території: наявність командирських кадрів, пригожий терен (ліси) для партизанщини, спроможність населення постачати харчі, активність ворога, інші.

В реґулярних арміях дивізією командує генерал, але в УПА генеральське звання присвоєно тільки Головному командиреві, й то аж у 1946 році. Загалом, офіцерських кадрів із реґулярних армій в УПА було дуже мало. Отже, в принципі на командира ВО призначали того, хто найбільше надавався. Дуже важливим чинником був бойовий характер та віра у боротьбу за вільну Україну. Між командирами ВО за весь час боротьби УПА (1943-1949) приблизно 2/3 проходили військовий вишкіл у одній із окупаційних армій (перед 1943) або в Карпатській Січі. З-поміж цих тільки кількох були офіцерами, які колись командували чотою. Приблизно 1/3 були провідники ОУН даної території, які попередньо не були в ніякому війську, але користувалися авторитетом у терені. Всі командири ВО були членами ОУН.

Найвизначнішими командирами ВО були п'ятеро:

Твердохліб Микола (Грім), нар. 1911 р. в с. Петрилів Тлумацького р-ну Івано-Франківської области, загинув 17 травня 1954 року в Карпатах. Ширший життєпис невідомий: одружений з Ольгою (?) в підпіллі. Закінчив школу підхорунжих Польської армії, працював у крамниці залізних товарів у Станиславові, член ОУН, бував за границею (1939-41). Інструктор і командир сотні в Старшинській школі „Олені-1" від лютого 1944 року, командир Станіславійської ВО4 УПА-Захід від липня 1944-го в ранзі хорунжого, командир карпатської ВО „Ґоверля" від лютого 1945 року, підвищений до сотника в 1945 році, іменований УГВР на майора УПА в 1946 році, керівник СБ Карпатського краю (1950-54). Командував найбільшою ВО, до якої входили в 1945-му щонайменше 38 сотень, об'єднаних у 14 бойових куренів. Група „Ґоверля" єдина ВО, в якій діяли бойові частини УПА після 1947 року. Загинув разом із дружиною, оточений в криївці спецгрупою МВД.

Литвинчук Іван (Дубовий, Максим, Давид, Корній) нар. 1917 (?) в с. Дермань (нині Устенське) Здолбунівського р-ну Рівенської области, загинув 19 січня 1952 р. в с. (?) Ґорохівського р-ну Волинської области. Ширший життєпис невідомий, син православного священика; одружений в підпіллі. Студент православної Духовної Семінарії в Кременці, член ОУН, політв'язень польських тюрем (1947-39), член організаційної референтури ОУН у Кракові (1940-41). Провідник Сарненської окру-

ги ОУН, організатор військових вишколів та перших відділів УПА на ПЗУЗ (1942-43), командир 1-ої ВО УПА-Північ Групи „Заграва" (1943-44), іменований поручником у січні 1944-го, командир ВО „Завихост" (1944-46), провідник ОУН Західного краю „Дніпро" на ПЗУЗ (1944-52), крайовий командир УПА-Північ у ранзі майора (1945-49), заступник провідника ОУН на ПЗУЗ (1949-52). Заскочений в криївці спецгрупою МҐБ, загинув геройською смертю. Посмертно іменований полковником.

Олійник Петро (Еней, Роман), нар. 1909 (?) в с. Молодниче Жидачівського р-ну Львівської области, загинув 17 лютого 1946 року в с. Рудники Маневицького р-ну Волинської области. Ширший життєпис невідомий; одружений з Марією Захтирко. Член ОУН, студент юридичного факультету Львівського університету. Член похідних груп ОУН у 1941 р., обласний провідник ОУН Дніпропетровщини в 1942 р., політичний в'язень німецьких таборів; визволений боївкою ОУН, переходить на ПЗУЗ. Організатор УПА на південній Рівенщині та Кременеччині в 1943 р., командир ВО „Богун" у ранзі поручника (1943-44), провідник ОУН Східного краю (1944-45), організаційний референт ОУН Західного краю ПЗУЗ (1945-46). Загинув у бою з підрозділом ВВ НКВД. В 1945 р. підвищений до сотника, посмертно іменований майором. Член Пласту в Рогатині. У квітні 1944 р. командував найбільшого бою з військами НКВД в околицях Ґурби на Волині.

Онишкевич Мирослав (Орест, Богдан, Олег, Білий), народжений 26 січня 1911 р. в с. Угнів, Сокальського р-ну Львівської области, загинув 6 липня 1950 р. у Варшаві. Син священика, неповна середня освіта: одружений з Стефанією Зварич. Член ОУН від 1929 року, організатор Юнацтва ОУН у Ковелі на Волині (1929-31), двічі заарештований, суджений за приналежність до ОУН, політв'язень польських тюрем (1931-32, 1933-35), вояк Польської армії в 1933 році.Заробляв на життя, працюючи продавцем, робітником, бухгалтером, директором каси (1937-43). Член обласного проводу ОУН Львівщини (1942-43), заступник обласного командира УНС у 1943 році, організатор бойових відділів УПА на північній Львівщині (1940-44), підвищений до хорунжого, командир куреня в 1944 р. в боях проти нацистів, Армії Крайової (Armia Krajowa) та Червоних партизанів. Заступник командира й шеф Штабу Львівської ВО 2 „Буг" (1944-45) в ранзі поручника, командир Закерзонської ВО 5 „Сян" (1945-47) в ранзі сотника, іменований УГВР на майора УПА з датою старшинства 14 жовтня 1946 року. Через зраду потрапив живим у руки польської поліції безпеки 2 березня 1948 р., засуджений на кару смерти 3 червня 1950 р.; страчений.

Левкович Василь (Вороний, Чернець, Роман, Холод, Наливайко), полковник УПА; народжений 6 лютого 1920 р. в с. Люблінець Старий Любачівського повіту (нині в Польщі). Син селянина, освіта–7 кляс. Одружений з Ярославою Романиною на засланні. Член ОУН від 1939 р., звеновий, станичний, проходив військовий вишкіл. Літом 1941 р. у Похідних групах ОУН, із призначенням на Рівненщину, дійшов до Острога. В 1941-42 рр. виконував обов'язки заступника коменданта Шуцманшафт-у (вартівничих відділів) у містечку Верба, коменданта Шуцманшафт-у в місті Дубно. В 1942-43 рр. рівночасно таємно виконував обов'язки заступника організаційного референта ОУН округи Дубно. В січні-березні 1943 р. пройшов успішно підстаршинську школу Шуцманшафт-у і одержав призначення залишитися інструктором у тій школі.

Будучи у відпустці у м. Дубно, дня 17 березня виконує наказ ОУН іти до УПА й відійшов на Полісся, на чолі групи із 50 осіб. Призначений заступником сотенного і командиром чоти у першій сотні УПА, від червня командир цієї сотні. В липні командував успішно акцією на м. Степань, де знищено укріплені становища і будинки, які німці вживали для постою і оборони. В серпні-вересні він у боях із червоними партизанами як заступник командира і шеф штабу рейдуючої бойової групи чисельністю 4 сотні. В жовтні-листопаді він командир новоствореного загону „ім. Дорошенка" в околицях Деражне (загін мав 4 сотні). Протягом грудня член штабу ВО 1 „Заграва" як шеф чотирьох польових шпиталів. В січні 1944 року, на власне бажання, перенесений до старшинської школи „Лісові Чорти" як старшина для доручень. Від лютого один із інструкторів стройової і тактичної підготовки та командира чоти у старшинській школі „Олені" у Карпатах. Підвищений до хорунжого з датою 23 травня, стає командиром ВО 2 „Буг". Згідно з однією оцінкою, у серпні 1944 року на терені ВО 2 „Буг" перебувало більше як 40 сотень УПА з понад 6 тисяч стрільців.

Його пам'ятають як надзвичайно енергійного, ініціятивного і працьовитого командира, який користувався великою пошаною серед стрільців і командирів, постійно був у русі, відвідуючи бойові відділи. Вище командування його діяльність відповідно оцінювало, відзначений за хоробрість–Бронзовий Хрест Бойової Заслуги та Золотий Хрест Бойової Заслуги II кл. (1946). Хоча для безпеки уживав різні псевдоніми в різний час, та все-таки для знайомих залишався як „Вороний". 17 грудня 1946 року непляново зупинився на нічліг у криївці Сокальського окружного провідника, за яким МҐБ вже слідкувало. В результаті бою загазований і захоплений у непритомному стані. Під

час слідства відмовився розповідати про інших повстанців і заявив: „Я остаюсь ідейним українським націоналістом і від своїх ідей не відступлю, хоч би мені грозила вища міра покарання–смерть".

Після слідства у Львові і Києві, яке з перервами проходило до червня 1947 року, його таки засудили на смерть, але, з огляду на скасування смертної кари, змінили на 25 років концтаборів. Майже рівночасно УГВР іменувало його полковником, вважаючи полеглим. Покарання відбував на Воркуті. В 1961 р. мав нагоду звільнитися, але цього не сталося, бо відмовився підписати заяву покаяння.

Відбув повних 25 років ув'язнення і був звільнений 17 грудня 1971 року. З часом переїхав в Україну, де працював на вугільних шахтах у Червонограді на Львівщині до 1993 року. Від 1990 р. активний у встановленні правдивої історії УПА, даючи інтерв'ю, пишучи спомини та виступаючи публічно. Реабілітований у 1997 році. В 2008 році керівництво Львівської области урочисто вручило В. Левковичу до його 88-річчя відзнаку Золотого Хрета Бойової Заслуги II кл. (в УПА відзнаки не видавалися, їх вигляд був затверджений вже після арешту полковника „Вороного"). Від 2009 року живе у Львові.

Із життеписами командирів УПА допомагав дослідник Володимир Мороз з Києва.

ПРИМІТКИ

Тема „Командири Воєнних Округ УПА" була історичною темою пластового Міжрайового Вишкільного Табору „Лісова Школа" влітку 2011 року в Карпатах, Цей табір носив ювілейний характер, бо це була вже „Лісова Школа" число 50. А першою була „Лісова Школа" в 1964 році, проведена у горах Кетскіл, США. Завданням кожної „Лісової Школи" є підготовка булавних-інструкторів та бунчужних-провідників для таборів юнацтва Пласту.

Одним із організаторів і також комендантом першої „Лісової Школи" в 1964 році був Василь Палієнко, член куреня „Лісові Чорти" та станиці Торонто, Канада. Василь народився в родині офіцера Армії УНР підполковника Миколи Палієнка. В 1943 році він разом із батьком вступив до Дивізії „Ґаличина". В липні 1944 р. він брав участь у боях під Бродами, де його батько загинув, командуючи важкогарматним дивізіоном (куренем), а сам Василь, будучи раненим, все-таки вирвався з окруження. На еміґрації він став активістом Пласту. Завдяки головно йому як коменданта, перша „Лісова Школа" стала взірцем як треба проводити пластовий табір.

ПОМЕР ОСТАННІЙ ПОЛКОВНИК УПА ВАСИЛЬ ЛЕВКОВИЧ

13 грудня 2012 року відійшов у вічність на 92-му році життя полковник УПА, кавалер Золотого хреста бойової заслуги Василь Левкович. Левкович був останнім із живих командирів УПА такої ранґи.

Полковник Василь Левкович (6.02.1920–13.12.2012)–один із двадцяти нагороджених військовою нагородою Української повстанської армії Золотим хрестом бойової заслуги.

Від часу вступу в УПА у березні 1943 року пройшов шлях від чотового до командира Воєнної округи „Буг", у лютому 1946 року отримав високе звання майора. А наприкінці того ж року командування УПА надало йому звання полковника посмертно, вважаючи його загиблим.

17 грудня 1946 року чекісти оточили його криївку, звідки витягли тіло отруєного димом командира. Слідство тривало близько року, Левкович був ув'язнений у тюрмі на Лонцького у Львові та слідчій в'язниці МҐБ у Києві на вул. Короленка (тепер–Володимирська).

22 липня 1947 року Військовий трибунал військ МВД Київської области засудив Левковича до 25 років виправно-трудових таборів. Він повністю відсидів термін покарання і був звільнений з Дубравного табору 7 грудня 1971 року.

Навіть вийшовши на волю, продовжив свою боротьбу з радянською владою, вимагаючи перегляду вироку і визнання його військовополоненим, а не злочинцем. До здобуття незалежности України не визнавав себе громадянином СРСР, узявши пашпорт незалежної України.

Помер у Львові 13 грудня 2012 року на світанку.

Прощання з полковником Василем Левковичем відбулося в суботу 15 грудня у Храмі Святих Верховних Апостолів Петра і Павла УГКЦ у Львові.

На прощанні були присутні керівництво міста та области, директор Національного музею „Тюрма на Лонцького" Руслан Забілий, родина полковника: дружина Ярослава, підпільниця, політв'язень, син Левкович Роман з дітьми Христиною, Денисом, Ольгою та дочка Саламін Дарія із синами Данилом та Захаром.

Прес-центр Центру досліджень визвольного руху

ВИЩИЙ АДМІНСУД ВИЗНАВ ВОЇНІВ ОУН І УПА БОРЦЯМИ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ

Вищий адміністративний суд визнав законним указ екс-Президента Віктора Ющенка про визнання воїнів Організації українських націоналістів та Української повстанської армії учасниками боротьби за незалежність України, 28 січня 2010 року.

Таким чином, Вищий адмінсуд підтвердив рішення судів нижчих інстанцій, якими визнано законним указ Ющенка. Рішення суду є остаточним і оскарженню не підлягає, повідомляє „Кореспондент".

Як повідомив заступник лідера „Проґресивної соціялістичної партії України" Наталії Вітренко Володимир Марченко, рішення про відхилення касаційної скарги Вітренко отримала 4 лютого.

Вітренко оскаржила цей указ в квітні 2010 року, однак Київський апеляційний адмінсуд і Окружний адмінсуд Києва підтвердили законність указу Ющенка.

НА ЧЕСТЬ ВОЯКА УПА–МИХАЙЛА МАКАРУКА

МИЛЬЧА, Рівненська область. –На фасаді сільської школи 27 листопада 2012 року відкрито меморіяльну дошку на честь вояка Української Повстанської Армії (УПА), політв'язня сталінських таборів Михайла Макарука, який помер три роки тому.

Меморіяльна дошка на честь Михайла Макарука

Свого часу М. Макарук виступив з ідеєю про створення у місті Дубні просвітянського хору патріотичної пісні. Саме цей хор на відкритті меморіяльної дошки виконав стрілецькі, повстанські і козацькі пісні.

М. Макарук пішов з дому у 16 років. Його заарештували як зв'язкового УПА і засудили до 20 років каторжних робіт та п'ять років позбавлення прав.

Відкрита у Мильчі меморіяльна дошка–вже друга, присвячена пам'яті М. Макарука. Перша з'явилася у квітні цього року на фасаді Дубенського ливарно-механічного заводу, де М. Макарук працював майже 40 років.

Євген ЦИМБАЛЮК

РЕКОНСТРУКЦІЯ УПА В ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ

Історична реконструкція пояснюєтся як відтворення образу і культури тієї або іншої історичної епохи, з використанням археологічних, образотворчих і письмових джерел. Це включає відтворення зовнішнього вигляду і використовування методи рольової гри, щоб відтворити ті чи інші історичні події або битви. Таким чином, за історичними фотографіями і малюнками шиються однострої і відзнаки, щоб відтворити різні військові формування.

За останніх 20 років тема історичної реконструкції стала дуже популярною по всьому світі і так само в Україні. На сьогоднішній день є численні історичні клюби, які реконструюють історичні періоди в історії України, від древніх римлян до козаків і Українських Січових Стрільців. Тема Другої світової війни налічує кілька десятків клюбів, які відтворюють однострої Червоної Армії, Вермахту а також і Української Повстанської Армії (УПА).

Інтерес до реконструкції УПА набув великої популярности, на сьогоднішній день існує три таких клюби в Україні, а тему УПА також відтворюють в Білорусі та в Росії. Ці яскраві сторінки української військової історії знайшли інтерес і на теренах Північної Америки. Так два роки тому, в Чікаґо, Юрієм Сорокою був створений клюб реконструкції УПА під назвою „Сіроманці". Створення групи присвячується пам'яті ветеранів Української Повстанської Армії і інших військових формацій, які „діяли в ім'я незалежности України і прикладали свої зусилля для боротьби з нацизмом і комунізмом у першій половині 20-го століття".

Основною метою діяльности Групи є вивчення і популяризація історії Української Повстанської Армії, відтворення одностроїв, побуту та матеріяльної культури періоду Другої світової війни.

Засновник групи „Сіроманців" Юра Сорока

Клюб реконструкції УПА „Сіроманці"

„Сіроманці" під час теренової акції

Починаючи з кількох людей, „Сіроманці" швидко набули популярности і на сьогодні група налічує 12 членів і об'єднує хлопців і дівчат не тільки з Чікаґо, а й з Торонта та Оттави. Група є офіційно зареєстрована і належить до престижної WWII Historical Re-Enactment Society, яка налічує тисячі членів по всій Америці й Европі. Цікаві упівські однострої, зразкова поведіна і дружня вдача „Сіроманців" себе гарно зарекомендувала серед американських реконструкторів, і вони є бажаним гостем на багатьох історичних заходах.

Окрім реконструкторського відтворення боїв, група також веде і активну громадську діяльність. Проводятся показові лекції в українських суботніх школах, вони беруть участь у парадах, панахидах і інших заходах. Усім, хто зацікавлений приєднатися до реконструкції УПА, поносити однострій і взяти участь у відтворенні української історії, прошу відвідати сторінку сайту „Сіромаців" за адресою:

http://www.greywolvesupa.com

або зв'язатися з командиром:

Ю. Сорока

tel: 773-501-0566

Email: *hopakchicago@gmail.com*

В „Сіроманців" автентичні речі і оригінальна зброя

Роман Величко

До історії 1-ої УД УНА

Леонід МУХА

ДИВІЗІЯ „ГАЛИЧИНА" та УПА

Леонід Муха

Виникає запитання куди поділася значна кількість (?) „галичан", зниклих під Бродами? Без сумніву, найбільше вояків і командирів опинилися в лавах Української Повстанської Армії (УПА), що самостійно вела партизанську війну і представляли значні бойові сили. Ще донедавна цей факт не був на Україні предметом дискусій, і славнозвісні вчені (*скажи мені хто твої друзі–я скажу хто ти. – Л.М.*) вперто визначали число „галичан", які поповнили загони УПА після битви під Бродами, двома-трьома тисячами осіб.(1) Та по мірі зближення України з евроатлантичними структурами, історія у черговий раз була скоректована на догоду (?) політичної коньюктури дня.

Де то „зближення"? Чому героїчна УПА (про Дивізію усі вперто мовчать–дотепер не очухались?), досі не визнана на державному рівні воюючою стороною, фальсифікація нашої історії вперто і послідовно продовжується, навіть такими „патріотичними" істориками як С. Музичук чи Кульчицький, тільки ненароком згадують про те, що 200 (!!!) вояків „Галичини", можливо, проникнули (а не приєдналися ?) після Бродів у загони УПА.(2)

Вельми цікавий маловідомий факт. На закінчення вишколу у таборі в Нойгаммері весною 1944 р., до 600 (!) добровольців отримали відпустку провідати сім'ю, з якої так і не повернулися–здезертирували в УПА, згідно з рішенням Проводу піти в дивізію, щоб отримати належний військовий вишкіл. Мною анкетовано в невеликому Миколаївському районі за роки нашої незалежности 145 дивізійників, з яких 4 напевно не повернулися з наданої їм відпустки, здезертирували в УПА. Серед них син пароха–хорунжий О. Федусевич з Миколаєва, і О. Підгородецький–провідник підпілля в Меденицькому районі Дрогобицької області та інші–(суперечливі дані). Після прориву під Бродами з тих, що повернулися загинули в УПА 31 чоловік, останні переважно репресовані. Це значить, що до тих 200(?), які за ствердженням наших „істориків, можливо, проникнули в УПА" треба приплюсувати ще 600 таких, які це зробили напевно і свідомо. — Л.М.

Технічно перехід з оточення в УПА вояків дивізії „Галичина" не представляв труднощів; у густих лісових масивах під Бродами влітку

1944 р. скривались загони українських партизанів-націоналістів, які вичікували, коли через їх район перейде фронт, заодно поповнюючи свої арсенали за рахунок воюючих сторін. Більше того, командування УПА сподівалося на поповнення своїх рядів дивізійниками і під Бродами цієї нагоди не проґавили. Начальник оперативного відділу штабу Дивізії, майор Ґайке, пригадує, що ще в період концентрації в прифронтовій смузі керівництво українських повстанців нав'язало контакт з командуванням Дивізії і запропонувало співпрацю. Таємні переговори проводилися з відома генерала Фрайтаґа офіцером дивізійної польової жандармерії поручником Дмитром Феркуняком в дипломатичному дусі: ані так, ані ні.[3] В розпал боротьби в лісі під Бродами командир куреня УПА „Дружинники" сотник Черник знову запропонував „Галичині" взаємодію і пропозиція була прийнята багатьма українськими вояками і старшинами.

Перші „переходи" на сторону УПА почалися 16 липня, після того, як розпався 31-ий полк, згодом продовжувалися в результаті дезорганізації. Останній був під кінець липня, коли до „Дружинників" приєдналися останні 80 вояків саперного куреня, що не зуміли вирватись з оточення, серед них було декілька німецьких підстаршин. Бажання на користь переходу в УПА було в „Галичині" дуже сильним. Показово, що 20 липня сотник Паліїв відмовився йти в прорив з штабом командира дивізії Фрайтаґа, зібрав чотирьох старшин з 300-400 вояками і пішов з ними, за свідченням очевидців, у район дій УПА (незабаром цей загін попав під вогонь „катюш" і Паліїв пропав безвісти, всетаки, більшість його вояків прорвалися).

Курінь УПА „Дружинники" за рахунок дивізійників збільшився втричі. Також були сформовані спеціяльна сотня з бойової підготовки й окремий розвідувальний загін, також 3 сотні, яких з-під Бродів направили в інші райони активности українських повстанців.[4] Про масовий перехід „галичан" у загони УПА після поразки під Бродами згадують усі мемуаристи. Майор В. Д. Ґайке думає також, що „багато з тих, що залишилися в казані, особливо поранених, змогли заховатися серед місцевого населення".[5] Треба визнати факт, що з приходом радянської влади в тих людей залишилося два вибори: в сталінські табори або в УПА.

Таким чином, якщо врахувати число тих, що вийшли з оточення й повернулися до Дивізії, мінімально понад 3 тисячі (статистика майора Ґайке), а число дивізійників, які вийшовши з оточення, опинилися в УПА–3 тисячі (навіть 2 тисячі), то можна зробити висновок, що безповоротні втрати галичан у битві під Бродами (вбитими, пораненими) були трохи більше за 3 тисячі чоловік.[6]

Нагадаємо, що при відступі в Закарпаття ще більше половини тих, що вирвались з оточення, розпорошились. Підтвердженням

цього можуть служити викладки НКВС по результатах роботи цього відомства на Західній Україні за 1944 рік. В них інформація, що в районах Стрия, Дрогобича й Ужгороду „в багатьох ОУНівських бандах (поза сумнівом, мова про УПА–прим. автора) більше половини колишні есесівці.“ [7]

Багато „галичан“, що опинилися після прориву в складі різних німецьких частин, так і залишилися там, не зважаючи на спроби командира Фрайтаґа повернути їх до Дивізії. Мотивація таких людей: після Бродів, не пробачивши німецькому командному складу „Ґаличини“ малодушність і зарозумілість, чітко висвітлена мемуаристами: „Серед німців до тебе відносяться як до вояка, і забезпечення непогане, а в Дивізії у Фрайтага — ти худобина“. [8]

Більшість продовжувала боротися в УПА та підпіллі, багато було репресовано відразу після повернення в рідну хату, були такі, що воювали в ЧА до „перемоги“ та їх дуже мало, вже в ЧА були репресовані –наші воріженьки вміли бути пильними. Були і такі що повернулись і, приховавши минуле, не були репресовані–та це тільки одиниці від загалу. Беручи до уваги, що під Бродами українці завоювали високу репутацію, було бажання у більшосі німецьких командирів затримати їх у себе, а в Вермахті в 1944 р. служило багато чехів, поляків, росіян, то проблем з інтеґрацією в нові частини у колишніх „галичан“ не було. Наприклад: залишки фюзилерного куреня „Ґаличини“ в серпні 1944 р. „присвоїла“ 18-та добровольча панцерґренадирська дивізія СС „Ґорст Вессель“, і вони непогано показали себе в боях проти наступаючих більшовиків у районі західноукраїнського населеного пункту Ясла; згодом, залікувавши рани, в „Ґорст Вессель“ перейшов і командир українських фюзилерів штурмбанфюрер (майор) Ремберг. [9] Після протестів Фрайтаґа більша частина тих вояків повернулася у відроджену українську дивізію. Завдячуючи Рембергу й іншим старшинам дивізії „Ґорст Вессель“, майже сотні вдалось „затаїтися“ і вони до кінця розділили бойовий шлях цієї дивізії. Є відомості, що в 1944-1945 рр. декілька колишніх „галичан“ воювали в рядах такої елітної дивізії військ СС, як 3-тя танкова „Тотенкопф“ („Мертва голова“).

Битва під Бродами продемонструвала, що дивізія „Ґаличина“ добре проявила себе в тактичних боях і нанесла радянським військам ряд відчутніх ударів. Та в результаті прориву з оточення сама зазнала значних втрат. Причиною цьому була і багаточисельна перевага противника, і некомпетентність частини дивізійного командного складу, і оперативна ситуація та перехід стратегічної ініціятиви до рук ворога. На завершення: оприлюднення для наших, і не наших, так шановних і авторитетних істориків, мемуаристів. Надруковане і оприлюднене–це вже історія, треба бути уважним і, головне, правдивим, а не користуватися послугами аґентства ОБГ (одна баба говорила). Ще не запізно. Є мож-

ливість використати свідчення ще живих свідків, які не завжди співпадають з бажанням людей, котрі формують нашу свідомість. Так було, коли формувалася наша дивізія–так є, на жаль, і сьогодні.

Довідка:

Галицьке Братство колишніх вояків 1-ої Української Дивізії („Галичина") УНА було створене в 1992 році і нараховувало 960 чоловік у чотирьох станицях: Львівській, Івано-Франківській, Тернопільській та Дрогобицькій. Через 17(!!!) років–у 2009–нас залишилося в живих 205, а у 2012 році–130,–і це природно, враховуючи що усім більш, як 80, це–Божа милість і… героїзм. Маємо багато ворогів, але і багато друзів, особливо серед молоді, яка найкраще усвідомлює наші пориви і почуття, коли в їхньому віці брали зброю в руки, щоб вибороти так вимріяну незалежність. Прикро, що титуловані історики до тепер не можуть усвідомити, звідки ми взялися? Ми перезахоронили сотні побратимів, копаючи могили та відправляючи панахиди на них кожний рік. Робимо надалі, що ще в змозі зробити з надією, як писав про таких наш великий земляк „Каменяр"–І.Франко: „Нехай прокляті ми і світом позабуті, ми йдем вперед, рівняєм правду путі–а щастя всіх прийде по наших аж кістках".

---

(1) О. Субтельний. *Україна. Історія.* – Київ, 1994. - с. 597.

(2) С. Музичук. І. Марчук. *Українська Павстанча Армія.*- Рівне. 2006. - с. 50.

(3) В. Д. Гайке. *Українська дивізія „Галичина".* Торонто-Париж-Мюнхен. 1970, - с. 21-27.

(4) В. Сірський. *УПА і дивізія „Галичина": факти і фантазія.* - Торонто, 2000. - с. 64-65.

(5) В. Д. Гайке п. 4 .- с. 42.

(6) О. Субтельний. с. 597. Armstrong J.A. *Ukrainian Nationalism*, New York-London, 1963, p. 335.

(7) *Збірник документів і матеріалів.* Київ. 2004. - с. 453.

(8) Е.Загачевський. *Спогади фронтовика.* Одіссея сірого коляборанта – Мюнхен 1952. - с. 84.

(9) В. Д. Гайке. п.4. - с.44.

* * *

28 квітня–день проголошення створення Української Дивізії військ СС „Галичина" (згодом 1-ша УД Української Національної Армії). Що ж це за формування з точки зору сьогоднішньої України, держави начебто незалежної і водночас невільної духовно? Пересічний українець знає про неї небагато, переважно із джерел спотворених, поданих імперською Москвою.

Незважаючи ні на що, герої Дивізії „Галичина", як і герої УПА не потребують ніякої реабілітації. Матінка історія все розставить на місця, всіх розсудить.

Ігор Аркуша

Михайло МУЛИК

ІЗ ДВОХ ЗОЛ ВИБИРАЛИ МЕНШЕ, щоб, набравшись сил, побороти його...

Що могло знати населення України про дивізію „Галичина", коли її вояків чорнили, обливали брудом, навішували на них різні ярлики, як на ворогів народу, есесівців?

На створення українського війська німці йшли неохоче, з великим спротивом, оцінивши критичне становище на фронтах, і то стверджували, що командування зробило велику помилку, створюючи з українців дивізію. Мовляв, пройшовши вишкіл, одержавши зброю, вона виступить проти нас, так, як партизани УПА воюють проти наших військ на Волині і в Карпатах...

У 1943 р. стало зрозуміло, що німці програють війну. Ветерани Січових стрільців і УГА разом з Українським комітетом у Львові, обдумавши ситуацію, вирішили, що на руїнах двох окупаційних систем постане вільна Україна. Без своєї армії вона буде фікцією. І Український комітет під керівництвом д-ра В. Кубійовича підтримав ініціятиву німецького губернатора д-ра Вехтера про створення української дивізії для боротьби з більшовизмом. В Кубійович поставив ряд вимог, зокрема–про амністію політичних в'язнів, у тому числі Степана Бандери та Андрія Мельника. Але Вехтер погодився звільнити лише 150 осіб з умовою, що вони зголосяться до дивізії. До того ж, німці скоренько призначили головою управи полковника А. Бізанца, німця родом з Галичини, який добре знав українську мову і служив офіцером в українській армії у 1918 р.

Отже, у складній воєнній ситуації витворилася нова можливість з Божою допомогою підняти „червону калину"–символ потоптаної нашої Батьківщини. Метою у вояків було не будування „нової Европи" чи служіння загарбникам, а створення своєї Української держави.

До дивізії зразу зголосилося більш як 82 тисячі чоловік, чимало студентів. Зарахували і направили на вишкіл 22 тисячі. Ми брали зброю, бо знали, що треба обороняти рідну землю від зайд-окупантів–гітлерівців і більшовиків. Ми знали: якщо переможуть гітлерівці, Україна буде поневолена так само, якщо переможуть більшовики. Тому завданням було після вишколу переходити до УПА.

Тепер коротенько, чому ми з братом пішли добровільно до дивізії „Галичина". Наш батько був старшиною Українських Січових Стрільців,

патріотом України і так нас виховав. Словом, до війська зголошувались добровільно, бо вважали за честь бути воїном і захищати Україну, свій народ.

Членом ОУН я став у 1937 році. Провід ОУН виступав проти вступу до дивізії „Галичина" членів ОУН, але нелеґально, за особливим завданням, була вказівка зголошуватись, щоб мати там своїх людей. Перший набір відбувся у липні, а 8 листопада відбув на збірний пункт і я. Ввечері відправили на польську територію, в Гайделяґер. Тут відбирали до різних частин і відпрявляли у різні міста на вишкіл. Наша сотня була направлена до міста Білефельда, де фахівці вермахту вишколювали нас на телефоністів і радистів.

Після вишколу в Білефельді частини для формування дивізії були згруповані в Нойгаммері. Вояків розподілили по різних полках, батареях, куренях. Тут же проводились великі спільні навчання-марші. Йшли розмови, що будемо вести бої в районі Городенки. Але не так сталося.

У 1944 р. на Зелені свята прибула делеґація зі Львова–просити командування відправити війська дивізії на оборону міста. Відбулася велика парада з підняттям національного прапора. А через деякий час у район Бродів були відправлені квартир-команди. Після цього стали відправляти полки. Спочатку зупинились у Перемишлі, а потім на станції Зимна Вода перед Львовом. Уночі приїхали до Ожидова. В пітьмі вивантажились і прибули в село Кути біля Олеська. Раненько люди довідались, що це дивізія „Галичина", дуже радо зустріли, приносили молоко, вареники, сметану.

...Було це в неділю. Ми, військові, які були на кілька годин вільні від служби, пішли у село. Тут же прибув посильний штабу дивізії (а служив я радистом при штабі) і повідомив нас, що будемо відступати. Ми прибули до своєї чоти. Через кілька годин інший наказ від командувача цим фронтом–не покидати позиції. І тут сталося те, чого ми чекали від такої команди: були вже оточені.

Наш рій знищив усю апаратуру, автомобіль, на якому була ця апаратура. Організували групи прориву. Особливо був активним мій друг Михайло Червінський, який мав кулемет, а я–стрічки з набоями. В одному селі взяли полонених. Це були чоловіки з Хмельницької, Вінницької областей. Забрали в них зброю і кажемо: йдіть куди хочете. „Не підемо, більшовики нас розстріляють",–відповідали вони.

Увечері наші офіцери вирішили прориватись із оточення. Зав'язався тяжкий бій. У болотистій місцевості зупинились перепочити. На другу добу повернулись у хутір, біля якого стався бій. Зайшли до якогось господаря, у стодолі залізли в солому і поснули. Прокинувшись, побачили повне подвір'я москалів. Ґазда з ними розмовляє і каже, що тут були бандити, грабували і не має що їм дати їсти. За якийсь час солдати пішли. „Напевно, потрібно йти, бо господар не надійний",–

кажу я Червінському. „Дочекаймо до вечора, а тоді будемо з ним говорити"–відказує той. Аж тут заходить ґазда з сином. Михайло вилазить із соломи та хліба просить...

Ґазда підняв крик: „Забирайтесь геть з моєї оселі!"–і вийшов. А невдовзі у двері увірвалися солдати. Нам зв'язали руки і відправили під конвоєм на приймальний пункт. Тільки через добу дали напитися.

Потім повантажили у товарні вагони і везли отак на одній солоній рибі без води кільканадцять днів, поки не опинилися ми в Тульській області. А там–каторжні роботи на вугільних шахтах і допити.

Нам з Михайлом Червінським пропонували працювати на НКВС, хотіли, як радистів, закинути за лінію фронту, та ми відмовились. І знову–допити. Після року слідства, яке так і не зарахували до терміну ув'язнення, московський трибунал дав нам по десять років позбавлення волі і по п'ять–позбавлення прав.

Ми вижили, витримали катогу. Але тисячі молодих українських вояків поклали своє життя на вівтар Батьківщини–під Княжим, Початами, Олеськом... На жаль, не часто про них згадують. А вони ж думали про краще майбутнє України, знали, що віддають життя за те, щоб інші жили вільними на своїй землі.

З нагоди 40-ї річниці дивізії „Галичина" кардинал Йосиф Сліпий 15 квітня 1983 року сказав:

„Був би нікчемний нарід, коли б не шанував своїх героїв, своїх вояків, що хотіли для нього волі, щастя і добра, і за це готові були віддати своє життя. Кожний нарід будує пам'ятники загиблим у війнах. У кожній державі є пам'ятники невідомому воїнові, і кожний нарід згадує з вдячністю тих, які віддали себе в жертву за нього. Робім це постійно і ми, як робили досі. Нехай згадка про Українську Галицьку дивізію живе постійно з нами, як велике свідоцтво наше перед народами, що ми прагнемо волі, державности і за це готові на найбільші жертви, щоб правда, справедливість і мир були і на нашій землі, яку дарував нам Бог. Згадаймо щирими молитвами усіх, хто загинув за волю України і її Церкву. Працюймо, щоб їхня жертва не була тільки спомином для нас, але бажанням здобути те, за що вони загинули. Шануймо великі дні нашої історії, щоб від них учитися".

Ми, колишні воїни Першої Української дивізії „Галичина", хочемо, щоб нинішня молодь була гідна своїх попередників, стояла на захисті молодої незалежної України, брала активну участь у відбудові економіки, вела боротьбу з тими структурами, які підривають економіку, створюють мафіозні групи, яким байдужа доля України. А юнаки, які вступають у лави українського війська, щоб чесно несли службу, дотримувалися закону і присяги. Адже служити своїй Україні–це велика честь і гордість. Будьмо патріотами і любімо Україну.

(„Українське слово")

Спомини

Петро ПІЛЬКІВ

ПІЗНЯ ОСІНЬ У СЛОВАЧЧИНІ

Наша формація, що називалася „Яґдцуґ" (мисливська чота) підлягала 1-му курені 30-го полку Дивізії „Галичина", командиром якого був Hauptshumfuhrer (сотник) Зіґфрід Кльокер (нар. 1911 року). Командирами нашої чоти за чергою були хорунжі Корнило Медвідь, Микола Лепкалюк, Іван Бендина, Микола Оглюк. Більшість вояків чоти–це юнаки, які закінчили основний вишкіл у Мальті, Австрія, й були перенесені до Дивізії у Словаччині.

Я, що ще недавно був гімназійним учнем в Галичині, опинився у Словаччині, в селі Долька Марікова, де ще вчора червоні партизани забирали в людей хліб і корови, й ми мали завдання їх оберігати.

Одного дня до школи, в якій ми заквартирували, прийшов чоловік і запитав, що йому робити, бо підготова до весілля його дочки вже почалася, а партизани прийдуть знову й все заберуть. Наш командир, хорунжий Микола Оглюк, сказав таке: „Дорогі вояки, нас тут у селі замало, щоб ми могли собі дозволити на таку небезпечну акцію, але я хотів би почути й від вас, що й ви про те думаєте". По короткій нараді ми рішили тому господареві допомогти, на що наш командир дав згоду. 1944 рік–це був час, коли для таких молодих, як ми, найглибша вода була по коліна. Проте ми собі усвідомили, що ми не йдемо на весілля, а на розвідку проти партизанів і тому мусили провірити околицю, щоб не попасти в засідку, бо місце було дуже сприятливе для партизанів,

Пізно увечорі нас п'ятьох, добре озброєних, вибралися в дорогу. Був місячний вечір і нам треба було підходити обережно, щоби не зрадити, що нас тільки п'ять. Згідно з договоренням, ми зайшли до крайньої хати, в якій були заслонені вікна й на нас чекали господарі. Більш нікого там не мало бути. Очевидно, на таке договорення не зважали словацькі дівчата. Вони прийшли із весільним добром, щоб нас погостити й при цьому заспівали:

Чемусь си не пришел, як жим ти казала,
Билам ті дала щоси вечерала.
Я си вечерала смажену рибічку,
Билам ті дала праву половічку.
Праву половічку і смачну губічку,
Же бис ти знал же маш фраєричку.

Правда, кожний з нас скористався із смачної „рибічки", але на „сладку губічку" не було часу, бо партизани підійшли близько. Але

Ідентифіковані автором вояки: посередині (з трьома зірками) хорунжі: Іван Бендина (зліва)–командир чоти, Микола Куриляк–тимчасовий інструктор; десятники (з одною зіркою)–командири роїв: зліва–Черлінка, справа–Я. Базюк; лежить з чеським кулеметом Зубик; стоять зліва: Левко Марків (третій), Горачук (шостий); стоять справа: Ю. Держко (четвертий), брати Володимир і Ярослав Яримовичі (п'ятий і шостий); перед Бендиною: кулеметник Петро Пільків—автор допису.

серед ліса наші автомати створили таке „ехо", що хтось міг подумати, що нас тут немало, й непрошені гості зникли.

Над ранком, повернувши до нашої частини, мій добрий друг Славко Базюк здав поручникові Миколі звіт: „Ми всі цілі і здорові, тільки гітара, з якою я тягаюсь ще зі Львова, зазнала тяжкого поранення."

* * *

Незабаром нашу чоту післано в Поваржську Бистрицю, де стережемо моста через річку Ваг, куди переходили тисячі працівників фабрики „Збройовка".

Одного ранку до моста пригналися коні з возом, який був з будою, що нагадував мені циганів. На возі жінка з малими дітьми й чоловік із покривавленим обличчям. Яка була для них радість, що вони стрінули нас, дивізійників, бо до моста за ними зближався інший один віз з вояками чеської армії, які побили наших біженців, що втікали від „братаруса". Недалеко моста була школа, в якій квартирував штаб батальйону Кльокера. Тут виконували службу хорунжий М. Бігус і секретар Л. Мазуренко. Нам було дозволено тих людей примістити у вигідному місці під нашою охороною з повною обслугою нашого кухаря, а хлопці розійшлися по приміщеннях наших двох сотень і зібрали немалу суму грошей і харчів на дальшу дорогу для „наших гостей".

Таких випадків траплялося більше, та, на жаль, про них не часто згадують.

Ярослав ВЕНЬҐЕР

НА РЕКРУТСЬКОМУ ВИШКОЛІ

Продовження з ч. 4, 2012

Ми опинилися у військовому вишкільному таборі Гайделяґрі, а в тому часі в голові від всяких думок роїлося, насувалися різні думки, хто з нас вибрав краще? Чи мої односельчани, що на Левандівці всі повтікали і не пішли до Дивізії, чи ми вибрали краще, що опинилися тут у тому військовому таборі? Полягали спати на гарних чистеньких м'яких матрасах, в бараку тепло, а ми були вимучені до крайности довгою дорогою та різними думками, то скоро заснули, здавалося що ще ніколи перед тим так солодко не спалося, як тої ночі.

Вранці свисток, вставання, швидко миємося, снідаємо лише чорною кавою, бо харчів ніяких ще не дали нам. Після сніданку свисток, збірка, все скоро на свисток, це ж військо, а не якась „цивільна банда", хоч ще в цивільному „лахмітті". По сніданку повели нас до лікарської комісії „асентирунку", лікарські оглядини відбувалися у великому чистенькому бараці, з деяким лікарським устаткуванням, було трьох лікарів, розібралися наголо, як мати народила. Міряли нас, важили, стукали по грудях, по плечах, заглядали в рот, у вуха, очі та ще деінде,

і все нотували. Я думав: ось, може якусь ваду знайдуть у мені, наженуть додому. Ото була би несподіванка! Але де там. Усі хлопці здорові, мабуть, що нас таких вибрали з Бавдінсту.

По обіді збірка. Під магазином стали в чергу, через широкий отвір кинули коци, а тоді на коци вояцький виряд: піджак, штани, дві пари черевиків, шкіряний пояс, спідня білизна, светер, „торністра" (наплечник+палатка), шолом, палатка з кілками, їдунка та ще деякі інші дрібні речі. Я ледве підніс коц з тим вояцьким майном. Вернулися ми з тим усім до бараків, перебралися в наші мундири, ройовий показав нам, як всі інші речі гарненько скласти до наплечника, і повчав нас, щоб щось не загубити, бо часто буде відбуватися перевірка–як вояк щось загубить, то муситиме платити. Ітак в той незабутній день ми стали вояками–„охотниками" Української Дивізії „Галичина". Мундири наші новенькі, тепленькі, дві пари сильних черевиків, одні на ногах, а другі запасні в наплечнику, позакладали ми на голови шоломи, і жартуємо: „Ось, бачиш, Іване, тепер тебе і рідна мама не впізнала б у тому сталевому „баняку". Що не пасувало, вимінюємо між собою. Своє та цивільне „майно" запакував у куферок, видовбаний вуйком Йосифом з верби, написав на ньому домашню адресу й здав, щоб вислали до тата. Все проходило так скоро, що навіть не було часу подумати що діється вдома. Наступала гостра зима. Як вже лягав спати, огортала туга за ріднею, за хатою, і якась насувалася тривога. Ніхто не знав і не міг збагнути, яка дальша доля чекає нас. Згодом написав до тата другого листа: тату, я опинився в Дивізії, мені тут добре, не переживайте за мною. Тато відписав: сину, що ти зробив, всі хлопці в селі вдома, а ти в Дивізії? Ті слова додали мені жалю, і я в душі почав докоряти собі: може я справді зле зробив? Невже я дурніший за моїх ровесників односельчан? Але своєї долі і конем не об'їдеш.

А тепер, коли ми надягли на себе військовий мундир і стали маленькими військовими пйониками, не було часу на роздумування, бо весь час військове зайняття, все для нас нове, то нас виснажує. А харчі, малі порції, замалі для нас молодих, а особливо зупа зарідка, забагато в ній брукви.

В грудневий час взялася гостра зима, морози і сніги, нас рекрутів щодня гонять по снігах на муштру й військову заправу. Команда німецькою мовою, бо багато вишкільників старшин та підстаршин були німці. Одної неділі у військовій каплиці ми складали військову присягу на вірність служити Німецькому Райху в боротьбі проти більшовизму. Біля престола стояли ґранатомет, скоростріл і три кріси, зложені в козел. У час присяги деякі вояки майже вголос кричали: „Ні! Не будемо служити Німеччині!" Треба було стримувати їх, щоб за свій язик не попали в клопіт. Після присяги сказали нам, щоб ми написали до своїх родичів, що звідси скоро виїжджаємо.

І так було. Десь за тиждень до латинських Різдвяних Свят ми відмаширували на станцію, завантажилися до товарових вагонів. Вагони були чисті, посередині велика кругла піч, біля неї трохи дров і відро коксу, а по боках свіжа солома. Їхали ми на вишкіл досить довго, бо в той час альянські літаки сильно бомбардували Німеччину цілими днями і ночами. Для нас то було дивно. Їхали через Берлін, Ґамбурґ, Бремен. В дорозі наш транспорт ставав на відпочинок. Тоді жінки з Червоного хреста мали готові харчі, давали нам гарячу зупу, каву, хліб і дещо до хліба, часами кусень ковбаси або бляшка сардинків на двох. Ми мали можливість трохи помитися.

Приїхали ми до міста Ольденбурґу, поблизу Голляндії і Північного моря, увечорі на другий день латинських Різдвяних Свят 1943 року. На станції нас стрінули старшини й підстаршини німецького Вермахту, бувші фронтовики, що здобували Крим. Вони на лівих рукавах блюзи мали нашиті бляшки з мапою Криму. Скрізь було дуже темно, на станції і в місті, хоч око вибери. Це протилетунська оборона.

Німці час до часу присвічують маленькими лямпками, зробили збірку в три ряди, на наплечниках написали крейдою число, наплечники повезли, а ми ішли через ціле місто до касарень й зупинилися на широкій площі. В темряві завважуємо, що з трьох боків бовваніють величезні будівлі. Це–„Еливек Казерне". На другому поверсі вже були наші хлопці, які прибули раніше. Вони в нічних довгих сорочках почали вибігати з кімнат привітатися з нами, але їх післали спати. В дорозі я був дістав „коросту". Мені дали мазь і за три дні вигоївся.

Тої ночі ми спали у великій залі на голій підлозі. Вранці після миття й сніданку чорною кавою повели нас у місто до лазні. У денному світлі оглядаємо наші касарні, гарно збудовані з червоної цегли, місто гарне чистеньке, міський транспорт–тролейбуси, тут інший світ, інша сторона, снігу нема ані морозу, на городах зеленіє городина. З лазні ми повернулися в обідню пору, добре вимиті, відсвіжені, смачний обід з'їли у великій гарній їдальні при кухні. Після обіду розділили нас по кімнатах. Нас, двох новаків, приділили до кімнати, де вже було вісім хлопців і ройовий німець, що спав разом з нами. Кімната чистенька, добре обігріта, в кімнаті 5 двоповерхових залізних ліжок, і одне для німця, нашого ройового „унтерофіцера", на ліжках добрі матраци, три коци, маленька подушка, біля кожного ліжка два маленькі столики, в кімнаті шість шаф, одна шафа служила для двох вояків, а шоста шафа–половина для нашого ройового, а друга половина для знаряддя чищення кімнати. Посередині кімнати великий стіл, на шафі нагорі клалося наплечники, на них шоломи, збоку банки з газмасками, а в шафу вішалося шинелю, пояс з багнетом і набійницями, польову лопатку, і були полички на їдунку, польову пляшку, на хліб–та поличка завжди була порожня. Як нас двох новаків увійшло до кімнати, то

ройовий німець привітався з нами й сказав нам, що ми будемо носити скоростріла, „машінґевір-34" і скриньки з амуніцією до нього, бо ми були ростом більші й фізично сильніші. Тут був перекладачем, дещо старший за нас, Сало. Після формального привітання з ройовим і хлопцями стрілець Сало пояснив нам, як робиться дижур в кімнаті–„порядки", як дижурний вояк голосить службовому перед спанням, як службовий підстаршина приходить „відбирати кімнату", по-німецьки „Штубе абнемен". Опісля нас двох новаків пішли з ройовим-німцем до маґазину по зброю, де видано нам кріси, багнети, лопатки і газмаски. Наш ройовий сказав, що мусимо запам'ятати нумери свого кріса і багнета. На коридорі в стінах були спеціяльні заглиблення, де ставилося кріси.

І так почався наш важкий військовий рекрутський вишкіл. Наш ройовий був доброю людиною, ніколи не знущався, як деякі інші німці, але все відбувалося на свисток і „шнель": польові вправи, муштра з крісом, стріляння з сліпаків і гострої амуніції, а найгірше для нас давався взнаки дижур у кімнаті, який припадав щокілька днів, а також чищення вмивалень і туалетів. Дуже часто припадало йти до кухні чистити бараболю. Майже щоночі алярми, налети альянських літаків. Як гуділа сирена, ми мусили скоро вбиратися, хапати свій шолом, газмаску й кріс, та бігти до пивниці. Бували ночі що і два-три рази були алярми. З Ольденбурґу я написав листа додому, а всі листи давалося до військової канцелярії для цензури. Я написав до тата, де знаходжуся, що здоровий, що мені тут добре. За якийсь час отримав листа з дому. Сестра пише, що вона дуже скучає за мною, що я снився їй, то може я скоро приїду на відпустку.

На наше Різдво Христове нас огорнула невимовна туга за ріднею, за друзями, з котрими щороку ходив колядувати до сусідів, всі тії думки роїлися в голові, і важким сумом залягали на душу.

Німці ставилися до нас дуже добре в той святковий час. На наш Святий вечір у великій залі приготовили святково прибрані столи, за які засіло нас близько 200 вояків. Поставили вино (пляшку на чотирьох) і миски з харчами, не було ні куті, ані вареників чи голубців. Промовляли: лейтенант–командир нашої сотні, він побажав нам доброго здоров'я, успіхів у нашій військовій науці; „штабшарфюрер"-бунчужний після промови роздав маленькі пакетики, в яких були папір до писання, олівець, шоколяда та ще дещо. Ті дарунки прислала Військова Управа Дивізії „Галичина". Промови перекладали два перекладачі („дольмечери"), які зброї не носили, а були до диспозиції наших вишкільників–всюди з ними були.

На Різдво зранку німці повели нас до церкви, мабуть, протистанської. Німецької мови ми не розуміли, але набожно вислухали Богослуження і проповіді священика. Щиро молилися, а в той час наші

думки линули далеко в Україну до наших рідних.

Кілька днів після Різдва, в обідову пору, приїхав фотограф робити знімки до „Зольдбуху"–військової книжки. Знімки вийшли бідненькими, бо все було „на шнель"; ми навіть не мали часу причепити пагони на рамена, бо на вправи не носили їх, щоб не нищилися. За декілька днів знімки були готові: одну причепили до військової книжки, друга пішла до архіву, а дві дали мені.

Я написав до тата листа, що здоровий, що мені тут добре, щоб не переживали за мною, і післав їм одне фото, а тато відписав: ой, сину, я бачу, яке тобі добро, як ти помарнів.

Ми всі помарніли, бо нам, рекрутам, військовий вишкіл давався взнаки, бо все для нас було нове, незнане.

Майже кожного тижня до нашої сотні приїздив старшина-українець на інспекцію. Він був дуже строгий, наші вишкільники боялися його й не любили, як він звертав заввагу. Ми також не любили його, бо після обіду він збирав нас до великої залі вчити німецьких маршових пісень, яких ми ніколи не навчилися, а старшина злився на нас. Наші вишкільники того від нас не вимагали, вони тільки кричали, щоб співати „айн лід"–пісню, ми в марші співали українські пісні.

Ми скоро опанували німецьку командну мову, а зчасом трохи мови вчили один одного.

Я зареєструвався за званням як кравець („шнайдер"). Одного дня на ранішній збірці „штабшарфюрер" назвав моє прізвище. Я з ним пішов у касарню й він дав мені пачку з приборами до шиття і наказав перевірити на усіх фіранках петельки і ґудзики й направити, де треба. Направа фіранок зайняла цілий тиждень часу. Додому писав раз на два тижні. Одного разу тато прислав мені малий пакунок, в ньому було сушене печиво, листки тютюну та ще дещо. В іншому листі писав, що вкінці грудня 1943 р. німці розстріляли з нашого села 12 мужчин. Я їх знав, вони були дуже активні в селі, члени ОУН, це мене дуже вразило, і я відчував ненависть до німців, та дивувався, чому вони такий страх мають від членів ОУН, а в своїй адміністрації затруднюють більшовицьких аґентів, польських шовіністів, так званих „фолькдойчерів". Наприкінці лютого мені лист вернувся. Незабаром нам було сказано, що біля Тернополя відбуваються фронтові бої.

Кілька разів в неділі роями німці водили нас у місто Ольденбурґ вчитися вояцької поведінки на вулицях у місті, особливо, коли вояк проходжується, не проминути офіцера, не віддавши йому почесті (салюту), навіть як він іде хідником по другому боці вулиці.

Дещо дальше від наших касарень були великі касарні „Гіндербурґ Казерне", де у великій театральній залі німці водили нас на розвагові „вистави" та практичні вишкільні військові фільми.

Наш „штабшарфюрер" часом вночі приходив до кімнати з батарейкою, відкривав коци й нюхав ноги, чи воняють. Як знайшов котрогось вояка, що не помив ніг, то зганяв його з ліжка мити ноги і завдавав кару „гінлеґен"(„Лягай! Вставай!) або скакати жабкою з 20 разів. Німці часами жартом казали, що про ноги треба більше дбати, як про голову, бо ноги тебе по світі носять. І дійсно для вояка-піхотинця було дуже важливо мати весь час здорові ноги.

Один вояк у нашій сотні був незграбною „офермою", він не міг тримати крока в марші, то посилали його назад сотні, і він ішов собі сам. Ми всі з того сміялися, що він собі йде „незалежний". Одного разу, на вправах у лісі, німці крикнули, що на нас біжуть „вовки". Всі вояки в момент переложили кріси через плече й повилазили на дерева, а „оферма" трішки підліз та скоро впав аж ніс запхав у землю. Наш лейтенант скликав цілу сотню кругом лежачого вояка, легко торкнув його своїм чоботом і крикнув: „Авфштейн!" Вояк помалу підвівся, лейтенант зганьбив його за незграбність. Після того його з нашої сотні забрали. Чи він дійсно був такий „клумзий", чи тільки так вдавав, важко сказати.

З іншим вояком трапився нещасний випадок. На вправах він скакав в „штелюнок" (глибокий рів) і якось стрілив собі зі свого кріса під бороду. Куля порвала йому гортанку й він помер у шпиталі.

На вправи ми вживали „сліпаки"–дерев'яні кулі, які були двоякі, одні мали всередині дірку, що кулі вилітали з цівки відразу й тріскали, а інші були тверді, що на віддалі трьох метрів голе тіло могли поранити.

Було, мабуть, в половині березня 1944 р., коли несподівано наказ: спакувати свої речі, здати зброю до маґазину, звідси від'їжджаємо. Де, ніхто не каже. Воякові не кажуть, де він їде, це є військова таємниця. Ми гарненько зложили своє військове майно в торністри, зброю здали, опустили гарні „Еливик Казерне" й маршом зайшли на станцію, всіли в гарні теплі пасажирські вагони-„пульмани", і тим разом їдемо на схід. Дуже часто поїзд зупинявся, бо альянські літаки сильно бомбардували Німеччину. В дорозі ми діставали теплу горохову зупу, кашу, хліб і дещо до хліба. Ми їхали два, а може й три дні до призначеного місця. Приїхали вночі.

То був Нойгаммер, величезний військовий полігон, пісковий ґрунт, багато шпилькових дерев і лісів, дуже пригожий для військових вправ, між деревами муровані касарні, різні будівлі і бараки, скрізь багато війська, різного рода зброї, крім нас, українців, німці, босняки, хорвати та інші національності.

Йосиф СІРКА

ВІН ОЧИСТИВ ДИВІЗІЮ „ГАЛИЧИНА" від МОСКОВСЬКОЇ БРЕХНІ

Ярослава Гайдукевич: *На життєвих і творчих перехрестях: Роман Колісник*

Тернопіль, „Джура", 2012 (407 сторінок).

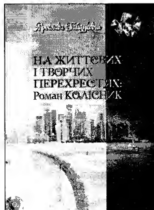

Роман Колісник був тою людиною, яка не шкодувала своїх сил і фінансів, щоб світ довідався правду про українську дивізію „Галичина", якої він сам був учасником. Незважаючи на те, що живих свідків тих далеких подій залишилось вже не так і багато, але правда про це військове формування перемагає. Багато з тих, колись молодих патріотів-ідеалістів України, які готові були жертвувати життям за незалежну Україну, відійшли передчасно у вічність і про них вже ніколи нічого не довідаємось.

По іншому склалася доля „дивізійника" Романа Колісника. Незважаючи на те, що, як сам пан Роман висловився: „моя вдача здавна хворобливо встидлива і боязка. І без амбіцій вибиватися...", він все ж вибився у загальновизнаного письменника не тільки в діяспорі, але й в Україні.

Гадаю, що жодні інші військові формації Другої світової війни не зазнали такої брехливої пропаґандистської нагінки, як цьому було (і ще й досі триває) з брехнею про УПА та дивізією „Галичина". Їх звинувачували у всіх можливих гріхах, з яких був найбільшим–коляборанство з фашистами. Все це було тільки тому, що йшлося про відданих патріотів України, які хотіли бачити свій народ вільним від окупантів, незалежно, чи вони нацисти, чи комуністи.

На 407 сторінках книги Ярослави Гайдукевич читач знайомиться з людиною, яка, чи не найбільше з дивізійників, внесла світла у роз'яснення причин і мети дивізії „Галичина". У вступній статті „З такими генами прийшов на Божий світ" (стор. 5–36) Гайдукевич подає життєвий шлях Романа Колісника, який у 19 років добровільно зголосився до дивізії „Галичина". Саме вчинок цього юнака є яскравим прикладом того, що українська молодь воєнного періоду жила ідеалами служити Батьківщині, Україні, а не Гітлерові, чи Сталінові. Роман Колісник пройшов вишкіл і війну та тяжкі повоєнні роки–спочатку в Німеччині, потім в Австралії і, зрештою, в Канаді.

Цей патріот-ідеаліст міг би бути прикладом для молоді в Україні, де у школах обмежують вивчення української історії, де серед молоді зростає тенденція виїхати за кордон, щоб заробляти гроші й купувати гарні речі. Брак патріотичного виховання, любови до своєї країни віддзеркалюється зокрема у байдужості студенства до подій в Україні. Обіймання посади міністра освіти Д. Табачником, який вже не раз ображав не тільки історичні постаті України, але й сам народ, було б достатньою причиною до повстання студентів у будь-якій цивілізованій країні, а українські студенти не спромоглися в жодному вищому науковому закладі масово запротестувати, страйкувати проти цього українофоба.

В часі, коли в українських вишах купують оцінки на іспитах, купують свідоцтва, дипломи, наукові титули, було б доречним звернути увагу на життєвий шлях Р. Колісника. Цей журналіст, письменник, науковець, громадський діяч, меценат вже 1946 р. навчався в Українській високій економічній школі в Мюнхені. Він вивчав німецьку й англійську мови, був два роки лісорубом в Австралії, а потім, вже не „першої молодости," переїздить до Канади, де продовжує працювати, а увечері навчатися. В Канаді він закінчив технікум та університет, але ніколи не забував про Україну. До Канади переїхав саме задля України, бо бачив, що тут може для неї більше зробити, ніж в Австралії.

В розділі „Документи, Грамоти..." (стор. 41-62) поміщені деякі документи та світлини Р. Колісника, які він передав до Тернопільського обласного краєзнавчого музею (понад 1500 одиниць).

Основний розділ „Листи" (стор. 64-392) є свідченням активної діяльности Колісника–журналіста, письменника, діяча і, в першу чергу–патріота України. Поміж численними людьми, з якими Р. Колісник провадив листування, знайдемо проф. О. Горбача, проф. В. Кубійовича, Ю. Стефаника, І. Кедрина-Рудницького, проф. В. Жилу та багатьох інших діячів української науки, культури та політики.

Особливу увагу привертає листування з родиною проф. О. Горбача, з якою його поєднувала не тільки ідея розвитку української науки, ширення правди про український визвольний рух під час Другої світової війни, але й дружба. Посередництвом пані Ґалі-Анни Горбач Колісник був у зв'язку з німецькою групою Amnesty International, яка опікувалася деякими українськими дисидентами в СРСР. Автор цих рядків сам завозив матеріяльну допомогу Л. Лук'яненкові, Осадчому, О. Шевченкові, В. Овсієнкові, М. Гориневі та ін. від групи, організованої Р. Колісником та німецькими „опікунами" дисидентів. Роля пані Ґ.-А. Горбач у допомозі українським дисидентам (зокрема таким як В. Мороз, подружжя Руденків та Й. Тереля) досі ще належно не оцінена, але саме із листування можемо побачити хоч крихітку тої праці,

яку провадила ця мужня жінка, яка відома також численними перекладами українських поетів на німецьку мову, передовсім поезії В. Стуса, коли той мучився у совєтському концентраційному таборі.

Надзвичайно важливим вкладом Р. Колісника є його діяльність щодо роз'яснення заснування, мети та існування дивізії „Галичина". Саме листування з В.Кубійовичем (стор. 117-125), який був не тільки відомим вченим-географом, картографом, але й очолював Український Центральний Комітет–єдину офіційну, визнану німцями, організацію, яка займалася соціяльною опікою українців у Генеральній губернії. 1943 р. Кубійович брав активну участь у створенні дивізії „Галичина". Листування між Колісником та Кубійовичем вказує на важливість появи книги-спогади майора дивізії „Галичина" Вольфа-Дітріха Гайке (Wolf-Dietrich Heike „Sie wollten die Freiheit", 1973) українською („Українська дивізія „Галичина"; Історія формування і бойових дій у 1943-1945 рр., Торонто-Париж-Мюнхен 1970) й англійською (W.-D. Heike, The Ukrainian Division "Galicia" 1943–1945; A Memoir, Toronto-New York 1988) мовами.

Р. Колісник познайомився з книжкою спогадів німецького офіцера ще в рукописі і захопився нею, але щоб видати її книжкою в серії видань НТШ, про що він і радився з В. Кубійовичем, то потрібні були до них наукові коментарі. Колісник не тільки зайнявся перекладом спогадів, але й науково-дослідницькою працею. Він шукав матеріяли в архіві Гіммлера, який зберігається в Національному архіві у Вашінґтоні, досліджує та опрацьовує протоколи Військової управи Української дивізії „Галичина", які появилися книжкою 1990 р. Він один з перших звернув увагу на те, що у боротьбі проти більшовизму із 38 дивізій Waffen-SS (військ-СС) лише половина складалася з німців, а решта з інших національностей Европи, серед них одинока українська дивізія „Галичина". Він підкреслив також, що існував Козацький корпус і дві російські дивізії генерала Власова, але тільки українська дивізія під кінець війни вийшла формально зі складу військ СС і склала присягу на вірність українському народові!

Німецький офіцер своєю книгою підтвердив, що українські вояки у Дивізії були українськими патріотами.

Комуністична пропаґанда, яку продовжують ідеологи російської імперії, завжди дивізію „Галичина" називала коляборантами, нацистами. Вони ніколи не згадували, що в німецькому війську були дві російські дивізії генерала Власова та корпус козаків, бо вони не були українськими.

Саме у очищенні дивізії „Галичина" від комуністичної брехні велика заслуга Р. Колісника і сьогодні панує ясна думка і правда про те, що українські вояки дивізії „Галичина" були патріотами України, а мета їхньої боротьби була Незалежна Україна.

Після появи наведених праць про Українську дивізію „Галичина" появилася низка наукових праць таких поважних авторів як Т. Гунчак, М. Мельник, М.-О. Логуш та ін., але всі вони послуговувалися започаткованою працею Колісника, його порадами, допомогою. Загалом, науковий та письменницький доробок Романа Колісника, члена Національної спілки письменників України, становить майже 800 позицій, що для Колісника могла б бути зразком для молоді, яка виростає без любови до рідного краю, до рідної мови. Цей виходець із українського села пройшов світом (навіть написав книгу „Довкола світу", Київ, „Ярославів Вал", 2006), але любов до своєї мови, до своєї батьківщини зберіг, а доказом і підтвердженням цього і є поява книги про нього.

Вміщене листування Колісника з різноманітними людьми показує на широкий діапазон його зацікавлень, які постійно були поєднані з метою допомогти Україні, чи то вже на ділянці мови, літератури, історії, політики, чи просто матеріяльна допомога батькам та майже всьому селу, з якого він виїхав 19-річним, будучи на пенсії.

Про свої життєві „митарства" Р. Колісник дуже стисло говорить у „Postscriptum до біографій романа Колісника" (стор. 37-40): „Крім секретарювання в громадських організаціях, на пост котрих тяжко було кого-небудь знайти, бо ця „офіційщина" займає багато часу й треба бути „письменним", велику частину свого часу, поза звичайною працею, я присвятив, силою обставин, неординарним справам, а саме: допомозі українським дисидентам, підтримці єврейсько-українського товариства, авторам історичних праць про дивізію „Галичина" та, найбільше, журналові „Вісті комбатанта". (Всі пости в громадських організаціях неплатні. стор. 37).

Отаким скромним, але постійно активним і творчим є Р. Колісник, який не шукав країни, щоб більше заробити і щось розкішне купити, але постійно керувався любов'ю до рідної землі, для якої він творив, за яку боровся й бореться навіть на 90 році свого життя.

Шкода, що в книжці не наведено наклад, бо масовий наклад міг би знайти місце в українських шкільних та вузівських бібліотеках і книжка могла б спонукати читачів до патріотизму, який надає не тільки моральне задоволення, але й робить людину гуманною, а не захланною, яка гониться за заробітками, продаючи рідну землю, рідну мову.

Книга „На життєвих і творчих перехрестях" вчить нас не тільки як жити і працювати, але й як любити, щоб життя було повноцінним.

28.12.2012 р.

* * *

Якщо ми хочемо, щоб нас поважали інші, мусимо навчитися поважати самі себе.

Павло Загребельний–письменник

Вшанування пам’яті героїв

ВШАНУВАННЯ ПОЛЕГЛИХ ГЕРОЇВ У ТОРОНТІ

Українці-канадці щорічно вшановують своїх героїв біля пам’ятника в Українському парку в Торонті.

Цього року старший капрал Адам Винницький був у почесній варті на церемонії в День пам’яті й згадав 19 побратимів його загону, які загинули в Афганістані. 25-річний Винницький служив з своїм відділом Queen’ Own Rifles у Афганістані 2008 року з завданням охороняти пересування людей та постачання. –„Канада дала моїй родині дуже багато. Я гордий з того, що я канадець українського походження. Для мене це честь брати участь у сьогоднішній церемонії”–сказав він.

Євген Якович, дядько якого був військовополонений підчас Другої світової війни, продавав відзнаки-маків.–„Це українська громада офіційно вшановує тих, які віддали своє життя. Я ніколи не пропустив церемонію в День пам’яті”–сказав Якович.

Ніхто з рідні Ірини Мицак не є ветераном, однак для неї це важлива подія.–„Я хочу пам’ятати тих, що віддали своє життя за волю України. Я вшановую посвяту тих воїнів”–сказала вона.

Армін Конн, народжений 1926 року, український ветеран, відзначений багатьма нагородами, служав у летунстві СРСР.–„Я був летуном підчас війни, яку закінчив у Берліні. Я гордий з того, що ми принесли визволення з-під найтемнішої влади. 57 років я є членом Канадського леґіону. Кожного дня дякую Богові, що я в Канаді”–заявив Конн.

Члени почесної варти салютують пам’ятнику канадським воїнам українського походження.

Ветерани спостерігають за церемонією вшанування їхніх побратимів, які загинули в боях.

Фото: Дейв Томас / „Торонто Сан”

Понад сто осіб зібралося 4 листопада, щоб вшанувати пам'ять полеглих героїв, що підкреслив Павло Ґрод, президент Конґресу Українців Канади у своєму слові:„У цей врочистий день–11 листопада 2012 р.–канадці збираються разом по всій країні з почуттям гордости, поваги та вдячности тим, що пожертвували своїм життям, захищаючи Канаду–воякам, морякам, летунам та летункам, котрі служили та служать нашій країні–щоб вшанувати пам'ять про їхні діла.Протягом поколінь канадські воїни посвячували себе для захисту основних канадських цінностей і прав. Сьогодні, як і кожного року, канадці віддають належну честь пожертві, яку склали ці люди для того, щоб підтримувати мир і свободу в усьому світі. Як українські канадці, ми також згадуємо і віддаємо данину поваги мільйонам чоловіків і жінок, які боролися і гинули за свободу своєї батьківщини– України. Ми згадуємо і вшановуємо всіх канадців, які посвятили їхнє життя військовій службі, включно з десятками тисяч українських канадців, які гордо служили Канаді протягом усіх років. Українські канадці воювали за Канаду у всіх війнах, починаючи від англо-бурської війни 1898 року, в Першій та Другій світових війнах, у Корейській війні та в Афганістані.

Ми гордимося тим фактом, що українські канадці виконали свій громадський обов'язок на службі понад 100 років у наших збройних силах. Ми віддаємо належне жертвам, принесеним поколіннями канадців, тим, котрі загинули і тим, котрі повернулися пораненими з військових конфліктів по всьому світі заради захисту наших фундаментальних цінностей. Ми вдячні їм за нашу свободу.

Сьогодні ми нагадуємо, що наше прагнення свободи ніколи не було марним зусиллям, незважаючи на те, якою б важкою не була боротьба з переважаючими силами противника. Через боротьбу наших предків і наших співвітчизників Україна домоглася незалежности, і ми солідаризуємося з народом України, оскільки він продовжує йти по важкому шляху її демократичного розвитку";–заявив Павло Ґрод.

Марта ОСАДЦА

НА ЧЕСТЬ ОЛЕНИ СТЕПАНІВ-ДАШКЕВИЧ

У Львові відзначили 120-річчя від дня народження хорунжої Січових Стрільців Олени Степанів-Дашкевич. Концерт „Нескорені–нескореній!" 6 грудня 2012 р. відбувся в Будинку вчителя.

Народний самодіяльний хор учасників визвольних змагань, Української Повстанської Армії та ветеранів праці „Нескорені" при Українській академії друкарства під батутою художнього керівника Богдани-Олександри Сімович (Авдієвської) дав благодійний концерт. У концерті були виконані пісні різного жанру–маршові і ліричні.

7 грудня на Личаківському цвинтарі були покладені квіти на моги-

лу О. Степанів і відбулася поминальна молитва.

Також були покладені квіти на могили сина О. Степанів–історика, політв'язня та громадського діяча Ярослава Дашкевича та чоловіка–політичного і військового діяча, генерал-хорунжого армії УНР Романа Дашкевича, прах якого було перепоховано з Австрії, завдяки Братства „Броди-Лев", Нью-Йорк, США, на полі почесних поховань Личаківського кладовища.

Цього ж дня у приміщенні Львівської обласної бібліотеки відбулася урочиста академія з доповіддю відомого історика Івана Сварника.

А у Палаці мистецтв відбувся вечір, у програмі якого було багато цікавих виступів. За вагомий особистий внесок у створення музею-експозиції О. Степанів у Львові нагороду обласної ради отримав голова обласної організації Спілки офіцерів України Петро Костюк. Грамотою обласної ради нагороджений юнацький курінь ім. О. Степанів станиці Львів Національної скавтської організації України Пласт. Учасники урочистостей переглянули документальний фільм „Державники" (режисер Тарас Каляндрук), який розповів про життєвий шлях О. Степанів.

Представники Спілки офіцерів України поклали квіти і запалили лампадку пам'яти біля хати-музею леґендарної українки.

6 грудня 2011 року сесія Львівської обласної ради прийняла рішення про оголошення 2012 року Роком О. Степанів-Дашкевич.

КНИГА о. С. ЯРМУСЯ „ПРО СИЛИ ЗЛА..." ВИЙШЛА ТРЕТІМ НАКЛАДОМ

На вимогу людей, в Україні книга о. С. Ярмуся „Про сили зла..." вийшла третім накладом. Перший вийшов завдяки спонсорству церковної громади св. Володимира в Кенорі, Канада, друга–спонсорством кенорського жіночого т-ва ім. Ольги Кобилянської, третій–коштом автора. В одній презентації книги про неї було сказано:

„Книга С. Ярмуся містить вступну статтю під назвою „Ставити спротив силам зла", яку чудово написав Володимир Рожко. Епіграфом до неї він взяв слова: „немає нічого захованого, що воно не відкриється, ані таємничого, що не виявиться (Мт. 10:26)".

Книга містить розділи про створення дивізії „Галичина", причини її формування, про українців і євреїв, деякі короткі роздуми, „український антисемітизм", голокости та масові поховання в Україні, таємниці Бабиного Яру, ліквідацію української інтеліґенції та ін.

Тираж–1000 примірників.

***Віра КУНДЮК**, бібліотекар РДС*

Братство кол. вояків 1-ої УД УНА

ДО ІСТОРІЇ ЗАСНУВАННЯ СТАНИЦІ ТОРОНТО

18 липня 1950 р.

– Засідання ініціятивної групи (В. Молодецький, В. Бибик, В. Гриньох, Б. Лялюк) кол. вояків 1-ої УД УНА. Рішено скликати ширші ініціятивні сходини з метою заснування Станиці Братства в Торонті.

30 липня 1950 р.

– Ширші ініціятивні сходини кол. вояків 1-ої УД УНА в домі Союзу Гетьманців Державників–362 Bathurst St. Toronto. Присутніх: 23 особи.

8 жовтня 1950 р.

– Основуючі загальні збори в домі СГД.

Вибрано Управу Станиці і принято Статут: В. Бибик–голова, Ст. Ґула–заст. голови, В. Гриньох–секретар, А. Мазуренко–касир, В. Палієнко–член

– Контрольна Комісія–Яр. Клос і В. Молодецький

– 1-го грудня 1950 р. Головна Управа Братства в Німеччині затвердила склад управи і заснування Станиці.

– 18 листопада 1951 р. Перші Річні Загальні Збори Станиці в домі Канадського Леґіону. Головою перевибрано В. Бибика.

З ОБІЖНИКА ч. 3

Дорогий Друже!

У вислiдi Річних Загальних Зборів станиці Братства колишніх вояків 1-ої УД УНА, які відбулися 18 листопада 1951 р. в місті Торонто, та рішенням двох засідань новообраної Управи–в склад якої увійшло одинадцять людей–новообрана Управа умандатувалася в слідуючий спосіб: Голова–Бибик Василь, Заст. Голови–Пальчук В., Зовніш. Секретар–Гриньох Володимир, Внутр. Секретар–Бойко Микола, Реф. Фінансовий–Мороз Ярослав, Реф. Преси і Зв'язку–Палієнко Василь, Реф. Суспільної Опіки–Клос Ярослав, Реф. Вишколу і Спорту–Іваник Володимир, Реф. Організаційний–Ґардецький, Реф. Імпрез–Ґула Степан, Господар–Янкевич Степан.

Далі в обіжнику подано адреси членів управи, повідомлення про видання книги „Броди" і „Календарець українського вояка 1952", заклик писати спомини й передплачувати та підтримувати журнал Братства „Вісті". Обіжник закінчено:

Повідомляємо, що Ширші Сходини всіх членів станиці Братства відбудуться дня 30 грудня 1951 р. о годині 3:30 по полудні, в приміщенні „УКР. Леґіону". Ваша присутність обов'язкова тому, що кожний із референтів подасть до відома новоопрацьований плян праці, затвердження тих плянів, та інші біжучі справи, як: обговорення спільної

ялинки, влаштування маланки, відкриття домівки Братства і т. п.

На закінчення сходин п. Володимир Іваник виголосить реферат на тему: „Атомова енергія". Всіх членів проситься взяти якнайчисленнішу участь у тих сходинах.

З дружнім привітом.

ЗА УПРАВУ:

Василь Бибик (голова) Микола Бойко (секретар)

Торонто дня 15 грудня 1951 р.

ПОВІДОМЛЕННЯ КРАЙОВОЇ УПРАВИ КАНАДИ

Розв'язання Станиць

Тандер Бей: Станиця припинила діяльність і переслала 412 дол. на пресфонд „Вістей комбатанта". Представником залишився кол. голова побратим Михайло Савчук.

Монтреаль: На засіданні 4 грудня 2012 року, в присутності 5 членів, управа рішила припинити свою діяльність з кінцем грудня 2012 року. Після провірки Контрольною комісією касової книги, фінансовий звіт буде присланий до Крайової управи.

Протокол підписали:

Ярослав Паньків–секретар і *Богдан Маців*–голова.

ЗВЕРНЕННЯ ГАЛИЦЬКОГО БРАТСТВА до ПОБРАТИМІВ в УКРАЇНІ та ДІЯСПОРІ

2013 рік – 70-та річниця заснування 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії.

Галицьке Братство кол. вояків 1-ої УД УНА „Галичина" вирішило відзначити цей ювілей виданням фотоальбому, який увіковічнить пам'ять наших побратимів і діяльність станиць. При Львівській станиці створена ініціятивна група, яка займається збиранням світлин та короткою інформацією про колишніх вояків Дивізії.

Звертаємося до побратимів, які мають побажання бути внесеними до фотоальбому, надсилати свою світлину і коротку інформацію про себе: прізвище, ім'я; дата і місце народження; місце проходження вишколу; участь у бойових діях (де); полон (був чи ні); місто теперішнього проживання.

Дані може також надсилати рідня померлого побратима. Разом із світлиною та анкетними даними просимо, по можливості, передати пожертву для видання фотоальбому:

Є. Куцик, вул. Личаківська, 37а, кв. 2. 79010–Львів, тел. (322) 76-7313

ПРЕСОВИЙ ФОНД

В днях від 1 грудня 2012 року до 1 лютого 2013 року надійшли такі вплати на розбудову журналу:

по дол. 5.00: пані Р. Опалевич, В. Петльований–Мішіґан	**разом 10.00**
по дол. 10.00: А. Дранейко–Саскачеван	**разом 10.00**
по дол. 15.00: І. Савка–Нова Шкоція, Г. Савка–Україна, пані М. Савка–Україна, Я. Ґунька–Онтаріо	**разом 60.00**
по дол. 25.00: пані О. Бойко–Едмонтон	**разом 25.00**
по дол. 40.00: Я. Сиваник–Саскатун	**разом 40.00**
по дол. 50.00: Володимир Левицький–Торонто	**разом 50.00**
по дол. 55.00: В. Дутко–Іліной	**разом 55.00**
по дол. 65.00: Володимир Дуб–Торонто	**разом 65.00**
по дол. 140.00: Оксана і Орест Пуцак–Міссіссаґа	**разом 140.00**

Як нев'янучий вінок...

В пам'ять інж. Степана Ільницького складають пожертву на пресовий фонд „Вістей комбатанта" Степан і Наталія Мартюки **100.00**

В сьому річницю смерти дорогого мужа бл. пам'яті Андрія Закревського на пресовий фонд „Вістей комбатанта" складає дружина Лідія Закревська **150.00**

В пам'ять покійних побратимів хорунжого Юліяна Чорнія та хорунжого д-ра Івана Коропецького складає на пресовий фонд „Вістей комбатанта" Володимир Мотика **85.00**

Родина Кукурудза (Ігор Кукурудза, Юлія Михаськів і Андрій Кукурудза) щиро дякують за поміщений в ч. 4, 2012 р. „Вісті комбатанта"спомин про їхнього тата Степана Кукурудзи і просять прийняти пожертву на пресфонд журналу **150.00**

В пам'ять бл. пам'яті Ярослава Царука жертвує на пресовий фонд „ВК" побратим Петро Новосад з Саскатуну **50.00**

Як нев'янучий вінок на могилу бл. пам'яті Теодора Романюка на пресовий фонд „ВК" жертує дружина Ярослава Романюк **25.00**

Як нев'янучий вінок у світлу пам'ять коханої дружини бл. пам'яті Наді Коструби на потреби Братства кол. вояків 1-ої УД УНА її засмучений чоловік Евген Коструба складає пожертву **1000.00**

Щиро дякуємо всім жертводавцям,
котрі не забувають про піддержку журналу.

І. Кушніренко–адміністратор

Відійшли у вічність...

ІВАН СВЯТОСЛАВ КОРОПЕЦЬКИЙ

24.VI. 1921 – 12.XI. 2012

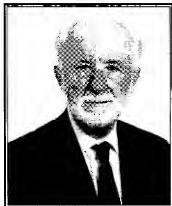

Роки ідуть,
Десятиліття в минулість канудь
Ніби ті зірки на небі золоті,
Що з вечора так ясно світять,
А ранком никнуть у тумані–
Були й нема.

Б. Лепкий

З волі Всевишнього закінчив свою туземну мандрівку життя хорунжий Дивізії „Галичина" та член Братства Дивізійників проф. Іван Коропецький. З глибоким жалем сприйняв вістку мого дорогого побратима–смерть, що звільнила його від терпінь останніх днів. Недуга та смерть забирають від нас наших рідних і друзів, і часами важко зрозуміти, куди вказують Господні напрямні знаки. Остаеться для нас лише віра в надію зустрічі ...Полегшу знаходимо часто якраз у споминах минулих днів.

Проф. Іван Коропецький народився 24 червня 1921 року в селі Струпкові (тепер Івано-Франківська область), в родині о. Володимира Коропецького і матері Софії з старовинного роду Татомирів. Мав сестру Марію і братів Миколу та Романа. Всі вже покійні.

Проф. І. Коропецький був одружений з д-р Наталією Білозор, дочкою д-ра Володимира Білозора, члена Військової Управи дивізії „Галичина". Д-р В. Білозор починав свою лікарську практику на фронті в Леґіоні УСС, до якого він вступив негайно після закінчення своїх студій. Щойно в 1915 році, використовуючи свою відпустку, він отримав докторський диплом у Празі. Від 1918 р. служив в УГА, а по переході за ріку Збруч став комендантом військового шпиталю у Вінниці в ранзі сотника. У „чотирикутнику смерти" він рятував життя вояків своєю відданою працею. Там він познайомився з медсестрою Марією Фединською, своєю майбутньою дружиною.

Подружжя виховало двох дітей–сина Романа й дочку Софію, котрі успішно закінчили університетські студії. Син Роман–професор славістики в Каліфорнійському університеті (Лос-Андже-

лес). Дочка Софія, заміжня за інж. Богдана Пазуняка, закінчила докторські студії з економіки в університеті Мишиґен, Анн-Арбор, і працює за фахом у Мудіз Корпорації.

Іван Коропецький початкову школу закінчив у Самборі, а середню освіту з матурою осягнув у Станиславівській гімназії в 1939 р. Закінчив університет в Ерлянґені 1950 року й осягнув докторат з економіки в Українському Вільному Університеті.

В 1951 році еміґрував до США, продовжував студії завдяки кільком стипендіям в Нью-Йоркському Університеті, де осягнув ступінь маґістра, і в 1957-1959 рр. працював як старший економіст стейту Нью-Йорк. У 1960 р. розпочав академічну працю як лектор у Міському Коледжі Нью-Йорку, а осягнувши докторат із філософії в Колюмбійському Університеті, у Нью-Йорку в 1964 р., отримав посаду професора економічних наук в Темпл Університеті. Коропецький є автором вісьмох наукових розвідок про економіку України англійською мовою, двох українською, що були видані в Україні, як також і його „Вибрані економічні праці" українською мовою, що з'явилися у видавництві „Смолоскип" у 1998 р.

Іван Коропецький–ветеран Дивізії „Галичина", доктор економічних наук, професор Темпл Університету, академік Української Академії Наук, член НТШ і УВАН, засновник Міжнародньої Української Економічної Асоціяції.

Світова Рада Товариства ім. Шевченка, у співпраці з осередком Праці НТШ у Філядельфії, вручила 4 грудня 2008 р. професорові Іванові Коропецькому „Медалю Михайла Грушевського"–від Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові та „Грамоту" НТШ–Америки.

Іван Коропецький був людиною непересічних моральних вартостей, цікавився усіма проблемами, пов'язаними з розвитком і укріпленням незалежної України, переживав невдачі, роздори і антиукраїнську активність. Непохитно вірив у майбутнє України, перемогу національних ідеалів і свободу для українського народу.

Похоронні відправи відбулися 17 листопада в церкві Святого Михаїла в Дженкінтавні, Па.

У глибокому смутку залишив дружину Наталію, сина Романа з дружиною Володимирою Стефурою, дочку Софію з мужем Богданом Пазуняком і синами Романом і Орестом, дальшу рідню в США, Польщі, Чехії, Україні.

Хай американська земля буде йому легкою.

Вічна Йому Пам'ять!

Ярослав КОЛОДІЙ

ВОЛОДИМИР МАЗЯР

15. IV. 1923 – 21.X. 2012

Володимир МАЗЯР–колишній хорунжий 1-ої УД УНА „Галичина", член Крайової управи Братства в США.

Володимир був постійним мешканцем оселі Ґлен Спей, НЙ, де був активним членом громадського життя оселі, постійним виконавцем влаштовуваних програм.

Похоронні відправи відбулися з місцевої Української греко-католицької церкви на місцевий український цвинтар в Ґлен Спей, НЙ.

ЮЛІЯН ЧОРНІЙ

31. I. 1922 – 20. I. 2013

Фото з старшинської школи Позен-Трескау, 1944 року.

Сум огортає, коли один по одному відходять у вічність наші побратими, особливо, коли цього не очікуєш.

Несподівано, 20 січня 2013 року, у Палатайні, Штат Іліной, США, закінчив свою земну мандрівку мій особистий довголітній приятель Юліян Чорній.

Юліян народився 31 січня 1922 року в Бродах, Україна. Його батьки–Йосип Чорній і Євремія з роду Фещук. У родині, крім Юліяна були ще брат Омелян, замордований комуністами в 1941 році, і сестра Надія. Початкову й середню освіту одержав у рідному місті. В 1938 році став членом-юнаком Організації Українських Націоналістів (ОУН).

Недовго після комуно-більшовицької окупації Західної України, в листопаді 1939 року Юліян перейшов нелеґально радянсько-німецький кордон і опинився в польському місті Кракові, в той час під німецькою окупацією. Звідти, в січні 1940 року, подався до Німеччини на працю в місцевості Ватенштадт, недалеко міста Брауншвайґ. Одначе, ще таки того самого року переїхав до Холма, в той час під німецькою окупацією, продовжувати навчання.

З вибухом німецько-радянської війни, в червні 1941 року був учасником похідних груп. Виконував функцію зв'язкового ОУН в Галичині й на Волині. В 1942 році, після спеціяльного вишколу в Криниці, став виховником молоді на Брідщині.

В 1943 році зголосився добровольцем до Української Дивізії „Галичина". Після рекрутського та підстаршинського вишколів, був відправлений до старшинської школи в Позен-Трескау, яку закінчив у грудні 1944 року зі ступенем підхорунжого. Відтак у Лєшанах, в Чехії, відбув спеціяльний вишкіл зброї, звідки в березні 1945 року повернувся до Дивізії, вже зі старшинським ступенем хорунжого. До кінця війни брав участь у боях проти більшовицької Червоної Армії в околицях Фельдбаху в Австрії. В той час Дивізія „Галичина" зложила присягу вірності Україні й змінила назву на Першу Українську Дивізію Української Національної Армії (1-ша УД УНА), під командою генерала Павла Шандрука.

Після закінчення війни, в травні 1945 року, за наказом ген. Шандрука, Дивізія перейшла до Західніх Альянтів. Частина Дивізії, в якій був Юліян, була інтернована Англійською Армією в Белярії-Ріміні в Італії.

У 1947 році табір у Ріміні був в цілості переведений до Англії.

Звільнений з полону в 1948 році, Юліян переїхав з Англії до Мюнхену в Німеччині, де працював у бюрі европейської філії Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету (ЗУАДК).

До США еміґрував у 1957 році й поселився в Чикаґо, Штат Іліной. Тут одружився з Ґалиною Ґорпенюк, з котрою мали двоє дітей, Надію й Ігоря. Ґалина померла в молодому віці. В 1979 році Юліян одружився з Теофілею Чучман.

На новому місці поселення, Юліян працював спершу механіком машиністом, згодом електромеханічним дизайнером.

Як член Братства колишніх Вояків 1-ої УД УНА, був через кілька каденцій головою Станиці Братства в Чикаґо і теж кілька разів секретарем.

Був активним в українській громаді. Належав до Українського Народнього Союзу та до Братського Союзу. Був довголітнім головою церковного Братства ім. св. Михаїла в Палатайні.

Після відновлення самостійности їздив кілька разів в Україну. У Бродах брав активну участь у побудові нової церкви св. Теклі. В тій цілі проводив у США збірку фондів. Разом з приятелями, видав три томи споминів „Броди й Брідщина". До кінця свого життя пересилав щедрі датки на музей в Бродах та для бідних і старших людей.

Юліян постійно цікавився життям та проблемами, пов'язаними з розвитком і зміцненням незалежности України. Жалів що його вимріяна Україна попала під зле керівництво, та що в українському суспільстві немає єдности. Проте, до кінця свого життя не переставав вірити в краще майбутнє України.

У приватному житті Юліян жив для своєї сім'ї. Тішився дітьми й онуками та був гордий з їхніх успіхів.

Умів теж тішитися чужими дітьми. З дружиною Теофілею жив у любові й вони часто подорожували. Був лагідної веселої вдачі. Все був усміхнений й любив жартувати. Мав багато приятелів.

Тепер по собі залишив сум і пустку.

Від побратимів дивізійників Станиці Братства в Чикаґо по панахиді попрощав покійного Юліяна побратим Дутка.

Юліян був похований на українському цвинтарі в Чикаґо.

Віршованими рядками, які Юліян ще в 2002 році переклав з англійської, він тепер звертається до родини й приятелів:

Не стійте тут заплакані з жалю,
Мене немає вже, я тут не сплю.
Я шум вітрів у травах і лісах,
Я блиск морозу в засніжених полях.
Я сонця промінь на овочах в саду,
Я тихий дощик в осінню пору.
Я сяйво зірки далеко в небесах,
Я вічна пам'ять у згадках і серцях.
Не плачте ви — родино і друзі,
Я не помер, я там у вічності моїй.

Дружині Теофілі, дітям покійного Юліяна, Надії й Ігореві й онукам та доньці Теофілі, Анні з родиною, висловлюю моє глибоке співчуття.

Вічна йому пам'ять!

Володимир Мотика

о. д-р митрат МИРОН СТАСІВ

15.V.1925 – 22.XI.2012

Народився в селі Добровляни Дрогобицького району. Виріс у релігійній і патріотичній родині Миколи й Параскевії. В родині було трьох синів. У школі о. Мирон був відмінником.

Коли проголошено творення дивізії „Галичина", вступив у її лави, служив у штабі дивізії та брав участь у боях під Бродами.

У полоні в Ріміні закінчив матуральний курс і продовжив богословські студії в Римі, здобувши три докторати. Висвячений на священика 22 травня 1952 року в Римі.

Приїхав до Канади в 1957 році й служив при кількох парафіях у провінції Саскачеван. Опісля в Онтаріо викладав у семінарії в Оттаві й Торонтському університеті.

Починаючи з 1968 року, служив у Соборі св. Покрови в Торонті і став парохом у 1987 році й пробув на цьому пості понад 40 років.

Коли почалися наклепи на дивізію „Галичина", о. Стасів виступив в її обороні, даючи інтерв'ю одному канадському щоденнику.

Призначений генеральним вікарієм єпископом Ізидором Борецьким, виконував свої обов'язи зразково. Він також служив капеляном і духовним радником численних церковних і громадських організацій та комітетів.

Завжди готовий дати духовну моральну підтримку і допомогу всім, хто звертався до нього.

Глибока відданість і побожність до Української Католицької Церкви і любов українського народу унапрямлювали його життя.

Численна громада взяла участь у похоронних відправах і в тризні, на якій його побратим Степан Мартюк у віршованій формі згадав час з гімназії у Ріміні.

Вічна йому пам'ять!

*Подав **Роман КОЛІСНИК***

ПАМ'ЯТІ ОТЦЯ Д-РА СТЕФАНА ОРАЧА

15.X. 1927 – 6.X. 2005

Ми, бувші члени Куреня Молоді в Ріміні, Італія, стараємося бути один з одним у контакті. Я листуюся з моїм побратимом і товаришем з Куреня Молоді, Адамом Ковалем, котрий живе в місті Кольчестер, Англія. Він прислав мені картку з побажанням „Веселих Свят Різдва Христового", та залучив статтю душпастиря нашої церкви в Лондоні, о. Степана Вівчарика, поміщену в часописі „Українська Думка" (2005 р.), про відхід у вічність члена Куреня Молоді бл. п. о. д-ра Стефана Орача.

Зенон Завадович

У неділю 2 жовтня в Брюховичах, біля Львова, упокоївся св. п.

о. Стефан Орач, митрофорний протопресвітер, довголітній парох катедри Пресвятої Скитальчої Родини в Лондоні, Англія.

Його, уродженця Галицької Волості, вибрав Господь Бог, після Другої світової війни, і післав у свій Виноградник на Британські острови. Nomen-Omen. Ім'я–ознака, прикмета. Його ім'я знаменує його апостольську працю. Він „орав Господню ниву" повне півстоліття.

Душпастирська праця в Англії, в перших декадах по останній війні, мала місійний характер, бо наші біженці, вся Дивізія „Галичина" і українці з Корпусу Андерса–були розкинені по таборах від Північної Шотляндії до Південної Валії. Наші священики подорожували автобусами й мали часто дві чи три Служби Божі в одну неділю. А з неділею лучили суботу, бо в цей день в Англії відбувались хрещення немовлят, вінчання молодят, навчання релігії в суботніх школах. Отець Стефан не втішався добрим здоров'ям і тому церковні предстоятелі його „пощадили" і залишили в Лондоні й близькій окрузі.

Стефан Орач народився 15 жовтня 1927 р. в селі Дмитровичі, біля Львова. Початкову й середню освіту набув у краю. Служив у Дивізії „Галичина", був інтернований в Риміні, Італія. Звідси Дивізія переїхала до Англії в 1947 р. У таборі в місті Дідкот, біля славетного Оксфорду, Стефан дістає Божий Голос піти на Його службу. Богословські студії відбув у Римі в Українському Університеті в 1950-1958 рр. і захистив докторську працю на тему „Почитання Хреста в Українській Церкві". Був рукоположений на священика архиєпископом Іваном Бучком у 1956 р. і незабаром прибув до Англії.

Отець Стефан Орач працював безперервно і найдовше в Лондоні. Він побив рекорд, бо ніхто із його попередників не задержався півстоліття на одному місці. Я був свідком його праці, то я теж, окрім душпастирювання в терені, був затруднений в Лондоні 25 років. Отець Стефан, окрім парафіяльних обов'язків при Катедрі, фінансових справ Екзархату, теж помагав у редакції і адміністрації журналу „Наша Церква". Увесь тягар праці і тяготу кожного дня він приймав спокійно, без нарікання, як „хрест" свого покликання.

В цей час він теж безперебійно працював в єпископській канцелярії, як фінансовий секретар і економ Екзархату, аж до відходу на емеритуру. Цей відхід на відпочинок був теж зумовлений у великій мірі жахливим автомобільним випадком в 2002 р., який ще більше підірвав його здоров'я. Два роки лікувався і відпочивав у Лондоні, а на третій рік виїхав до своєї родини в Брюховичі в Україні.

І тут–звідки виїхав там і згас–навіки спочив у рідній землі. Похорон о. Стефана був у рідному селі Дмитровичах 6 жовтня з участю його Владики з Англії Павла Хомницького,ЧСВВ, Синкела Екзархату о. Богдана Лисиканича, православного настоятеля села Дмитровичі і духовенства із Львівської Архиєпархії.

Нехай з Богом спочиває! Нехай рідна земля буде йому легкою!

Степан ВІВЧАРУК

Д-р ЯРОСЛАВ КАЧАЙ

9.IX. 1921 – 1.XI. 2012

З волі Всевишнього після довгої і тяжкої недуги закінчив свою туземну мандрівку життя д-р Ярослав Качай.

Ярослав Качай народився 9 вересня 1921 року, в селі Чорнокінці Малі, Чортківського району, Тернопільської области. Початкову школу закінчив у рідному селі, а середню освіту в Чорткові.

Працював в Українському Допомоговому Комітеті за часів німецької окупації. У 1943 році зголосився до дивізії „Галичина". Брав учась в бойових діях у Словаччині, Юґославії та Австрії.

Після закінчення війни попав до американського полону. Згодом переїхав до Мюнхену, Німеччина. Вступив в університет при організації УНРА, де осягнув докторат з економіки.

В 1951 році еміґрував до Америки і поселився у Філядельфії. В 1959 році одружився з Вірою Сушко, дочкою о. Василя Сушка і Марії з дому Кульчицька. Подружжя виховало троє дітей, і всі вони успішно закінчили університетські студії.

В 1960 році навчається в Темпл Університеті, де осягнув ступінь бакалавра з хемії. Опісля навчається в Масачутес Інституті Технології, де здобув сертифікат Inra-Red Spectroscopy.

Працював в аналітичній хемії в E. A. Houghton Internat, спеціялістом у спектроскопії. Зі своїх дослідів має багато публікацій на тему аналітичної хемії, а також 6 патентів.

Приїхавши до Америки, відразу включився до різних організацій і установ: був членом Крайової управи Братства Дивізійників, членом управи Станиці Братства Дивізійників, адміністратором і книговодом Суспільної Служби Комбатантів в Америці, багато праці вложив у розбудову спортового клюбу „Тризуб".

Працював добровольцем у бібліотеці УОКЦентру, був жертвенним на суспільно-громадські цілі.

Похоронні відправи відбулися 8 листпада у Українській католицькій церкві Благовіщення Пречистої Діви Марії у Філдельфії. Похований на Українському цвинтарі св. Марії, Фокс-Чейс.

Залишив у глибокому смутку дружину Віру, дочку д-ра Марту з мужем Яковом Воскібіяканом і дочкою Христинкою, сина Романа з дружиною д-ром Ольгою та дітьми Марком, Захарієм і Емілією, сина Марка, ближчу й дальшу родину в Україні, Америці та Італії.

Спи спокійно дорогий
побратиме, Ярославе!
Хай Всевишній прийме
Тебе у своє Царство!

Ярослав КОЛОДІЙ

ТЕОДОР РОМАНЮК

3. III. 1926 – 29.VIII. 2012

Ділимось з побратимами й українською громадою сумною вісткою, що на 87-му році життя, в Тандер Бей, Онтаріо, Канада, 29 серпня 2012 року, народжений в с. Ступкові Івано-Франківської області, відійшов у вічність побратим Теодор Романюк. Його батьки–Іван і Юстина Пасічняк.

У часі війни Теодор зголосився добровольцем до Дивізії „Галичина" і пройшов з нею довгий шлях. Після закінчення війни працював кілька років в Англії, а відтак переїхав у Канаду. Тут познайомився з Ярославою-Степанією Хоптій. В 1955 р. вони одружилися та згодом виховали шестеро дітей.

Теодор був членом-основником церкви Св. Хреста і напротязі сорок років–дяком. Він був активним членом Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА, членом хору Товариства „Просвіта" і Комітету Українців Канади (КУК).

Я познайомився з ним у 1944 р., а відтак ми були вірними друзями. А навіть працювали довгі роки разом у Міністерстві шляхів і зв'язку.

Вічна Йому Пам'ять!

Михайло САВЧУК

ОРЕСТ ГУЙТАН

17. I. 1926 – 17. XII. 2012

Орест народився у Монастириськах Тернопільської области, у родині Михайла й Магдалини. Служив у дивізії „Галичина". Після закінчення війни був у полоні в Італії, де познайомився з майбутньою дружиною Тамарою Ващенко у дивізійному жіночому таборі в Річчіоне.

З Англії еміґрував до Канади й працював менеджером виробництва та управління запасами у фірмі Clevite Gould Manufacturing. Любив спорт, зокрема, ґольф, і був суддею місцевого футболу на протязі багатьох років.

Він був членом церкви Святої Трійці в Лондоні й служив багато років у Раді Церкви Сент-Томас.

Помер у Сент Томас, Elgin General Hospital.Залишив у глибокому смутку дружину Тамару (Ващенко), сина Костянтина і його дружину Лесю Марущак з внуком Аркадієм та внучкою Надією в Оттаві та сина Павла.Похований з церкви Святої Трійці в Лондоні на кладовищі Mount Pleasant.

*Подав **Роман КОЛІСНИК***

ВАСИЛЬ ПОПАДИНЕЦЬ

3.II. 1923 – 19.IX. 2012

Василь Попадинець народився в селі Павелче (нині Павлівка) на Івано-Франківщині. В роках Другої світової війни служив підстаршиною в лавах Української Дивізії „Галичина". Відзначений Залізним Хрестом II кляси за відвагу.

З 1947 року жив у Шотляндії, а з 1949-го в Англії. У 1968 році отримав диплом учителя та продовжував навчання в аспірантурі. Один із засновників Школи Українознавства в Брадфорді та її директор в 1954-64 рр. Присвятив більшу частину свого життя українському шкільництву на цьому терені. Був організатором та викладачем педагогічних курсів та членом Комісії української гімназії. Брав участь у громадському житті, як член СУБ, ОбВУ та ОУуВБ. Був секретарем КУ СУМ й Спілки Учителів та Виховників.

Чин похорону 1 жовтня в церкві Пресвятої Трійці відслужив о. М. Онацко, а останні моління на кладовищі в Норт Байрлі, де виступили від СУБ та ОбВУ М. Олексів, а від ОУуВБ С. Касіян. На поминальній тризні у залі Відділу СУБ із словом про батька виступив син Роман, а від СУВ та Школи Українознавства Марія Данильчук.

Покійний залишив у горі дітей із сім'ями, родичів в Україні та приятелів і знайомих у Брадфорді.

Вічна пам'ять Покійному!

Суспільна Опіка,
Відділ СУБ, Брадфорд

Василь Попадинець був співробітником і дописувачем „ВК". Він поширював журнал, особливо серед студентів з України. Складаємо щирі співчуття Його родині.

Редакція і адміністрація „ВК"

Ділимося сумною вісткою, що 10 січня 2013 року відійшов у вічність

ВАСИЛЬ ТИМЧІЙ

Голова Галицького Братства
кол. вояків 1-ої УД УНА „Галичина"

Василь Тимчій народився 15 липня 1925 року в селі Грабове на Івано-Франківщині. Служив у дивізії „Галичина", учасник боїв під Бродами.

Був довголітнім членом Братства. В 2009 році обраний головою Галицького Братства.

Все своє життя присвятив служінню українсьому народу та державі. Активно займався справами Братства та організації в заходах по відзначенню подій пов'язаних з історією України.

Галицьке Братство сумує з приводу втрати голови та висловлює співчуття рідним та близьким.

За Управу Галицького Братства
Є. Куцик, секретар

ОЛЕНА (ГАЛЯ) ХОТИНЕЦЬКА

23.IX. 1912 – 01.XII. 2012

Народилася в Старому Самборі, Західна Україна, в родині Володимира і Соломії з Яворських. Народну школу й учительську семінарію закінчила в Самборі 1932 року. В тому часі в Польщі українцям було тяжко одержати державну посаду, тому давала приватні лекції або провадила дитячі садки. В 1936 р. одружилася з Олександ-ром Хотинецьким, і в тому ж році він одержав учительську посаду під Краковом. З вибухом війни повернулась у рідні сторони. З приходом німців учителювала в Пикуличах біля Перемишля.

В 1944 р. Олександер служив у дивізії „Галичина" й Олена переїхала до Нойгаммеру (Німеччина), а опісля у Словаччину, де почала працю в дивізійному шпиталі в Жіліні. Після закінчення війни ділила долю з іншими медичними сестрами в таборах в Італії та Англії.

В 1952 р. переїхала до Канади, поселилася в Торонті й працювала в шпиталі св. Йосифа аж до відходу на пенсію. Похована на цвинтарі св. Володимира на оселі „Київ".

Св. п. Олена Хотинецька пройшла свій довгий шлях життя у близьких відносинах з Пансіонами ім. Івана Франка. Майже 10 років працювала медсестерською асистенткою (Registered Nursing Assistant, або RNA) в Пансіоні на вул. Royal York Rd. в Торонті, біля 35 років служила добровольцем на добро та розвиток Пансіонів, і понад 23 роки прожила в одному чи другому Пансіоні, як мешканка.

1993 рік
Підчас відвідин в Пансіоні ім. Івана Франка в Міссіссаґа віце-прем'єра України дост. Миколи Жулинського, який стоїть з групою добровольців Пансіону. Пані Г. Хотинецька – друга зліва.

Дирекція Т-ва Український Дім для Старших та адміністрація Пансіонів ім. Івана Франка високо оцінюють та складають признання і подяку Покійній Пані „Галюні" за її щирий, жертвенний та відданий вклад на розвиток наших інституцій та для добра сеньйорів нашої громади, а Родині та Приятелям Покійної сердечні наші співчуття по втраті так дорогої для нас всіх людини.

Тереня Тонкович,
Екзекутивний директор Пансіонів ім. Івана Франка

ЗМІСТ (Закінчення)